-suriye savaşının gölgesinde-

MÜLTECİ İŞÇİLER

ERCÜMENT AKDENİZ

güncel



evrensel
kültür kitaplığı


evrensel
kültür kitaplığı

Ercüment Akdeniz

Suriye Savaşının Gölgesinde
Mülteci İşçiler

Güncel

DOĞA BASIN YAYIN
Dağıtım Ticaret Limited Şirketi
Tarlabaşı Blv. Kamerhatun Mah. Alhatun Sk. No: 25 Beyoğlu / İstanbul
T: 0212 255 25 46 F: 0212 255 25 87
www.evrenselbasim.com - info@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın **607**
Evrensel Kültür Kitaplığı **9**
Mülteci İşçiler: Ercüment Akdeniz

Kapak Tasarım: **Devrim Koçlan**
Kapak Kolaj: **Özgün Özdemir**

ISBN 978-605-331-317-5
© Evrensel Basım Yayın **2014** - Sertifika No: **11015**

Birinci Basım **Kasım 2014** • İstanbul

Baskı: Ezgi Matbaacılık Tekstil Pors. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
Sanayi Cd. Altay Sok. No: 14 Yenibosna / İstanbul • Sertifika No: 12142
T: 0212 452 23 02 - www.ezgimatbaa.net

Suriye Savaşının Gölgesinde

Mülteci İşçiler

İÇİNDEKİLER

9 **Teşekkür**

13 **Giriş**

15 ***İstanbul - Çağlayan* / Arka Bahçede Kaçak Sömürü**

17 *En Çok Sömürülenler Mülteci Çocuk İşçiler*

21 *'Savaş Uzarsa Fitne Büyür'*

24 *Bir Direniş Üç Portre*

27 *Birinci portre: "Omar"*

31 *İkinci Portre: "Cuma"*

38 *Üçüncü Portre: "Hassan"*

43 *Suriyeli gençler konuşuyor - 1: 'Esas Suçlu Senin Patronundur!'*

49 *Suriyeli gençler konuşuyor - 2: Tahsil, Diploma Para Etmiyor*

52 *Suriyeli Ailenin Evinde...*

57 ***İstanbul - Bağcılar* / Mülteci Nakışçılar**

58 *'Çok çalışıp az kazanıyor; hakarete uğruyoruz'*

61 ***Adana* / Mülteci Sayacılar Çarşısı**

63 *'Savaş Bitse Akşama Suriye'ye Dönerim'*

66 *Yavru Turnanın Düşü*

69 ***Adana* / Suriye'de Çiftçi Çukurova'da Irgat**

71 *'Banyo, Tuvalet, Elektrik'*

73 *'Eşimi de Geçirin…'*

75 *'İnşallah Savaş Biter, Giderim'*

77 ***Hatay - Reyhanlı* / Ahır Evler Zamanı**

80 *"Yaşamak, Bütün İnsanlar Gibi Sıradan…"*
85 ***Gaziantep* / Şehrin Yeni Köleleri**
87 *Bir Öğlen Paydosunda…*
91 ***Kayseri* / Bozkırın Fabrikalarında Mülteci Teri**
93 *Mülteci, Bulaşıkçı, Komünist*
97 ***İzmir* / "Kale Surlarının Dibinde Yeşeren Umutlar"**
98 *Kobanê İzmir'in neresine düşer?*
103 ***…HABERLER… HABERLER… HABERLER… HABERLER…***
105 **İstanbul'da Suriyeli Sığınmacılara Saldırı**
106 **Suriyeli Mülteciler Patronların İştahını Kabartıyor**
107 **Polis Saldırganları Sadece Seyretti**
110 **İşçiler, Suriyelilere Yönelik Saldırılara Karşı Yürüdü**
112 **Suriyeli İşçiler Yol Kapattırdı**
113 **Ayakkabıcılar Sitesi Diken Üstünde**
115 **Ankara'da Suriyelilerin Evi Ateşe Verildi**
118 **Antep'te Suriyeliler Linç Edilmek İstendi**
119 **Gaziantep'te Çıkan Olaylar Nedeniyle Polis Suriyelileri Bölgeden Tahliye Etti**
120 **Suriyeli Mülteciye Düşen; Sefalet ve Linç**
123 **Suriyeli de İskenderunlu da Kaygılı**
127 **Kahramanmaraş'ta Tehlikeli Gerginlik!**
129 **Kayseri'de de Mülteci Gerginliği**
131 **Vali Mutlu'dan Suriyeli Dilenci Açıklaması**
133 **'Birlikte Yaşamak Artık Kaçınılmaz'(!)**
136 **Mülteciler Statü İstiyor**
138 **Türk-İş Başkanı'ndan İşsizlik Çıkışı**
139 **Bangladeşliler Türkiye'ye Geliyor**
143 ***SONSÖZ YERİNE***

TEŞEKKÜR

Suriye'de iç savaş tüm şiddeti ile devam ediyor. Savaştan kaçıp ülkemize gelenlerin sayısı 1.5 milyonu aştı. Peki, bu insanlar için hangi tanımı kullanmalı?

Bir ülkeden bir diğerine ekonomik nedenlerle gidenlere "göçmen" deniyor. Dili, ırkı, dini, mezhebi, siyasi görüşleri vb nedenlerle ülke değiştirenler; gittikleri ülkelerde sığınma talebinde bulunursa eğer "sığınmacı" adını alıyor. Bu durumdaki insanların sığınma talebi kabul edilince de bir sonraki aşamaya geçiliyor ve "mülteci" sıfatı kazanılıyor. Eğer başka bir ülkeden sınır geçip gelenlerin ayak bastıkları ülkede herhangi bir kaydı bulunmuyorsa bu insanlara da "kaçak göçmen" deniyor.

Doğrusunu isterseniz ülke nüfusumuzun yüzde birini geçen bu kitleye ille de bir sıfat vermek bana hiç de etik gelmiyor. Çünkü bu insanlar çoğunlukla kendilerine barınacak bir kategori bile bulamıyorlar!

Uluslararası menfaatlerin ve kapitalist devletlerin ikiyüzlü diplomasilerinin açtığı kapılardan içeri giren yüz binlerce insana gerçekte ne kadar "kaçak yollarla girdiler" denebilir? Ya da mülteci haklarından bihaber olan kitlelere hangi sorumluluk, nasıl yüklenebilir? Bu nedenlerden ötürü –en azından bu kitap boyunca– onlara ayrım yapmadan "mülteci" demek gerektiğini düşündüm. Çünkü bana göre onlar, illa son aşamaya geldiklerinde değil, daha ülkemize ilk ayak bastıkları andan itibaren mültecilikten gelen bütün hakların sahibidirler. Bu nedenle; ülkemizde çoğunlukla kimliksiz yaşayan, ça-

lıştırılan bu insanları "Suriye Savaşının Gölgesinde Mülteci İşçiler" başlığı altında anlatmayı tercih ettim.

***

Onları yani mültecileri görünce neler hissediyoruz? Duraklarda avuç açıp eteğimizi bir türlü bırakmayanlar mıdır sadece mülteciler? Gerçekten de onlar, birçoğumuzun bilinçaltına kazınan "dilenciler"den mi ibarettir? Kamplarda yaşamaktan her daim memnun 'asalak sürüleri' mi yoksa?

Bugün dünyanın neresine giderseniz gidin, en gelişmiş kapitalist ülkelerde bile, kaçak ve ucuz yoldan mülteci işçi çalıştıran kan emiciler bulursunuz. Çünkü sistem buna bir biçimde izin verir. Savaşlar ve açlıkla pençeleşen yerkürenin güneyi kuzeye, doğusu da batıya doğru göç kolları vermeye devam ettikçe, bu kural hiç değişmeyecek görünmektedir. "Küresel kapitalizm" yeni kölelerini bulmuştur artık. İşçi sınıfı ise hem her bir ülkede hem de bütün bir yerküre üzerinde, adına "mülteci proleterler" denen kadim bir damarın sahibi olmuştur.

Mülteci denince gözümüzü sadece duraklara, kamplara odaklamayı ve mülteciler konusunda bize dayatılan ön yargıları bir kenara ittiğimizde karşımızda işte o damarı buluruz. Bunun için birazcık fabrikalara, tarlalara ya da izbe atölyelere bakmak kanımca yeterli olacaktır.

Ülkemizde mültecilerin sorunlarına ilişkin çokça çalışma yapıldı, yapılıyor ve elbette bütün bu çalışmalar büyük değer taşıyor. Elinizdeki bu mütevazı çalışma öteki çalışmalardan farklı olarak işte bu damara yani mülteci işçiler sorununa yoğunlaşıyor.

***

Kitabın hazırlık aşamasında ilk hedefim doğrudan doğruya mülteci işçileri konuşturmak ve onları Türkiyeli işçi, emekçilerle tanıştırmaktı. Çalışma ilerledikçe; konuyla ilgili kimi akademisyenler, Ortadoğu uzmanları, psikologlar, göçmen derneği temsilcileri ve hukukçularla röportajlar yapma ihtiyacı duydum. Bu yönde yaptığım bir dizi görüşmeden sonra başa geri döndüm. Konuyu dağıtma, gereksiz yere

uzatma ve mültecilerle okur arasına başka unsurlar katmak suretiyle konunun saf halini bozma kaygısı, bu kararı almamda egemen oldu.

Okurun da fark edeceği üzere; mülteci işçilerin dilinden çıkan her bir söz, sosyal-sınıfsal bir yüzleşmenin sağlanması için yeterince güçlüdür.

***

Savaş bir ülkeyi ne hale getirir?

Halkların barışa ve demokrasiye en çok ihtiyaç duyduğu bugünkü konjonktürde Ortadoğu tam bir yangın yeri. Suriye ise, bu yangın yerinde, yukarıdaki soruya yanıt olmak için yapılmış trajik bir abide sanki.

Can pazarının yaşandığı sınır boylarından kendilerini Türkiye'ye zor bela atmış ve Türkiye hükümeti tarafından çeşitli sözler verilerek gelişleri teşvik edilmiş mültecilerin hayat hikâyelerini dinlemek pek de kolay olmadı doğrusu. Bu trajediyi ve Suriye'den Türkiye'ye kadar uzanan hayat hikâyeleri boyunca yaşanan çelişkileri en iyi ve en cesur anlatanlar, yine proleter mültecilerdi.

Bu cesarete saygı duyarak ama konuşan her bir mültecinin, konuşmuş olmaktan kaynaklı karşılaşabileceği zorlukları da gözeterek; kitapta bazı tedbirler aldık. Okur bu nedenledir ki, mülteci işçilerin soyadlarını kitap boyunca öğrenemeyecek ve sadece adlarını bilmekle yetinecek. Fotoğraflardaki form değişiklikleri de aynı kaygıdan ötürü düzenlenmiş ve Mehmet Eren Bozbaş tarafından kendine has bir estetikle sunulmuştur.

***

Bu çalışmada beni en çok etkileyen ve belki de en çok zorlayan röportaj Afgan işçi çocuklarla yapılmış olanıydı. Çünkü röportajdan sonra o çocukları bir daha hiç göremedim. Birleşmiş Milletlerin gözetiminde olduğunu öğrendiğim Afgan çocuklar, kendilerine tanınan sığınmacı süresini doldurmuş ve nihayetinde her biri bilmediğimiz bölgelere, ülkelere gönderilmişlerdi.

Acaba şimdi onlar nerede?

Bazen bir babanın kayıp çocuklarını düşünmesi gibi onları düşünüyorum. Bu çalışmayı her şeyden çok onlara ithaf ediyorum…

***

Adana'dan Volkan Pekal ve Bahriye Kelleci,

Hatay'dan Yunus Dolgun,

İstanbul Çağlayan'dan Bahadır Kılıç, Leyla Güzel; tercümanımız işçi Ali ve işçi Vahiyettin,

Yine İstanbul Bağcılar'dan Sema Barbaros ve Erdoğan Aydınlı,

Antep'ten Fatma Keskintimur,

Kayseri'den Ümit Kartal,

İzmir'den Özge Ayaz ve Metehan Ud;

Onların emeği ve çabasıyla birleşmeseydi eğer bu çalışma asla tamamlanamazdı.

Hepsine ayrı, ayrı teşekkürler…

GİRİŞ

İstanbul'un yoksul bir semtinde ikamet ediyorum. Bize, apartman girişinde, küçük bir dairede oturmak nasip olmuş. Mahallenin bitimine doğru, yokuş aşağı inen dik bir yolun kenarında, çarpık çurpuk duruyor bizim apartman. Üstümüzde dört, altımızda ise iki kat var. Hemen bir altımızdaki dairenin sadece yola bakan pencereleri görünüyor. Daha alttaki daire ise hemen hiç görünmüyor.

Gecekondu evlerden ve yeşil bahçelerden izler bulmak şimdi hayli zor. Çünkü artık yedi tepeli şehrin yokuş aşağı sıralanan apartman katlarında yaşıyor insanlar…

Bir yıl öncesine kadar, pencereden her baktığımda; bize göre biraz daha yükseklikteki o şirin gecekonduyu görürdük! Bahçesinde birbirinden güzel çiçekleri ve envai çeşit yeşiliyle o komşu gecekondu adeta ruhumuzu dinlendirirdi. Ve bir bahar günü, ağaç devirir gibi, o evi yıktılar! Evin bahçesini dümdüz ettikten sonra oraya kocaman bir çukur açtılar. Sonra da o çukuru iki kat dairenin sığacağı beton bloklarla doldurdular. İnşaat yol hizasına geldiğinde üst üste dört kat daha diktiler. Şimdi, iki apartmanın birbirine bakan pencerelerinden başka bir manzaramız yok artık.

Buradaki apartmanların en alt katları imar planında kömürlük diye geçer, ama ne yazar! Zira uyanık bina sahipleri, yoksul işçi ailelerine bu kömürlükleri "kiralık daire" diye verirler. Bizim en alt katımızda, her yağmur yağdığında lağım suyuna boğulan Kürt bir aile yaşıyor; karşı apartmanın en alt katında ise Suriyeliler. Bir yaz yağmurunda, o Suriyeliler de ilk su baskınıyla tanışmış oldular.

***

Mahallemizde çoğunlukla Aleviler yaşıyor. Buranın ilk yerleşimcileri sanırım onlardı. O zamanlar mahallenin dışına çıkan çocuklar Alevi olduklarını söylemezlermiş. Çünkü mahalleye döndüklerinde, annelerine şu soruyu sormak durumunda kalabilirlermiş; *"Anne bize neden kuyruklu diyorlar?"*

Mahalleye, Alevilerden sonra Kürtler gelmiş. Bölgedeki savaştan kaçan, köyleri boşaltılan Kürt yoksulları, bodrum katların yeni kiracıları olmuşlar. 90'lı yıllarda yaşanan göç dalgasının ardından mahallenin demografik yapısı da epey değişmiş…

İstanbul'un en kalabalık ötekileştirilenleri; Ermeniler, Rumlar ve diğer gayr-ı Müslimlerden sonra belki de Alevilerdi. Lakin 90'lardan sonra durum biraz değişti ve hemen her yerden *"Kürtler geldi mahallemiz bozuldu"* sesleri yükselmeye başladı. Ötekileştirmenin hedefi bu kez Kürtlerdi! Zaman ilerledi ama Kürtlerden sonra da göç dinmedi. İstanbul'un yoksul mahallerinde bu kez kol saati satan Afrikalılar, Asyalı öğrenciler ve çekik gözlü (Özbek-Tatar-Moğol) işçiler görülmeye başlandı. Bizim yoksul mahallemiz, bütün bu göç serisini en geniş şekilde kucakladı.

Yaşadığımız şehir şimdi bir büyük göç dalgası ile daha karşı karşıya! Suriyelilerden söz ediyoruz… İç savaşın sınır dışına savurduğu Suriyeli göçmenler, yoksul mahallelerin yeni müdavimleri, izbe atölyelerin yeni emekçileri oldular. Antep, Adana, Hatay derken şimdi onlar İstanbul'un neredeyse her yerindeler…

***

Bir akşam vakti, pencereden yine çocuk sesleri geliyor. O güzelim Arapçasıyla şakalaşan çocuklar her şeye rağmen neşelerini bozmuyor. Pencereye eğiliyor ve seslerin geldiği yöne doğru bakıyorum. Evet, yanılmamışım; onlar, karşı apartmanın en altındakiler... Baba daha işten gelmemiş. Küçük kızın uzun ve siyah saçlarını tarayan anne bir yandan bit kontrolü yapıyor. En alttakiler, yani mülteci işçi aileler memleketimde işte böyle yaşıyor.

O güne kadar mülteci işçilerin birçok hikâyesini haberleştirmiştim. İşte o gün, mülteci proleterleri bir kitap halinde yazmayı ve bu gerçeği memleketimin insanlarıyla tanıştırmayı kendime bir borç bildim…



İstanbul - Çağlayan

ARKA BAHÇEDE KAÇAK SÖMÜRÜ

Çağlayan'da bugün binlerce tekstil işçisi çalışıyor. Buradaki atölyeler için "merdiven altı işyerleri" tabiri kullanılıyor. Yani işçiler en ağır sömürüye tabi tutularak kayıt dışı çalıştırılıyorlar. Hal böyle; lakin Çağlayan'a ne adalet ne de sendikaların yolu düşüyor. İstanbul'da örgütlü bulunan sendikaların birçoğu Mecidiyeköy-Şişli bölgesinde bulunuyor. Ama nedense hemen arkalarındaki Çağlayan işçisini hiç görmüyorlar. Türkiye'nin en büyük adalet sarayı Çağlayan'da açıldı. Ama hemen iki adım ötede, ümüğü sıkılan, parası işverenlerce gasp edilen işçiler için "adalet", Kaf dağının ardı kadar uzak!

Çağlayan, İstanbul tekstil sektörünü, fason üretim yaparak ayakta tutmaya devam ediyor. Yani bir bakıma, büyük tekstil firmalarının, fason üretim yaptırarak kârlarına kâr kattıkları kayıt dışı bir arka bahçe Çağlayan!

Son yıllarda burada çalışan işçilerin yüzleri ve ten renkleri kadar mahallenin demografik yapısı da değişti. Bölgedeki savaştan dolayı

göçe zorlanan Kürtler, 90'lı yıllardan itibaren, büyük kalabalıklar halinde İstanbul'a geldiler. Bu göç kolunun bir bölümü de Çağlayan çevresine yerleşti. Köhne gecekondular, rutubet kokan bodrum katlar onları bekliyordu. Bölgedeki savaştan kaçan Kürt yoksulları İstanbul'un bu arka bahçesinde iş tutar oldular. Zira arka bahçede emek ucuz, çalışma koşulları ise kuralsızdı.

Aradan yıllar geçti... Yemek paydosları ve iş çıkışlarında bu kez çekik gözlü işçiler boy vermeye başladı. Moğol, Tatar, Özbek, Türkmen mülteciler, arka bahçenin ekmeğe muhtaç yeni proleterleri oldular.

Şimdilerde Çağlayan'ı yeni bir göç dalgası sardı; sayıları her gün katlanarak artan Suriyeliler! Onlar çok ağır bir savaşın mağdurları oldular. Çağlayan'da sokaklar, lokantalar, cami çıkışları; Arapça konuşan göçmen işçilerle doldu. Örneğin bir iş hanında Suriye yemekleri yapan küçük bir lokanta açılmış. Uyanık bir Suriyeli, yöresel yufka ekmeği pişiren bir fırın işletmeye başlamış. Duvarlarda Türkçe yazılı ilanların yanında artık Arapça yazılı iş ve kiralık ev ilanları da var.

Ne var ki, mülteci işçilere Arapça ilanlarla seslenenler sadece patronlar ve emlakçılar değil. Çağlayan'da işçilerin hakları için mücadele eden bir dernek var, adı Çağlayan İşçi Derneği. Önceden beri Türkiyeli işçilerin talepleri için çalışmalar yürüten dernek, Çağlayan'daki demografik değişime ayak uydurmuş. Örneğin Dernek, 2014 1 Mayıs bildirisini üç dilde yazıp dağıtıyor (Türkçe, Kürtçe ve Arapça) ve ayrım yapmadan Çağlayan'daki tüm işçilere birleşme çağrısı yapıyor.

Çağlayan'daki kaçak göçmen, sığınmacı ya da mülteci işçilere ulaşmamızda derneğin büyük bir rolü oldu. Çünkü Çağlayan İşçi Derneği, resmi ya da sivil bütün kurumlar içinde, oradaki mülteci işçilerin sorunlarına eğilen tek örgüt.

Çağlayan'da ilk durağımız mülteci çocuk işçiler oldu. Şimdi sizi Afgan işçilerin "bekâr evlerine" götüreceğiz. Ardından sırasıyla Arap, Kürt, Türkmen ve Suriyeli diğer işçilere misafir olacağız…



En Çok Sömürülenler Mülteci Çocuk İşçiler

"Ali Ahmad", "Ahzani", "Kassoum"…

Bugüne kadar Çağlayan'da, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden gelen Türk, Kürt ve diğer halklardan işçiler çalışıyordu. Son yıllarda, Çağlayan'ın cadde ve sokaklarında yeni yüzler belirmeye başladı. Kimi çekik gözlü kimi de siyah deriliydi yeni gelenlerin; Özbekler, Afganlar, Moğollar, İranlılar, Afrikalılar, Suriyeliler ve diğerleri…

Daha düşük ücrete razı oldukları için, çoğu zaman 'emek piyasasını düşürmekle' suçlandılar. Peki, gerçekte bu insanlar nasıl yaşar, ne yer, ne içer, ne düşünürlerdi? Bu soruların peşine takılarak, sığınmacı ya da mülteci işçilerle temas kurmaya çalıştık. Birkaç kapıdan davet alma çabamız geri çevrildikten sonra kendimizi nihayet bir grup Afganlı gencin "ev"inde bulduk. "Ev"i tırnak içine aldık çünkü Çağlayan'daki Afgan ve İranlı işçiler, adına barınak bile denemeye-

cek yerlerde yaşıyorlar. Bu davetin gerçekleşmesinde Çağlayan İşçi Derneği'nden Vahiyeddin arkadaşımızın hakkını teslim etmek gerek. Çünkü böylesi bir davet çıkarmak henüz Türkiyeli olmayan mülteci işçiler için gerçekten çok zor. Onlar için güven duygusu her şeyden önce geliyor. Eve gelenlere güvenmeleri için de, en azından onlarla iç içe yaşamış, aynı yerde çalışmış Vahiyeddin gibi biri gerekiyor.

'Bekâr Odaları'

Tepeden aşağıya, Çağlayan deresine doğru kıvrılan uzun merdivenlerden aşağı iniyoruz. Vahiyeddin birden duruyor ve derme çatma halde; zayıf bir duvara tutunan bahçe kapısını açıyor. Karşımızda yamaca gömülmüş sarı bir gecekondu var. Afgan gençlerin kiraladıkları yer evden çok izbe bir sığınağı andırıyor. Bu evlere Çağlayan'da 'bekâr odaları' deniyor. Ranza ve döşeklerin bulunduğu küçük bir odaya geçiyoruz. Afgan gençler, kışı bu odada bütün mevsim sıkışık halde geçiriyor. Elektrikli sobayla ısınan bir tek oda var, onun dışındaki odalar adeta buz kesiyor. Isınan odanın kapısı her açıldığında etrafı rutubet ve küf kokusu sarıyor. Bu 'konfor'un aylık ederi ise 500 lira! Afganlı gençlerin evinde televizyon yok. Çok istiyorlar, ama alamıyorlarmış. Akşam yemekleri, genellikle işyerinden arta kalan öğle yemekleri oluyormuş. Bu yemekleri dökmeyip onlara verdiği için de patrona şükran duyduklarını söylüyorlar.

Evlerinde görüştüğümüz işçilerin en büyüğü 17 yaşında. *"Yıllarca parklarda yattım. İnsanlar bana yardımcı oldu, yemek yardımlarıyla yaşadım. En önemli şey başını koyacak bir yerdir, güven içinde yaşamaktır"* diyor Ali Ahmad. O sadece 17 yaşında ve henüz 6 aylık bozuk Türkçesiyle konuşmaya devam ediyor; *"İnsan gibi çalışmak istiyoruz, bağırılmadan, 'hadi, hadi' diye zorlanmadan"*.

Çocuk Mültecilerle Kalkınmak

Görüştüğümüz Afgan gençler, Türkiye'ye İran'dan kaçarak gelmişler. Hakkâri-Yüksekova üzerinden dağları aşarak, kaçakçılarla birlikte Türkiye'ye girmişler. Önce Birleşmiş Milletlere (BM) bağlı yurtlarda kalmışlar. BM'ye bağlı "Mülteci" ve "Sığınmacı" belgesiyle geziyor ya da

çalışıyorlar. Evde kalan Afgan gençlerin en küçükleri 15 en büyükleri ise 17 yaşında. Sığınmacı ya da mülteci olarak ve üstelik bu yaşta çalışmaları hiç de kolay değil. Bunun yolunu onlara gösterenler var! Sürekli yapılan mülakatlarla kaldıkları süreyi uzatabildiklerini söylüyorlar. Bunun için *"Annem çok hasta"* gibi gerekçeleri öne sürmek yeterli olabiliyor. Bu hakkı kazanmaları, onların en kötü koşullarda çalıştırılmaları ve suiistimal edilmeleri için de bir başlangıç oluyor.

Sığınmacı gençler, on sekizine geldiklerinde yurttan atılmakla ve ülkesine geri gönderilmekle yüz yüze kalıyorlar. Bu nedenle on sekizine kadar çok yoğun ve her tür çileye katlanarak çalışmak zorundalar. Çünkü onları geldikleri yerde bekleyen, beş parasız ve aç aileler var. Böylece yerkürenin doğusu ve güneyi, batıya ve kuzeye sadece göç değil çocuk işçiler de göndermiş oluyor. Kapitalist pazarlar çocuk mültecilerle kalkınıyor!

'Yerin Değil Sanki Göğün Çocuklarıyız!'

Afgan gençlerin ve ait oldukları kabilelerin oldukça dramatik bir yaşam serüveni var. Onlar kendilerine "Hazer" diyor ve Şii inanca mensup olduklarını belirtiyorlar. Odanın duvarına Hz. Ali'nin kılıcını çizmişler.

Afganistan'da iken Taliban güçleri kendisinden olmayanları katliamlarla yok etmeye başlamış. Ve Şii Hazerler kitleler halinde İran'a göç etmişler. Ama Şii olmaları onlara İran'da da mutluluk getirmemiş. Çünkü Hazeri olmaları nedeniyle ayrımcılığa uğramışlar. *"Afganistan Şiileri kesti, kalkıp İran'a geldik. İran'da da ayrımcılığa uğradık. Yani hiç kimseye yaranamadık"* diye durumu anlatıyor Ahzani. Orada, eğitim İranlılar için parasızken Hazerler için paralıymış. Hazer gençler futbol kulüplerine bile kayıt edilmezlermiş. Derken göç dalgası Türkiye ve diğer batı ülkelerine doğru yol almış. Konuştuğumuz Afgan gençler İsviçre'ye, Danimarka'ya, Amerika'ya, Hollanda'ya sığınan arkadaşlarını daha şanslı görüyorlar. BM'nin oralarda kendilerine daha iyi davrandığını belirtiyorlar. Türkiye onlar için sadece şanssız bir durak. Avrupa ve Amerika'nın göç yollarında yaşamını yitiren on binlerce insanı ise gözü buğulu anıyorlar.

Çeşitli ülkelere dağılmış arkadaşlarıyla sosyal medya üzerinden görüştüklerini söylüyorlar. İran'da ise bütün bunlar yasak. *"Ne İranlı, ne Afgan ne de Türkiyeliyiz. Bir yeryüzüne değil, sanki göğe aidiz"* diyor Ahzani.

İran'da etnik ayrımcılık olmasına rağmen iş emeğe ya da ücret vermeye gelince, durumun Türkiye'ye göre daha iyi olduğunu ifade ediyorlar. Türkiye'de, yerli işçilerden daha fazla çalıştıkları halde çok daha düşük ücret aldıklarını söylüyorlar. Bunun için, Türkiyeli işçilere değil işverenlere kırgınlar. *"Türk ve Kürt işçiler bize karşı çok sıcak ve iyiler Kardeşlik çok güzel"* diyor Ali Ahmad. Ütücülük işi yaptıklarını ve buradaki işçilerin kendilerini çok iyi karşıladıklarını söylüyor.

Türkçe Bilen Şanslı

Afgan gençler, Türkiyeli işçilerle çok ciddi bir sorun yaşamamışlar. Bir tek en küçükleri elinden yaralanmış, o da bir tinerci saldırısından. Dil bildikçe sorunlar biraz daha çözülüyor, ücretler de artıyormuş. Türkçeyi öğrenen işçiler pazarlık yapmaya başlıyormuş. Sohbetin ortasında gerçekten İranlı ve üstelik pasaportu da olan Kassoum aramıza katılıyor. Pansiyonda aylık 200 liraya bir odada kalıyormuş. Hayat dolu gözleriyle hem bizi süzüyor hem de Afgan arkadaşlarıyla kardeşçe gülüşüyor.

Çağlayan'da kurulan derneği soruyoruz, haberleri olmadığını anlıyoruz. *"Öyle bir yer mi var? Bu çok güzel, hep geliriz"* diyorlar. Dernekten işçi arkadaşlar da onları kahvaltıya davet ediyor.

Hafta sonlarını, eğlenmeyi ve Çağlayan'a iki adım ötede bulunan Taksim'i soruyoruz. *"Taksim çok para"* diyerek cevap veriyorlar.

İçlerinden biri, *"Ailemi buraya getireceğim"* diyor, biri *"Para biriktirip ailemin yanına gideceğim, İran'da yaşayacağım"* diyor. Bir diğeri ise *"Burada çalışıp İran'daki ailemi besleyeceğim, en iyisi böyle devam etmek"* diyor.



‘Savaş Uzarsa Fitne Büyür’

“Mohamed Ali”, “Moustafa”…

Mohamed Ali Halepli bir Kürt genci, aslen Afrin’li olduğunu söylüyor. Suriye’den kaçmadan önce takım elbise diken bir tekstil işçisiymiş. Suriye’deki son iki yılını Şam’da askerlik yaparak geçirmiş. Zorunlu askerlik süresi olan on beş ayı bitirmesine rağmen ordu ayrılmasına izin vermemiş, çünkü iç savaş giderek tırmanmaktaymış.

Savaştan ailesiyle birlikte kaçıp gelen Mohamedlerin evinde bugün altı kişi yaşıyor. Çağlayan’da 600 TL’ye tuttukları bir evde kalıyorlar. Mohamed yine bildiği işi yapıyor yani tekstilde çalışıyor. Buradaki işçi ücretlerinin Suriye’den yüksek olduğunu söylüyor ve ekliyor: *“Ama hayat da oradan pahalı!”* Halep’te bir evleri yok artık, çünkü bombalanmış. Bugün en azından mülteci olmak için sığındıkları Türkiye’de ne tuhaftır ki kirada yaşamak zorundalar…

Barzani’ye Tepki

Mohamed, Suriye’deki gelişmeleri sadece El Cezire televizyonundan izleyebildiklerini söylüyor. El Cezire’nin yaptığı haberlere, doğru

bilgi vermediği için tepki gösteriyorlar. (Mohamed ile görüştüğümüz tarihte Barzani Türkiye'yi ziyaret ediyor, Suriye-Rojava ile Türkiye sınırına ise duvar örülüyordu.) Sorularımıza verdiği yanıttan anlıyoruz ki, Mohamed'in ne Barzani'nin Diyarbakır ziyaretinden ne de Nusaybin'de örülmeye çalışılan "Utanç Duvarı"ndan haberi var. Gelişmeleri kısaca anlatıp fikrini sorunca şöyle bir yorum yapıyor*: "Biz Kürtler önceden Barzani'yi severdik ama artık sevmiyoruz. Çünkü YPG Suriye'de birçok şehit verirken, kanını akıtırken Barzani sadece seyretmekle kaldı. Bence Barzani Rojava'yı Iraklı Kürtlere bağlamak istemiyor. Eğer Nusaybin'de bir duvar örülüyorsa bu da aynı şekilde Türkiyeli Kürtlerle Rojavalı Kürtler arasına örülen bir duvardır.*"

Mohamed, Rojava'dan sık sık mülteci Kürtlere geri dönüş çağrılarının yapıldığını ama insanların hâlâ bölgeyi güvenli bulmadıklarını ifade ediyor. Kürt mülteciler memleketlerine geri dönmek istiyorlar fakat işin bir de 'ama'sı var; *"Öyle bir ortamdayız ki, anlatması çok zor. Esad rejimi ile silahlı İslami muhalif güçler arasında kaldık. Bir yanda sürgün hayatı bir yanda memleket özlemi... Kamplarda kalamıyoruz çünkü can güvenliğimiz yok, Sünni ve Alevi Araplarla ayrı mahallelerde yaşıyoruz. Sorun halklar arasında değil, bizim sorunumuz eli kanlı çetelerledir. Kaos bittikten sonra mutlaka geri dönmek istiyoruz.*"

'Patronlar Sözünde Durmuyor'

Moustafa, Mohamed'e göre yaşça çok daha büyük. O da Halep'ten eşi ve beş yaşındaki kızıyla kaçıp gelmiş bir Kürt mülteci. Aslında Moustafa gurbete yabancı biri değil. Çünkü ömrünün neredeyse 20 yılını yurt dışında çalışarak geçirmiş. Koltuk imalatında çalışan iyi bir mobilya işçisi olduğunu söylüyor. Suriye'den çıktığı gurbet yollarında ilk durağı Lübnan olmuş. Lübnan'da beş yılı devirdikten sonra bu kez Yunanistan'a hem de kaçak yollarla gitmiş. Orada yıllarca kaçak işçi olarak çalışmış. Savaş başlayınca bu kez ailesini de yanına alarak Türkiye'ye yerleşmiş.

Son olarak bugün Çağlayan'da çalıştığını söyleyen Moustafa, Gazi Mahallesi'nde kirada oturuyor. Kendisini şanslı sayıyor çünkü ondan sonra gelen Suriyelilere kendisi kefil olduğu halde kiralık ev verilmi-

yormuş! Neredeyse karşılaştığımız tüm sığınmacılara özgü o yabancılık ve ezilmişlik ifadesi gözlerine yansıyor. Birazcık sitemle karışık bir ses tonuyla soruyor; *"Siz biliyor musunuz peki, bizimkilere niye ev vermiyorlar?"*

Moustafa çalıştığı ülkeler içinde en çok Türkiye'de yaşadıklarına içerleniyor. *"Atölye sahipleri sözünde durmuyorlar, parayı zamanında vermiyorlar"* diyor ve ekliyor: *"Şu ana kadar çalıştığım yerlerde 5 bin liramı kestiler, vermediler"*.

Savaş Bitmezse…

Moustafa, bir fırsatını bulursa eşi ve çocuğunu alıp Avrupa'ya kaçmak istediğini söylüyor. Çünkü orada en azından devletin sosyal yardım yaptığını belirtiyor. O'nu Akdeniz'de, Ege'de boğularak can veren mülteci akınları konusunda uyarıyoruz. *"Ben hep uçakla gittim, yine öyle gideceğim, deniz kesinlikle yok!"* diyor. Ama Moustafa için bunun bir bedeli var; 10 bin Euro! O bunun farkında ve ucu görünmez bir umuda yolculuk için para biriktiriyor. Moustafa ustalık maharetini söz sanatında da kullanıyor. Suriye'deki gelişmeler ve Türkiye'de yaşayan mülteciler için şöyle diyor; *"Savaş biterse tüm sorunlar biter ama savaş uzarsa fitne de büyür"*



Bir Direniş Üç Portre

Çağlayan'da, ASGPARK adında büyük bir firmaya fason üretim yapan bir konfeksiyon atölyesi iflas ettiğini açıklar. Takvim yaprakları 5 Şubat 2014'ü göstermektedir. Atölyede çalışan 30 işçi aylardır para alamamakta ve adeta açlıkla boğuşmaktadır. Paralarını kurtarmak için son çareyi makinelere el koymakta bulan işçilerin başına gelmeyen kalmaz!

Kuralsız Adalet

Patronlar hem suçlu hem de güçlüdürler! İşçileri polise şikâyet eden patronlar bununla da yetinmezler; daha savunmasız gördükleri Suriyeliler hakkında, hırsızlık yaptıkları gerekçesiyle davacı olurlar. Zira işyerinde çalışan işçilerin yarısı Suriyeli sığınmacılardan oluşmaktadır. İşçiler ise asıl hırsızlığı patronların yaptığını söyler ve yaşanan emek hırsızlığına tepki gösterirler. Böylece Çağlayan işçileri, yıllardır karşılaştıkları kuralsız çalıştırmadan sonra kuralsız adaletle de tanışmış olurlar!

Çağlayan'da, yani yeni yapılan büyük Adliye Sarayı'nın hemen yanı başındaki mahallede, vicdanları kanatan bir dram yaşanmaktadır; hem de göz göre göre! Polisler de savcı da son kertede işçilere "haklısınız" der, ne var ki 'adalet', Suriyeli işçiler hakkında hırsızlıktan işlem başlatmaya karar vermiştir. İş müfettişleri ise her zamanki gibi ortada yoktur…

İşçileri, fason atölyeler aracılığıyla kayıt dışı çalıştıran firmalar, Çağlayan'da yıllarca haksız kazanç elde ettiler. Lakin savaştan kaçıp gelmek zorunda kalan Suriyeli sığınmacılar, onlar için yeni bir gelir kapısı olmuştur.

'Tam Bir Tezgâh'

İşçilerin eylemine yetişen ve onlar için gönüllü koşturan avukat Murat Çelebi, Evrensel gazetesine konuyla ilgili olarak şöyle konuşur: *"Ortada tam bir tezgâh var. Ana firmalar, fason firmalar eliyle işçileri kuralsız çalıştırıyor ve olağanüstü kazançlar elde ediyorlar. İşçilerin asıl muhatabı ASGPARK'tır. Bizim açacağımız davada, hiçbir kaydı olmayan Suriyeli sığınmacıların davacı olmaları bir emsal olacak."*

Mağdur edilen işçiler çaresiz değildirler. Onların yaptığı eyleme avukat Murat Çelebi'nin yanı sıra Çağlayan İşçi Derneği de yetişmiştir. Dernek, hakkını arayan işçilere sahip çıkmakla yetinmez ve tüm Çağlayan işçilerini direnişe geçen işçilerle dayanışmaya çağırır. İsterseniz bundan sonrasını direnişe katılan işçilerden dinleyelim...

Başına ikinci kez böyle bir olay geldiğini dile getiren işçi Mehmet Güler anlatıyor: *"Bu işyerinin sahibi, önceden Hürriyet Mahallesi'nde bir atölye çalıştırıyordu. Sonra ana firmayla ortaklık yapıp Çağlayan'a geldi. Adam sıfır sermaye ile iş kurdu, borçlanarak 30 makine aldı. Biz de 30 makineyi görünce dedik ki; herhalde burası sağlamdır. Adam paramızı vermez oldu. Biz pardösü dikiyoruz. Normalde bir pardösü 40 liraya dikilir, biz 22 liraya dikiyorduk. Patron emeğimizin karşılığını vermiyordu. Artık dayanamadık ve ikinci ayın başında tepki gösterdik. Ana firma olan AGSPARK yöneticileri geldi ve dediler ki; 'alacaklarınızdan vazgeçin, bu adam bu işi beceremedi; siz artık bana bağlısınız ve her şeye sıfırdan başlayacağız' Ben de dedim ki; sen ahlaksız teklif yapıyorsun. Sen sadece başımızdaki çobanı değiştiriyorsun, peki bizim alacaklarımız ne olacak? Savcılığa gittik. Bizi iş mahkemesine gönderdiler, dava açmak için. Dilekçeye kişi başı 40 lira istediler. Toplam 600, 700 lira para yapar. Cebimizde beş kuruş yok, nasıl dava açalım?"*

'Göçmenler Aç Kaldı'

Bir başka Türkiyeli işçi olan Cesim Yıldırım'ı dinleyelim: *"Biz üç ay düzenli olarak maaşlarımızı aldık. Sonra giderek 50 lira 100 lira harçlık vermeye başladılar. Maaşlarımızı alamaz olduk. Zaten yemek, yol ve sigorta da yok. 50 lirayla ne yapacaksın? Biz 6 aydır her gün 2 liraya tavuk dürüm yiyoruz. Anlayacağınız hepimiz tavuk olduk. Aybaşında paramız verilmeyince eylem yaptık."* Cesim, o gün ceplerinde para olmadığı için birçok arkadaşının eve yürüyerek gittiğini de sözlerine ekliyor.

Direnişe katılan bir başka işçi de Suriyeli Cuma. Kendisine sorulan sorulara şöyle cevap veriyor: *"Savaştan kaçıp Türkiye'ye geldim. Ailem önce Halep'te yaşıyordu. Evlerimiz bombalandı, yerle bir oldu. Mecburen Afrin'e gitmek zorunda kaldık. Hepsi benim maaşa bakıyor. Bu işyerinde beş aydır çalışıyorum. İşyerimizde çalışan 30 kişinin yarısı benim gibi Suriyeliydi. Suriyelilere Türkiyeli işçilere nazaran 100 ya da 70 lira az ücret veriyorlar. Onu da geçtik şimdi paramızı alamıyoruz."*

Cuma'nın bıraktığı yerden sözü Suriyeli Omar devralıyor*: "Evliyim, 3 çocuğum var, kirada otuyoruz. Atölyenin sahibi bize oyun oynadı. Önce 450 lira haftalık veriyordu. Sonra maaşa çevireceğim dedi ve maaşımızı 1600 lira yaptı. Yani ücretimizi düşürmüş oldu. Bu sefer paraları ödemez oldu. Giderek haftada 50, 100 lira vermeye başladı. İtiraz edince de 'istemeyen çıksın' dedi. Biz üç aydır para alamıyoruz. Evde çocuklar aç. Rusya'da yaşayan Suriyeli bir arkadaşımdan 500 dolar borç istedim. Şimdi o parayla idare ediyoruz."*

İşçilerin kararlı tutumu ve İşçi Derneği'nin sahiplenmesiyle birlikte patronlar işçilerin alacaklarını vermek zorunda kalırlar. Bu aynı zamanda 'mülteci' olarak tabir edilen sığınmacı işçilerin bilinen ilk sonuç alıcı eylemidir.

Bu küçük direnişe katılan Suriyeli işçilerin akıbeti ne oldu? Mülteci işçiler sonraki süreçte başka hangi zorluklarla boğuştular? Peki ya terk etmeye zorlandıkları topraklarda yaşanan savaş; acaba onların geleceğini nasıl etkilemişti? Geri dönüş umutları var mıydı? Türkiye'de sığınmacı ya da mülteci işçi olmak gerçekte nasıl bir şeydi? Bu ve daha birçok sorunun peşine düşerek onların kapısını çalmaya karar verdik. Birkaç ay sonra o küçük direnişten ulaşabildiklerimiz sadece Omar, Cuma ve Hassan'dı…



Birinci portre: "Omar"

Bu akşam Halepli Omar'ın evine misafiriz. Omar bir konfeksiyon işçisi, aynı zamanda Sünni Araplardan… Bugün tercümanımız Ali olacak; Antakya'dan İstanbul'a çalışmaya gelmiş işçilerden biri o. Suriye Kürtlerinden işçi Cuma da bize eşlik ediyor.

Omar, iş çıkışı bizi alıp eve götürmek üzere Çağlayan İşçi Derneği'ne geliyor. Omar'da misafir ağırlamanın heyecanı, biraz da telaşı var. Herhalde Türkiyeli ilk misafirleri biz oluyoruz.

Bir süre sonra Çağlayan deresine iniyoruz ve bir apartmanın bodrum katına giriyoruz. Kapı açıldığında, korku dolu gözlerle bizi iki küçük çocuk karşılıyor. Evde, sıcak bir "hoş geldiniz" faslından sonra sofra kuruluyor. Sofraya geleneksel Suriye yemekleri geliyor. Karnımızı bir güzel doyurduktan sonra sorulara başlıyoruz.

Omar ve Cuma, Çağlayan çevresinde 300 civarında Suriyeli ev olduğunu söylüyor. Fakat yerleşim şekli onlar için henüz bir gettolaşma

yaratmış değil. Çünkü buralarda bir apartmanda birden fazla Suriyeliye ev vermiyorlarmış. Suriyeli işçiler daha çok atölyelerde birbirlerini görüyorlar. Akşam olunca herkes dağılıyor ve evlere kapanıyor. Örneğin Cuma Nurtepe'de oturuyor ve sadece Suriye yemekleri için Çağlayan'a geldiğini söylüyor.

Omar, kendisine evi kiralayan emlakçının elinden çok çekmiş, öfkesi öyle hiddetli ki anlatılır gibi değil. Omar çocuklarına sürekli şunu öğütlüyormuş; *"Aman ses çıkarmayın, evden dışarı sakın çıkmayın yoksa polisler gelir!"* Omar'ın birbirinden güzel iki çocuğu var fakat o da ne! İçerden ağlayan bir çocuk sesi daha geliyor, derken bir çocuk sesi daha… Yani evde toplam dört çocuk var. Anlıyoruz ki; 1+1'lik bu küçük bodrum 'kat'ında aslında iki aile yaşıyor; Omar'ın ve erkek kardeşinin ailesi. Omar bu durumun dine ve göreneklerine uymadığını söylüyor ve üstüne ekliyor; *"Ama şimdilik yapacak bir şey yok"*

'İkametgâh Yolu Ölüm Yolu'

"Hükümetten çok şey bekliyorduk. Bize gelirken birçok vaatte bulundular ama hiçbirini yerine getirmediler" diyor Omar ve konuşmasına şöyle devam ediyor: *"Size ikametgâh verilecek, kimseye muhtaç olmayacaksınız, çocuklarınız okulda okuyacak dediler ama hepsinin karşılığı boş çıktı! Ekmek parası bile yoktu, günlerce aç kaldık ama hükümet bize yardım etmedi."*

Burada yani Çağlayan'da hayat ağacına tırnaklarını geçirerek tutunmaya çalışan mülteciler için en önemli sorun bir ikametgâh belgesi alabilmek. Çünkü o belgeyi almak deveye hendek atlatmaktan daha zor. Omar sitemkâr konuşuyor: *"Şu anda ne benim ne de ailemin ikametgâhı var. Benim yasal hiçbir hakkım yok. Ben kimim ki?"*

Örnek veriyor… Bir keresinde kuzeninin eşi hastalanmış. Onu Okmeydanı Araştırma ve Eğitim Hastanesi'ne götürmüşler. Ama ikametgâh belgesi olmadığı için hastaneye girişini başkasının üzerinden yapmak zorunda kalmışlar.

Soruyoruz; "Peki, ikametgâh belgesi istemeye gidince size ne diyorlar?"

Omar soruya öyle bir yanıt veriyor ki adeta donup kalıyoruz: *"İkametgâh istemeye gidince diyorlar ki; pasaportunun süresi geçmiş, veremeyiz! Bize diyorlar ki; Suriye'ye geri dönün, pasaport çıkartıp öyle gelin. Bizim orda pasaport nasıl alınır biliyor musunuz? Pasaport dairesine gitmek için bir caddeden geçmek zorundayız. Caddenin iki tarafında kim olduğu bilinmeyen sniperlar yani keskin nişancılar var. Aralarında kelle hesabı bahse giriyorlar. Her gün o caddede 10-15 kişi ölüyor. Vallahi bana 1 milyon lira da verseler gene de o caddeden geçmem!"*

Omar, bize eşlik eden Bahadır'ı göstererek sözü İşçi Derneği'ne getiriyor: *"Allah vekil bu dernek olmasaydı belki de kötü yollara düşmüştüm, elimden kötü şeyler gelmişti."* Anlaşılan o ki Çağlayan'da, İşçi Derneği'nden başka mültecilerin ya da göçmen işçilerin sorunlarına eğilen bir kurum yok!

Mülteci Proleterin 1 Mayısı

Omar, yanında kalan erkek kardeşi ve bize eşlik eden Cuma, yani her üçü de Suriye'deyken işçiymiş. Orada çalışma saatleri; sabah 08:00 akşam 22:00 imiş. Fazla mesai ise 22:00'den sonrasına sayılıyormuş! Savaştan önce (Türk parasıyla) günde 75-100 lira kazanıyorlarmış. Savaş çıkınca işçi ücretleri 15-25 liraya kadar düşmüş. Hayat, tahmin edileceği gibi şimdi orada oldukça pahalı…

Söz işçi haklarına ve 1 Mayıs'a geliyor; "*1 Mayıs Suriye'de tatildi ama bu tatilden sadece memurlar yararlanabiliyordu*" diyor Omar. Yani işçilere tatil falan yokmuş; Çağlayan'da da değişen bir şey olmadığını söylüyor. Omar'a "1 Mayıs'ta İşçi Derneği sizin hangi taleplerinizi dile getirmeli?" diye soruyoruz. Maddeler halinde şöyle sıralıyor:

1- Haftalık ücret 500 TL olsun, eşit işe eşit ücret verilsin,

2- Paralarımız düzenli ödensin. İş azalınca önce Suriyeliler işten atılmasın. Çünkü bizim tutunacak başka dayanağımız yok. Mesai ücretleri zamanında ve kırpılmadan ödensin,

3- Ev kiraları sabitlensin,

4- Çocukların eğitimi ve sağlığı için önce ikametgâhlarımız verilsin.

Omar'ın sohbet boyunca dinleyici kalmayı seçen kardeşi, kaygılı bir yüz ifadesiyle nihayet bir soru soruyor; *"Suriyelileri çalıştıran atölyeleri kapatacaklarmış. Böyle bir şey duydum doğru mudur?"*

Omar'ın kardeşinin bu sözlerinden de anlaşılıyor ki; savaş, yalın bir kılıç gibi, alın teri döken mültecinin tepesinde sallanmaya devam ediyor. Keskin kılıcın gölgesinde kötünün kötüsüne razı olmak da var; kılıcı sallayan cellâdın koluna yapışmak da! Türkiyeli sınıf kardeşleriyle birlikte, kendi dillerinde 1 Mayıs'a hazırlanan Suriyeliler cellâda "dur" demeyi öğreniyor.

* * *

Aldığımız bir haber bizi oldukça mutlu ediyor. Zira Çağlayan'da yapılan yerel 1 Mayıs kutlamasına Suriyeli işçiler de katılmışlar! İki çocuğu iki elinde eyleme katılan Omar, tedirgin duran diğer mülteci işçilere cesaret veriyor…



İkinci Portre: "Cuma"

Suriye'de Türkiye sınırına yakın bir köy var, adı Samandra. Cuma'nın hayat öyküsü işte bu köyde başlıyor. Köye verilen ismin Osmanlı döneminden kaldığı söyleniyor. Köyde Türkler, Araplar ve Kürtler birlikte yaşıyorlarmış. Savaş, ölüm korkusu, göç derken Cuma şimdi ailesiyle birlikte İstanbul Nurtepe'de yaşıyor.

Cuma'yla bazen Türkçe, bazen de tercümanımız vasıtasıyla Arapça konuşuyoruz. "*Ben Arabım, Türkçeyi köydeki Türklerden öğrendim*"

diyor. Köyde yakınlarının olup olmadığını soruyoruz. Geride iki kız kardeşi ve amcalarının kaldığını söylüyor. Annesi yedi yaşındayken ölmüş, babası da üvey anneden olma iki çocukla birlikte gelip Antep'e yerleşmiş. Cuma köydekiler için *"meslekleri olsa çoktan gelirlerdi"* diyor.

Cuma'nın işçilik hayatı 13-14 yaşlarında başlamış, Suriye'deyken iki yılda dikiş makinesini kullanmayı öğrenmiş. "*Konfeksiyonda makinede çalışıyorum. Ben ustayım, şu an çalıştığım yerde bant usulü çalışıyorum*" diyor ve ekliyor: "*Yani ustabaşım bana hangi pozisyonu verse öyle çalışırım, yeter ki iş olsun. Kadın kıyafetleri dikiyorum. Suriye'de de aynı işi yapıyordum. Düz makineciyim ama overloğu da bütün diğer makineleri de kullanabilirim*"

Bir Samimi Sohbet

Cuma'yla konuşurken ondaki işçi sadeliğini ve samimiyeti hemen göze çarpıyor. Sorularımızı da aynı içtenlikle yanıtlıyor:

– Kaç yaşındasın?

– Otuz beş; biraz yaşlı gösteriyorum. (Gülümsüyor) Biz Araplar çok çektik.

– Sakıncası yoksa söyler misin; Sünni Araplardan mısın Şii mi?

– Sünni Araplardanım.

– Kaç çocuk var?

– Dört kızım var; 10, 8, 5 ve 2 yaşlarında. Biz Türkiye'ye geleli tam bir yıl oldu. Çocuklar Türkçeyi iyi biliyorlar. Eşim Türkmen, Arapçayı fazla bilmediği için evde hep Türkçe konuşur.

– Çocukları okula göndermeyi düşünüyor musunuz?

– Biraz masraftan dolayı sıkıntımız var. Devlet olanak sağlarsa tabii ki gönderirim fakat şu aşamada biraz zor. Suriye'de hepsi okuldaydı. Olanak olsa gönderirim niye göndermemeyim? Suriye'den beri çocuklar hep korkuyorlar. Mesela uçak geçse bomba atar diye korkuyorlar. Buralara yabancıyız. Bakıyorum burada çocuklar okula servisle gidip geliyorlar. Bizim böyle bir imkânımız yok.

– Türkiyeli çocuklar sabah okula gidince sizinkiler ne hissediyor?

– Suriye'de yaşadıkları şeyleri daha tam atlatamadılar. Burada benden sadece televizyon istediler. 'Bir televizyon bir de seni istiyoruz' diyorlar. Yaşadığımıza şükrediyoruz yani o durumdayız.

– Eşin nasıl yaşıyor savaşı?

– Bizim köye yakın yerde eşimin ailesi yaşıyor. Bu yüzden eşim bazı günler daralıyor. Hep onları düşünüyor, canlarından endişe ediyor.

Göç Yollarında…

Sohbetin yönünü Suriye günlerine ve Cuma'nın çileli göç hikâyesine çeviriyoruz. Aslında anlatılan hikâye sadece Cuma'ya ait değil. Zira onun anlattıkları, göçe zorlanan Suriyeli işçilerin yaşadığı dramın bir özeti gibi.

"*Tam 15 yıl işçilik yaptım*" diyor Cuma. Askerliği ise tam 3 sene sürmüş, terhis olduğu gün Amerika Irak'a saldırmış. Suriye'de iç savaş başladığında yine işçiymiş. Ülkede kalmak mümkün olmadığında ailesini alıp sınırı geçmeye karar vermiş. Ne var ki sınırı geçmek öyle kolay olmamış. Cuma'yı dinleyelim:

"Sınırı geçerken araba yoktu, çok şiddetli yağmur yağıyordu. Sınıra varmaya daha 3-4 kilometre vardı, pazarlık başladı. Hem Suriye hem de Türkiye tarafında kaçak göçmen ticareti yapan adamlar vardı. Bunlar kendi aralarında anlaşmalıydılar. Bizi teslim edip teslim alıyorlardı. Yani koyunlar gibi teslim ediliyorduk! Kişi başına Suriye tarafındakiler 20 TL alırken, Türk tarafındakiler 10 TL alıyordu. Ayrıca araba parası da alıyorlardı. Sınırdan Kilis otogarına, kişi başı 50 TL aldılar. Mafya gibi bir şey bu, o bölgeyi kazanç haline getirmişler. Bizi polise vermekle tehdit ettiler, yol da bilmiyoruz, mecburen her şeye tamam dedik. Bizim aileden Türkiye'ye önce ben geldim, iki ay çalıştıktan sonra ailemi getirdim. O gün ailem adına çok korktum. İlk gün sınırı geçemedik. Yağmur yağmıştı, her yer çamurdu. Sınırı ancak ikinci gün geçebildik. Yol yürünecek gibi değildi. O yüzden yanımıza herhangi bir eşya alamadık."

'Hakkımızı Kesiyorlar…'

Cuma, memleketinde Türk lirasıyla 1500-2000 lira maaş alıyormuş. Suriye'de parça başı çalıştığı için bazen 24 saat aralıksız ter dö-

küyormuş. Sürekli iş olmadığı için özellikle bayram öncesinde 24 saat çalışırlarmış. *"Orada sigorta vardı ama cebimden yatırıyordum"* diyor Cuma ve ekliyor: *"Çalışma koşulları açısından burası daha rahat. Çünkü orda çok işsiz vardı, hele de 2000 yılından sonra… Irak savaşı ve bölgedeki diğer olaylar ekonomiyi çok kötü etkiledi."*

Cuma ve diğer sığınmacı işçilerin anlatımları, Suriye'de uzun çalışma saatlerine ve çok yoğun bir sömürüye işaret ediyor. Bununla birlikte mülteci işçiler Türkiye'deki koşullara da isyan ediyorlar. Neden mi? Yine Cuma'ya kulak verelim:

"Orada (Suriye'de) maaşımız kesilmiyordu. Böyle bir kaygımız bile olmuyordu. Burada ise hakkımızı çok kesiyorlar. Sürekli olarak, acaba bu hafta hakkımızı verirler mi diye düşünüyoruz. Suriyeliler için tembeldir ya da pasaklıdır deniyor. Suriyeliler çalışkandır, tembel değil! Her toplumda tembel ye da pasaklı insanlar olabilir ama bu tüm topluma mal edilemez. Mesela benim çocuklarım hastalansa ben yine çalışırım, önce işimi düşünürüm."

Cuma'nın şu an çalıştığı atölyede altı kişi varmış. Beş Türkiyelinin yanında Suriyeli olarak bir tek Cuma çalışıyormuş. İşçiye ücret verirken ustalığa bakıyorlarmış. Ama Suriyelilerin çoğu 'ne verilerse kabul ederiz' pozisyonunda. Dil bilenler haklarını daha çok savunurken bilmeyenler çaresiz her şeyi kabul ediyor. Cuma ayda 2 bin TL aldığını söylüyor ve fakat bu ona yetmiyor. Çünkü 600 lira kiraya giderken faturalarla birlikte bu rakam bin lirayı buluyor. *"Biraz borcum vardı onu kapattım"* diyor Cuma, *"Bize yetmiyor ki Suriye'ye gönderelim. Babam istiyor, lakin maaş ancak bize yetiyor"* diyerek durumu izah ediyor.

Sığınmacı işçilerin ikametgâhı ve çalışma izinleri olmadığı için sigortasız çalışıyorlar. Bu nedenle Cuma'nın ailesi Türkiye'de hiç doktora gitmemiş. Cuma, bir keresinde kızının serçe parmağının çıktığını ama onu hastaneye götüremediğini söylüyor. Çıkık parmağı kendi elleriyle yerine takmış! *"Canı yandı kızımın ama ne yapabilirdim?"* diyor ve sitem ediyor: *"Korktuk, bakmazlar diye hastaneye gitmedik, göçmendik çünkü!"*

Cuma'ların ne ikametgâh belgesi ne de pasaportları var! Yani yeryüzünün kayıtsız insanları onlar. Kira ve elektrik parasını elden

ev sahibine veriyorlar. Çünkü Suriyelilerin herhangi bir kaydı yok. Cuma'nın ev sahibi ise bir emlakçı! Emlakçılar ve uyanık geçinen kimi ev sahipleri bu işi adeta bir rant haline getirmişler.

Cuma evi kiralamaya karar verdiğinde emlakçı ona 'Hataylıyım de' diye akıl vermiş.

Çünkü birçok ev sahibi Suriyelilere ev vermek istemiyormuş. Emlakçıyı dinleyen Cuma, Çağlayan Deresinde bir ev tutmuş ve ev sahibine 'Hataylıyım' demiş. Bir süre sonra Cuma'ların Suriyeli olduğu anlaşılmış ve ev sahibi çocuklarıyla birlikte Cumaların üzerine yürümüş. Ev sahibi tam 20 gün Cumaların suyunu kesmiş. Susuzluğa dayanamayan Cumalar sonunda evi terk ederek Nurtepe'ye taşınmışlar.

'Küçük Kızımı Aşağıladılar'

İş yerinde, mahallede, parkta-sokakta ayrımcılığa uğramak, ne yazık ki mültecilerin alnına yazılmış kara bir kader gibi. Peki, Cumalar bunu ne kadar yaşadılar? Onların karşılaştığı ayrımcılık acaba hangi seviyelere ulaştı? Memlekette ırkçılığın, milliyetçiliğin ve ötekileştirmenin tırmandığı noktayı görmek için bu soruları sormak gerekiyor. İşte Cuma'nın cevapları:

"Buradaki insanlar, dilenen Suriyelileri yadırgıyorlar. Ama insan dil ve iş bilmiyorsa mecburen dilenmek zorunda, bunu hiç düşünmüyorlar. Suriye'de de burada da dilenenler hep oldu. Ama işçi olanlar da var üretim yapanlar da. Bir de bunu yapamayıp ayakta duramayanlar var. Ben şükrediyorum durumuma; orada da çalışıp kazanıyordum burada da. Ama şu kadarını söyleyeyim; çalışamayanlar orada (Suriye'de) daha iyi durumdaydı. Çünkü en azından inşaat ve tarımda günlük işe gidebiliyorlardı. En azından orada bir dil sahibiydiler. Şimdi burada bazılarının mesleği var ama dili olmadığı için çalışamıyor. Devlet bu insanlara en azından dil kursları açabilir."

Cuma, Suriyelilere 'pis, pasaklı' gibi sıfatların yakıştırılmasının yaygın olduğunu söylüyor. "Bazı Türkler bizden tiksiniyor, bazıları da normal davranıyor" diyor ve çocuğuna uygulanan ayrımcılığı örnek gösteriyor, "Küçük kızım fırına ekmek almaya gitmişti. Bir grup genç onu pis olmakla aşağılamış!"

Cuma'ya, Ankara'da yaşanan bir olayda evleri yakılan ve linç edilmeye çalışılan Suriyeli gençleri soruyoruz. Olaydan haberi olmadığını belirtiyor. Suriyeli gençlerin bekâr olmasını göze alarak; *"Belki de onlar haksızlardır, bir şey diyemem"* diyor ve devam ediyor; *"Biz buraya göç etmişiz, önce bizim entegre olmamız lazım, bizim dikkat etmemiz lazım. Çünkü bugün varız yarın olmayabiliriz"* Sığınmacının tedirgin, ürkek ve her meseleyi önce kendinde arama refleksi yürek burkuyor.

'En Büyük Hayalimiz'

Röportajın en çarpıcı sahnesi gelmişti ama ben nereden bilebilirdim? Vatan hasreti var mı diye sorunca tercüman arkadaşımız Ali beni uyardı; "*Cuma'nın gözleri doldu abi*" Cuma gözleri buğulanarak anlatıyor:

"Savaş çıkınca amcam Lübnan'a gitti, şimdi orada tekstil işinde çalışıyor. Lübnan'da Suriyelilere buradan daha kötü davranıyorlar. Köydeki komşularımızdan Ürdün'e gidenler oldu. Hiçbir yer rahat değil anlayacağın. En büyük hayalimiz bütün sorunların bitmesi ve Suriye'ye geri dönmek. Köyü biz çoktan bıraktık, eğer dönersek Halep'e dönmek isteriz. Halep'te 'Hadika' adında bir park var, çocuklarımla en çok orayı gezmek isterim." Cuma, hemen bütün Suriyelilerin aynı şeyi düşündüğünü söylüyor; tek ve bölünmemiş bir Suriye…

Merak ettiğim bir soru var; göçmen mi yoksa mülteci mi diyorlar kendilerine, Statü olarak kendilerini nasıl tarif ediyorlar? *"Şu an bir şey diyemiyoruz, çok karışık bir durumdayız"* diye yanıt veriyor Cuma. Anlaşılıyor ki, göçmen bürolarından ya da ilgili kurumlardan bihaberler! Bu insanlara hiç ama hiç ulaşılmamış. Sosyal yardım, para yardımı vb haklardan da hiçbir bilgileri yok.

'Selam Allah'ındır'

Suriye'de birbiriyle savaşanlar burada yani Türkiye'de birbirlerine nasıl bakıyorlar? Cuma'nın soruya işçi diliyle verdiği yanıtlar, ekonomik-siyasal bir tahlili de içeriyor:

"Suriye'den gelen hiç kimseyle bizim burada bir sorunumuz yok. Bir selam veririz, çünkü selam Allah'ındır. Aslında biz burada biraz daha

yakınlaştık. Biz diğer ülkelerde misafiriz, tek istediğimiz yaşamak, başka da bir şey istemiyoruz. Suriye'de savaş ve sorun sürdüğü müddetçe geri dönemeyiz. Bana burada ikamet verirlerse kalırım. Şu an savaş bitse bile ülkenin kalkınması için en az 10 yıl lazım. Bizim yine buralarda çalışmamız lazım. Orada savaş bitse bile ikinci bir savaş başlayacak yani ekonomik savaş. Ayrıca savaş bitse bile liderlik kavgası biraz daha sürecek."

Cuma'ya göre işçi her yerde işçidir ve aralarında da bir fark yoktur. Hak yiyenler ise kötü patronlardır ve burada yani Türkiye'de onları fazlasıyla gördüğünü söylüyor. Ama o aynı zamanda işçilerin bir dernekte nasıl örgütlendiğini de Türkiye'de görmüş. Derneği şu sözlerle anlatıyor: *"Ben dernekteki arkadaşları kardeşim gibi görüyorum. Bilgili oldukları için onlar güvenebileceğim insanlar. Biz 1 Mayıs kutlamasına gelemedik. Birileri dedi ki 'kötek var', korktuk. Ama dayak olmasa gelirdik. Suriye'de 1 Mayıs işçilere yoktu, sadece memurlara vardı. Orada çok bilmezdik Çağlayan'da öğrendik. Bu güzel bir şey; iyi-kötü işçilerin bir bayramı var…"*



Üçüncü Portre: "Hassan"

"Halep'te çalışıyordum. Savaş olunca Afrin'e kaçtım. Baktım iş yok, para yok; başka bir ülkeye gitmeliyim, dedim. Türkiye ya da başka bir ülke fark etmezdi benim için… Türkiye'ye geldim."

Bu sözleri söyleyen Hassan; Omar ve Cuma ile birlikte Çağlayan'daki işyeri direnişine katılan üçüncü isim. Uzun boylu, sert ama sempatik bir yüz ifadesine sahip olan Rojava'lı bir Kürt genci o. Türkiye'ye geleli bir buçuk yıl olmuş. Göç öyküsünü şöyle anlatıyor:

"Afrin'den Halep'e gittiğimde 16 yaşındaydım. Üniversitede muhasebe okuyordum, Mahad Ticaret Muhasebe Üniversitesi'nde iki yıl okuduktan sonra mezun oldum. Halep'te çalışmaya başladım, bir yıl muhasebecilik yaptım. Aylık 500 dolar kazanıyordum. Savaş olduğunda ben Halep'te kardeşlerimle birlikte kirada kalıyordum. Savaş önce köylerde başladı, bir buçuk yıl sonra da Halep'e ulaştı. Önceleri bir şey olmaz dedik ama beş ay sonra Halep'e bombalar düşmeye başladı. Biz rejim güçleri ile muhaliflerin arasında kaldık. Halep'teki Kürtler büyük bir nüfusa sahiptir. Kürtler Halep'te kendilerini korumak için mi-

lisler kurdular. Fakat 'Kürtler vurulacak' açıklamaları gelince çıkmak zorunda kaldık. Kürtleri vurma tehdidi daha çok muhalif güçlerden geliyordu. Nihayet Halep'ten Afrin'e geri döndük. Halep'teki Kürtlerin yarısı döndü yarısı kaldı. Afrin'de annem, babam ve kız kardeşim var. Afrin'de çok olay olmadı, arada bazen muhalifler saldırıyordu o kadar. Afrin'de bir sene kaldım. Sonra buraya gelmeye karar verdim. Çünkü insan çalışmayınca kafası çok karışıyor."

İstanbul'da...

Hassan, şimdi Çağlayan'da üç kardeşi ve dayısıyla birlikte kalıyor. Bir hafta öncesine kadar ütücülük yaptığını söylüyor. İşler durunca işten çıkarılmış! Bu kez eski patronu onu yanına çağırmış. Hassan şimdi Osmanbey'de, bir mağazada satış elemanı olarak çalışıyor. Zira hem Arapça hem de Türkçe konuşması ona avantaj sağlamış.

Hassan'ın kardeşi bir hastanede, ameliyat sonrası yoğun bakım ünitesinde çalışıyormuş. Onu şöyle anlatıyor: *"Orda sağlık eğitimi almıştı, doktorun eli altında çalışıyordu. Türkçesi iyi, şimdi burada çalışıyor ama sigortası yok yani kaçak çalışıyor. Kardeşim hastanede ruh gibi çalışıyor. Oradaki doktorlar onu idare ediyorlar, en ufak denetlemede onu kaybediyorlar. Çünkü herhangi bir kaydı yok!"* En küçük kardeşlerinin ise ütücülük yaptığını söylüyor.

Hassan ve kardeşlerinin Türkçeyi öğrenme hikâyeleri de oldukça ilginç: "*Biz Suriye'deyken ailece İbrahim Tatlıses dinler, Türk dizilerini izlerdik. Mesela ben Emrah'ı çok severim. Türkçemizi işte böyle geliştirdik.*"

Muhasebecilikten işçiliğe geçmek Hassan için hiç de kolay olmamış. Türkiye'ye gelince 'ne yapabilirim' diye çok düşünmüş. Çünkü Latince harfleri okuyamıyormuş! O yüzden muhasebede iş bulması mümkün olmamış. O şimdi Türkiye'de haftalık 300 TL'ye çalışıyor. Aylık maaşı ise 1200'e geliyor. *"Evler çok pahalı, masraf çok fazla, geriye çok bir şey kalmıyor. Aileme de para gönderiyorum. Şimdi orada ekmek, yemek her şey pahalı"* diyor. İstanbul'da çalışan bu üç kardeş bir yandan da Suriye'deki ailelerini beslemeye çalışıyorlar. Hassan'ın "Halep'te 500 dolar alırken ev almayı bile düşünüyordum ama burada 2 bin lira da alsan ev alamazsın" sözleri İstanbul'daki hayat pahalılığına dikkat çekiyor.

'Biz Kimsenin Rızkını Almadık'

Hassan'ın komşularının Çağlayan'da daha çok Kürtlerden olması, O'nun kendini güvende hissetmesini sağlıyor. Ama işyerlerine gelince durumun tersine olduğunu söylüyor: *"Hepsini aynı kefeye koymam ama çalıştığım üç-dört tane Kürt patron hakkımı yedi. Şu anda yine bir Kürdün yanında çalışıyorum, o muhterem biri."*

Ankara'da bir grup Suriyeli gencin kaldığı evin yakılma olayını soruyoruz. Olayı hiç duymadığını söylüyor ve şöyle bir yorum yapıyor: *"Bu sorunların temel nedeni ekonomiktir. Suriyelilerden önce evin kirası 400'den 700 TL'ye çıktı. Bu yüzden sıkıntılar çıktı. Mesela Avrupa ülkeleri mültecilere yardım gönderiyor ama Ürdün, Türkiye gibi ülkeler bu yardımları mültecilere ulaştırmıyor. Biz bunları biliyoruz ama Allah'a emanet yaşıyoruz. Yerel yönetimler bu yardımları bize ulaştırmıyor. Bütün Suriyelilerin iyi olduğunu söyleyemem. Belki de orada (*Ankara'daki olayı kastediyor*) Suriyeliler haksızdır, bilemem. Çalıştığım yerde bir gün ustabaşı hakkımızı yedi. Suriyeliler kalktı, adamın dükkânını yaktı. Burada kim haklıdır? Belki de Ankara'da da böyle olmuştur ya da tersidir bilemem…"*

Suriye'de savaş bitse bile çatışmaların bir-iki yıl daha süreceğini öngörüyor Hassan. Tekrar eskiye dönmek için ise en az 10 yıl gerektiğini söylüyor ve ekliyor: *"Bu on yılda geri dönebilir miyiz, bilmiyorum"* Hassan bu sözleriyle, Suriyeli mültecilerin daha uzun yıllar Türkiye'de kalacağını ve çalışmak zorunda olduklarını ima ediyor.

İki üç hafta önce, Hassan'ın dayısının çalıştığı atölyede bir Türk işçi şöyle bir şey demiş: "Siz dışardan geldiniz ve bizim ekmeğimizi elimizden aldınız!" Suriyeli bir diğer işçi de ona şu yanıtı vermiş: *"Rızk Allahı'ndır, biz kimsenin rızkını almadık"* Hassan, Allah'ın bir bakıma Müslümanları sınadığını düşünüyor. Suriye'de Allahuekber naralarıyla çocukları boğazlayan insanları buna kanıt olarak gösteriyor. *"Onların ne kadar Müslüman olduğu tartışılır"* diyor ve işi Türkiye'ye getiriyor: *"Sen Müslümanım diyorsun ama ben senin rızkını yemedim. Tam tersine, savaş başladıktan sonra nüfusun büyük kısmı buraya geldi. Burada esnaf kalkındı, ticaret buraya taşındı, Suriye'deki zengin ve tüccarlar buraya geldi. İşin bu yanı da var. Ben muhasebeciyim ve bunu görüyorum. Buraya sıcak para geldi. Bence*

Türkiye için, Suriye'den gelen mülteci yüküyle taşınan para eşitlenmiş oldu. Ama Suriye'den gelen fakir yine fakir, zengin yine zengin!"

Hassan Türkiye'deki işçilerle birlik olmak istediklerini söylüyor. Ama ona göre, Türkiyeli işçilerin en azından kimlik ve statü sahibi olması önemli bir ayrıcalık. Suriyeli işçilerin ise o kadar rahat olmadığını dile getiriyor: *"Mesela geçenlerde 1 Mayıs oldu. Türk işçisi gitti orada mücadelesini verdi. Yakalananlar da oldu ama kimlik sahibi oldukları için serbest bırakıldılar. Ama ben gitmiş olsaydım, ben yakalanmış olsaydım ne olacaktı? Devlet bana diyecekti ki;* 'Sen savaştan kaçtın, biz seni buraya mülteci kabul ettik, senin canını kurtardık, sen geliyorsun bize karşı mücadele vermeye çalışıyorsun!' *O nedenle böyle bir şeye katılmamız mümkün olmuyor"*

Hassan, Çağlayan İşçi Derneği'ni minnetle anıyor: *"Onlar gelmemiş olsaydı adam bizim paramızı yiyecekti, belki de adamın atölyesini yakacaktık. Biz çok ciddi sorunlar yaşayabilirdik ama onlar geldi ve konuşarak sorunlarımızı çözdüler. Böylesi daha iyi oldu, en azından sorunu kavgasız-gürültüsüz hallettik"*

Savaş Zenginleri

Hassan, Suriye günlerinde, Halep'le Afrin arasında çalışmaya giderken, ölüm-kalım yolculuğu yaptığını söylüyor. Çünkü o yolda muhalifler sık sık askerlik kontrolü yapıyorlarmış. *"Bana denk gelselerdi, eve sağ-salim döner miydim bilmiyorum"* diyor. Muhalif geçinen birçok kişinin hırsızlık ve talan olaylarına karıştığını söyleyen Hassan *"Oradayken küçük bir manavı olan kişi, nasıl olur da Türkiye'ye gelince otel sahibi olur? Bunlar savaş zenginleridir. Çünkü para, Suriye'de silahı olanlara ve rejime karşı savaşanlara geliyordu. Antep ve sınır bölgelerindeki muhalif savaşçılara evler veriliyor, yardımlar yapılıyordu. Ben de öyle yapsam zengin olurdum. Ama ben onların yüzünden hayatımdan oldum, olaylar böyle olmasa muhasebeci olur ve refah içinde yaşardım"*

Rejime bağlı askerlerden de korkuyor Hassan. Çünkü onu yakalarlarsa askere götürecekler. Hatta onu mahkûm bile edebilirlermiş!

Hassan'ın Düşleri

Hassan, çanak anten yardımıyla Halep'ten Kürtçe yayın yapan "Ronahida TV"yi izlediğini söylüyor. Hafta sonlarını ise genellikle evde geçiriyor. Genç olması sebebiyle ona evliliği soruyoruz. Savaş ve ekonomik sebepler nedeniyle *"Şimdi evlenmek zor"* diyor. Avrupa'da bir akrabası olsa hemen davetiye isteyip oraya gitmek istermiş. Ama ne yazık ki, hiç tanıdığı yok!

İstanbul'da bir tekstil atölyesi açmak Hassan'ın en büyük düşlerinden biri. Ama hüviyeti olmadığı için bu ona imkânsız görünüyor. "*Ben Afrin'e döndüğüm zaman özgürüm çünkü oranın vatandaşıyım, orada kimlik sahibiyim. Afrin'de atölye açabilirim, başka işler de yapabilirim. Geleceğe dair fikir yürütmem için öncelikle benim özgür olmam lazım. Mesela burada ben bir ev alamıyorum ya da kiralayamıyorum. Benim hiçbir belgem yok ki!"*

Bazı Suriyeliler ustalığından dolayı Türk işçilerden fazla ücret alıyormuş. Onlar savaş bitse dahi Suriye'ye dönmeyecekler! Çünkü Suriye'nin kendine gelmesi için 20-25 yıla ihtiyaç olduğunu söylüyor Hassan. Şu an kendisini, Suriye'dekilerden çok daha şanslı hissediyor. Türkiye'de hiç değilse top ve mermi seslerinin olmadığını dile getiriyor. *"En azından yaşayabiliyoruz yemek yiyebiliyoruz. Can kaybı derdimiz yok. Buna şükrediyoruz. Şu an sorsanız birçok Suriyeli bence dönmek istemez"* diyor.Suriye iç savaşından Rojava'nın doğması… Ondan bu durumu yorumlamasını istiyoruz: *"Savaşta illa ki biri kazanır biri kaybeder. Biz Kürtler şu anki katliamları kabul etmediğimiz için orada bir yönetim oluşturduk. Çünkü Suriye devleti bizi koruyamadı, koruyamaz da. Biz bu yüzden Rojava'da bir devlet olduk. Bu durum daha önce Avrupa'da ve Osmanlı'da da oldu. İşin kanununda bu var"* diyor. Rojava'nın şimdi daha iyi durumda olduğunu ama Halep'li Kürtlerin halinin çok kötü olduğunu sözlerine ekliyor.

Hassan, bazen düşlerinde, Suriye'de gezdiği yerleri gördüğünü söylüyor. Eskiden Halep'te gezer, Lazkiye'de denize girermiş. Şimdi oralara internetten bakıyormuş ve gözlerine inanamıyormuş! Gördüğü yıkık şehirleri anlatırken gözü sulanıyor ve *"Suriye bitti"* diyor. Ve röportajımıza son noktayı koyuyor: *"Her şeye rağmen ben bir Suriyelim. Önce Suriye sonra Rojava gelir benim için…"*



Suriyeli gençler konuşuyor - 1
'Esas Suçlu Senin Patronundur!'

"Ali"

Karşılaştığımız mülteciler arasında Türkçeyi en güzel konuşan işçi Ali'ydi. Öyle ki, ilk önce onu Arapça tercümanlık yapan Türkiyeli bir genç sandık! Ali 22 yaşında ve Türkiye'ye geleli henüz 9 ay olmuş. Röportaja daha yeni başlamıştık ki, soruya soruyla karşılık vermeyi tercih etti:

*– Bak ben sana bir şey diyeyim abi; istersen buradan başlayalım (*Elindeki cep telefonundan bize bir video açıyor*) Bak abi bu bizim mahallede birkaç gün önce oldu. İnsan yanıyor, izleyebilir misin?*

– İzlerim...

'Uzak' Mahallede Dehşet…

Görüntüler, Ali'nin Halep'te yaşadığı mahallede çekilmiş ve birkaç gün önce internete düşmüş. Ali hem heyecanlı hem de öfkeli. Biz görüntülere baktığımız halde *"bak abi bak…"* demeye devam ediyor ve bir yandan da olayı anlatıyor;

"…Varilleri görüyor musun abi? Varil bombası bunlar. Varili getiriyor adam abi, tamam mı? Varilin kapağını açıyor; beton demirler var ya abi, onar-yedişer santim ne gelirse kesiyor onları, içini iyice dolduruyor. Sonra petrol, benzin, mazot atıyor. Onu basınçlı şekilde sıkıştırıyor ve neredeyse patlayacak hale getiriyor. Sonra da o varilleri 10 km yukardan muhaliflerin olduğu mahallelerin üzerine atıyor. Ama hiç düşünmüyor o mahallede yaşayan sivil insanlar var mı diye. Bir buçuk milyon insan var orada, nasıl atıyorsun sen, nasıl öldürüyorsun suçsuz insanları?"

Dehşet görüntüleri telefonun ekranından akarken Ali bir kediyi gösteriyor. Ekrandaki kedi yaşanan olaylara kayıtsız ve sakin bir şekilde geziniyor. Ali artık kedilerin bile bu türden olaylara alışmış olmasına sitem ediyor. Gördüklerimiz yetmezmiş gibi Ali fondaki sesiyle bizi iyice prese alıyor: *"Yerdeki yanıyor abi, bak gördün mü? Bir tanesinin kafası var orda bak o da yanmış! Beni bu görüntüde en çok etkileyen şey ne biliyor musun abi? Yerde yanan şu insanın üzerinden diğeri nasıl atlayıp geçti? Yani herkes kendi derdine düşmüş!"*

Ali'nin mahallesine Arapçada "Beidiin" deniyormuş, Türkçe anlamı 'Uzak' demekmiş. Ali sinirleri bozulmuş bir halde bizim de sinirlerimizi bozmayı başarıyor: *"Bak şuradaki kadın 'çocuğum nerde' diye bağırıyor. Şu adam da herkese küfür ediyor, gördün mü adamı abi? Şurdaki ne abi; el mi, kol mu yoksa bacak mı belli değil"(!)* Videoyu izlemeye daha fazla katlanamıyoruz ve 'bu kadarı yeterli' diyoruz. Ali oldukça zeki ve kıvrak bir hamleyle meseleyi hemen bağlayacağı yere

getiriyor: *"Sonuçta oradan kalkıp buraya geliyorsun ve bir Türk sana diyor ki; sen ne arıyorsun burada? Anlatabiliyor muyum?"*

'Şerefsiz Olan Kim?'

Ali, birçok defa kendisine "Buraya niye geldin, geri git orada savaş" dendiğini söylüyor. Ona göre bize gösterdiği görüntüleri izleyen kişi böyle konuşamazmış. Bir defasında bu videoyu çalıştığı atölyedeki işçilere göstermiş ve aldığı yanıt pozitif olmuş: "Sizin buraya gelmekte gerçekten hakkınız varmış. Ekmeğimizi, her şeyimizi sizinle paylaşmamız lazım" demiş izleyen işçiler… Ali bunun üstüne kendi yorumunu ekliyor: *"Tamam ben biliyorum, biz geldik diye buradaki kira fiyatları yükseldi, işçilik maliyetleri düştü. Ama bu gerçekten bizden mi kaynaklanıyor ona bakmak lazım."*

Ali bir örnek vererek konuşmasını sürdürüyor. Bir gün, Gürsel Mahallesi'nde, yokuş aşağıya doğru iniyorlarmış. Caminin karşısındaki binaya bir kadın 'kiralık daire' ilanı asıyormuş. Daire iki artı birmiş ve sahibinden kiralıkmış. Ali kira miktarını sormuş. Kadın Ali'nin Suriyeli olduğunu öğrenince, kirayı birden 600'den 850 liraya çıkarmış!

Başka bir örnek olay da bir kahvehanede gerçekleşmiş. Ali'nin Suriyeli olduğunu bilmeyen genç bir Türkiyeli işçi Suriyeliler için 'Şerefsizler' demiş. Ali hemen söze atılmış; *"Şerefsiz olan gerçekte kim?"* Ve hiç aralık vermeden kelimeleri sıralamış: *"Dostum bir düşünsene, Suriyeli geliyor buraya ve çalışmak zorunda. Savaştan gelmiş, annesi orada. Adamın hali perişan ve patron aylık 200 dolar bile verse yine çalışacak! O zaman suç kimde? O zaman suç senin patronunda, Suriyeliyi o paraya çalıştıranda. O zaman şerefsiz olan af edersin senin patronundur, biz değil!"*

'On Yaşımda İşçiydim'

Alilerin köyü, Türkiye sınırına 4 km uzaklıktaki bir Türkmen köyüymüş. Ali önceleri ayakkabı imalatında çalışıyormuş. Sonra Halep'te bir iplik fabrikasında işe girmiş. Bir yıl çalıştıktan sonra askerden kaçıp Libya'ya gitmiş. Libya'da iki sene çalışmış. Orada önce demir ve beton

işlerinde çalışmış. Ailesine para göndermek zorundaymış. Sonra bir Türk firmasıyla tanışmış ve tercümanlık teklifi almış. Bir sene de öyle çalışmış. Ailesi Suriye'den Antep'e geçince o da Türkiye'ye gelmiş. Ali, şimdi İstanbul'da ailesiyle beraber ve Suriye'de kimsesi kalmamış.

Ali ilk işe girdiğinde 2002 Dünya Kupası oynanıyormuş, o günü unutmuyor. Bugüne kadar yani 10 yaşından beridir de hep çalışıyormuş. *"Benim patron Türkiye takımını çok seviyordu, Türkiye maçlarında atölye çalışmıyordu"* diyor. Savaş çıkınca kaçmak zorunda kaldığını söylüyor. Asker kaçağı olduğu ve savaştan kaçtığı için, istese de geri dönemeyeceğini söylüyor.

Ata Mesleğinin Peşinde…

Ali'den Suriye'deki Türkmen nüfusun 500-600 bin civarında olduğunu öğreniyoruz. Ali, bu kadar nüfusla Türkmenlerin savaşta bir şey yapamayacaklarını söylüyor. Türkmenlerin hep ayakkabıcılık yaptıklarını ve kendi içlerine kapanık olduğunu dile getiriyor. Bu yüzden Türkmenlere kimse fazla yaklaşmazmış. Suriye'deki Türkmenler de kimseye dokunmazmış. Sonuçta Türkmenlerin çoğu, yerlerini-yurtlarını terk ederek savaştan kaçmışlar. Antakya, Antep, Adana ve İstanbul-Beyazıt, göç eden Suriyeli Türkmenlerin yeni meskeni olmuş. Çünkü bu illerde de ata mesleği olan ayakkabıcılık yapılıyormuş. Ali ayakkabı işinde çalışan Türkmen işçilere haksızlık yapıldığını söylüyor. Her yerde Suriyeli işçilere düşük ücret verildiğini dile getiriyor. Ali'nin anlatımına göre, İstanbul-Beyazıt'ta da, Suriyeli ayakkabıcı işçilerine az para veriliyormuş.

Ali, ayakkabı işçiliğine hiç sokulmamış. O şimdi ütücülük yapıyor ve bunun kendisi için daha iyi olduğunu söylüyor; *"En azından Çağlayan'da ailece birlikteyiz, yol parası yok. Zaten kokusu da ayrı bir dert ayakkabıcılığın, insan hastalanmaktan korkuyor."*

Oturum İzni

Alilerin evinin karşı yamacında, yoğunlukla Kürt ve Arap Suriyeliler oturuyormuş. Türkmenlerin onlarla hiçbir sorunu olmadığını söylüyor. *"Atölyelerde, fabrikalarda beraber çalışıyoruz, sorun yok. Atölyelerde patronlar paramızı kesiyor sorunumuz bu!"* diyor.

Karşılaştığımız mülteci işçiler arasında oturum izni olan ender işçilerden biri Ali. Birkaç gün önce iki Suriyeli kavga etmiş ve birbirlerini bıçaklamışlar. Tercüman bulunamayınca karakoldan Ali'yi çağırmışlar. Anlıyoruz ki Ali Çağlayan'da, dil avantajı nedeniyle dertlere koşan bir işçi olarak da tanınıyor.

Oturma iznine gelince; belge için mültecilerin belirli bir miktar para vermesi gerekiyormuş. Ali de bu parayı yatırmış fakat iznin kabul edilmesi tam dört ay sürmüş. Belgenin, Emniyet Müdürlüğü'nde bir daireden alındığını söylüyor. Ne var ki pasaportu olmayanlar ya da süresi geçenler oraya gidemiyormuş. Mültecilerin çoğu sınır dışı edilmekten korktuğu ya da parası olmadığı için belgenin peşini bırakıyormuş. Emniyette, uzun kuyruklarda yaşanan çilenin de işin cabası olduğunu söylüyor Ali ve örnek veriyor: *"Mesala polis, kuyruğa 'Maho' diye sesleniyor ama Suriyeliler bunu anlamıyor. Şive anlaşmazlığı olunca sinirleniyor polisler. Oysa polislerin tercüman kullanması gerekiyor. Doğrusu 'Maho' değil 'Mahho'dur, nerden bilsin adam?"*

Oturum izni belgesinin bir yere kadar işe yaradığını söyleyen Ali, gelecekten çok kaygı duyuyor. Türkiyeli işçilerle Suriyeli işçilerin bir gün birbirine düşürülmesinden korkuyor.

Ali evin en büyüğü, üç kardeş çalışıp 9 nüfusa bakıyorlar. Babaları oldukça şişman olduğu için yürüyemiyor ve bu yüzden çalışamıyor. Evdekilerden sadece Ali'nin oturma izni var. Diğer mültecilerden farklı olarak Türkmenlere hükümetin biraz yardım ettiğini söylüyor.

Evlilik durumunu sorunca canı sıkılarak şöyle diyor: *"Nişanlım vardı, bozduk. Dönüş zor olduğu için öyle oldu."* Biraz üsteleyince *"Oralara çok girmeyelim abi"* diyor, etrafta gülüşmeler oluyor. Ali de gülerek şöyle devam ediyor: *"Bir artı bir dairede dokuz kişi yaşıyoruz, ona da 'iki artı bir' diyor ev sahibi; hâlbuki odayı ikiye bölmüş! Bu durumda nasıl evlenebilirim ki?"*

'Kırgınız, Bir Şey İstemiyoruz?'

Ali Türkiyeliler için; *"Her şeyini paylaşan kardeş insanlar da var ama bazıları da 'S.ktir git orda öl' diyebiliyor"* şeklinde yorum yapıyor. Başından geçen bir olayı şöyle anlatıyor: *"Kurban bayramından iki*

hafta önce patron üç işçi attı. İşçilerin 600 lirasını vermedi. Arkadaş beni çağırdı, yardıma gittim. Patron para dağıtıyor ama bize bir türlü vermiyor. Bir sürü uğraştan sonra zorla 200 lira verdi. Aylarca insanları süründürdü. Borç 350'ye gelince gidip atölyesinden pantolon aldık. Ne yapalım abi, her hafta gittik ama 25 TL bile vermedi!"

Ali'ye mülteciler için uluslararası kuruluşlardan ne istediklerini soruyoruz. *"Artık bir şey istemiyoruz çünkü onlara çok kırıldık"* diyor. Mücadele etmeyi ve hak almayı Türkiye'de öğrendiklerini söylüyor. Ali'nin ailesi ise çok başka bir sosyal hayatın etkisinde… Çünkü Türkmenler eskiden beri Türkiye'deki TV kanallarını izliyor. "*Babam Kurtlar Vadisi'ni hiç kaçırmaz, annemler de hep Samanyolu izler*" diyor Ali. Örneğin Suriye'de 'Ihlamurlar Altında' adlı dizi başladığında sokaklarda kimse kalmazmış. Lora Bahhad diye bir yapımcının dizileri Suriye'ye transfer ettiğini söylüyor. Suriyeli Türkmen gençlerin Polat Alemdar karakterine nasıl özendirildiklerini de böylece öğrenmiş oluyoruz…



Suriyeli gençler konuşuyor - 2
Tahsil, Diploma Para Etmiyor

"Amin"

Amin yirmi yaşında, yakışıklı bir Suriye genci. O, genç yaşında oldukça dramatik bir hayat öyküsüne sahip. Suriye'de iktisat fakültesinde okurken şimdi Çağlayan'da ütücülük yapıyor! Savaştan dolayı kaçıp bu tarafa geldiğini söyleyen Amin, Türkiye'de yapacak başka bir iş olmadığı için ütücülük yaptığını söylüyor.

Amin Suriye'de iken hiç çalışmamış. Çünkü babası ziraat mühendisi, annesi ise bir öğretmenmiş. Suriye'de orta halli bir ailenin çocuğu olan Amin, şimdi gurbet ellerde çalışan genç bir proleter…

Amin'in babası Türkmen, annesi ise bir Arap. Ailesi, bazen ufak tefek tercümanlık işleri yapıyor ve az da olsa kazanıyormuş. *"Babamın sürekli bir işi yok, iş çıkarsa yani…"* diye hayıflanıyor Amin. Annesi için de *"Şu an evde oturuyor"* diyor.

Mühendislik, Öğretmenlik, Muhasebecilik…

Suriye'deki savaştan dolayı dışarıya büyük bir nüfus göç ediyor, bu doğru. Fakat bunların önemli bir bölümünün birikimli insanlar olduğu genellikle atlanıyor. Amin'in ailesi bunun tipik bir örneği. Ziraat mühendisi, öğretmen ya da geleceğin muhasebecisi olan bu insanlar, gitmek zorunda kaldıkları ülkelerde bu birikimlerini kullanamıyorlar. Amin kendi ailesi üzerinden bu durumu şöyle ifade ediyor: *"İkametimiz yok, onun için bir şey yapamıyoruz. Örneğim babam orada emekliydi burada bir şey olamıyor"*

Amin sigortasız çalışıyor ve haftalık 400 TL alıyor. Babasının yaşlandığını ve çalışmadığından dolayı ikametgâh alamadığını söylüyor. *"Bizim zaten pasaportlarımız var"* diyor Amin ve ikametgâh alırken ücret ödendiği için bu yola hiç başvurmadıklarını söylüyor. Amin ikametgâh almanın maliyetinin 300 TL kadar olduğunu duymuş ve bunu ödeyecek durumda olmadıklarını belirtiyor ve *"Çünkü evin tek çalışanı benim"* diyor.

'Üniversiteyi Bitirseydim'

Amin, Halep Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde okuyormuş. *"Bitirseydim muhasebeci olacaktım"* diyor ve zayıf da olsa kendi içinde *"Okulum yarım kaldı, keşke burada bitirebilsem"* diye bir hayal taşıyor…

Suriye'ye geri dönmek Onun için hiç de kolay değil. Bu durum için: *"Mevcut yönetim değişirse evet geri dönme ihtimalimiz var. Yoksa Halep'e gitme şansımız yok"* diyor.

Sevgilin var mı diye sorunca *"Yok"* diyor ve gülüyor. Ailesi ve arkadaşlarıyla internetten yazıştığını söyleyen Amin bu durumu şöyle anlatıyor*: "Halep'te evli bir ablam var. O savaştan dolayı sıkıntılı, evinde ise internet yok. Ama benim telefonumda internet var. Facebook'ta Suriye'den yüz civarında arkadaşım var. Hem İstanbul'dan hem de Suriye'den arkadaşlarla internetten haberleşiyorum."*

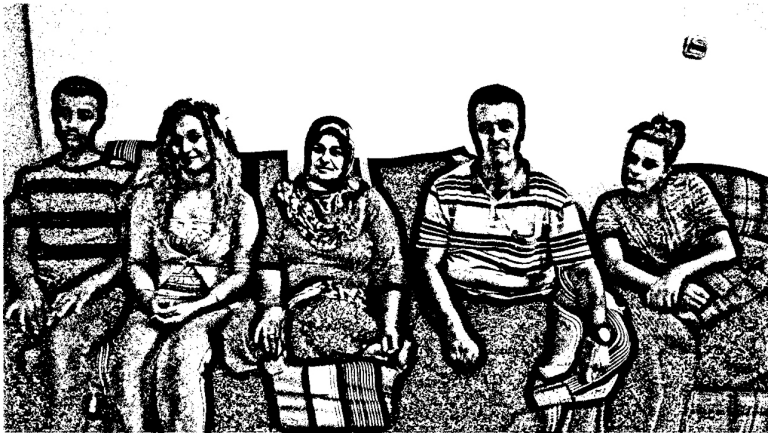
Üçe Bölünme İhtimali

Savaş başlamadan önce Suriye'de kardeş gibi olduklarını söyleyen Amin savaştan sonra Suriyelilerin arasında etnik sorun ve çatışmaların başladığını söylüyor, cümlenin arasına da şu sözcükleri yerleştiriyor: *"ne yazık ki…"*

Suriye'de dedeler savaşmamıştı belki ama babalar savaştı. Peki, savaşan babaların çocukları gelecekte ne yapacak diye sorduğumuzda şu cevabı alıyoruz: *"Bence Suriye'nin üçe bölünme ihtimali var. Bence bölünme Aleviler, Sünniler ve Kürtler biçiminde olacak. Şu an Suriye'de gidişat bölünmeyi gösteriyor."*

Türkiyeli gençler içinde iyilerin de kötülerin de olduğunu söylüyor Amin. Ne de olsa o da bir genç! *"Geçim kaynağımız az olduğu için ekonomik düşünmek zorundayız"* diyor. Amin, arkadaşlarıyla birlikte hafta sonu gezmeye gitmek istediklerini ama para olmadığı için harcama yapamadıklarını söylüyor ve ekliyor: *"Sadece gidip dolaşıp geri geliyoruz. Bir yere oturup herhangi bir şey içemiyoruz."*

Bir genç olarak ona savaşı ve savaşın içinde kalan Suriyeli sanatçıları soruyoruz. Sorumuzu *"O sanatçılardan ölenler oldu, göçüp sanatını dışarıda icra edenler de var"* diye yanıtlıyor.



Suriyeli Ailenin Evinde...

"Kadriye", "Mohamed"

İstanbul'dan Antep'e kadar yapılan röportajlarda eksik kalan önemli bir şey vardı. Zira mülteci kadın işçilere ulaşmak bir türlü mümkün olmamıştı. Mülteci kadın işçilerdeki korku duvarını aşmak için belki Leyla bize yardımcı olabilirdi.

Leyla Güzel, işçiliğe çocuk yaşta başlamış ve yıllar içinde Çağlayan bölgesinin öncü işçilerinden biri haline gelmiş. Leyla, ayrıca Suriyeli kadın işçilerle birçok işyerinde aynı tezgâhı paylaşmış. Leyla teklifimizi ikiletmeden kabul etti ve eline mikrofonu alınca bakın nasıl bir röportaj yaptı? Bu bölümü okura redakte etmeden sunuyoruz;

Merhaba isminiz nedir, kaç yaşındasınız?

– 40 yaşındayım. Adım Kadriye.

Türkiye'ye geliş nedeniniz nedir?

– Bombalardan, savaştan canımızın derdine düştük geldik. Halep'te yaşıyordum. Şimdi orada hiç kimse kalmadı. Bir kısmımız köylere dağıldı. Bir kısmımız da kaçtık. Biz Kilis'e geldik. Oradan da İstanbul'a

geldik. Kilis'te iş yok diye önce akrabalarımızın yanında kaldık. Bir süre sonra işe girince ev kiralayıp ayrıldık. Ben hayatımda ilk defa çalışıyorum. Suriye'de kadınlar çalışmaz. Ama burada çalışmak zorundayım. İş çok zor ama çalışmak daha zor. Önümde iki tane seçenek var; ya çalışırsın ya da dilenirsin. Dilenmek ayıp. Biz Suriye'de tanınmış bir aileyiz. Onurlu yaşamak zorundayız.

(Kadriye hanımın kocası araya girer)

Mohamed:

– Ben Suriye'de emekliyim. İyi bir yaşam ve düzenimiz vardı. Çocuklarım üniversiteye gidiyorlardı. Eşim de çalışmak zorunda değildi. Savaş olunca darmadağın olduk.

Ne iş yapıyordunuz Suriye'de?

Mohamed:

– Santral memuruydum. Bütün aile rahat geçiniyorduk. Şimdi ikiz oğullarım, eşim ve ben çalıştığımız halde ancak geçinebiliyoruz. Karım ve kızlarımı da çalıştırmak zorunda kaldım. Daha da fazlası için Allah'a sığınıyorum.

Kadriye hanım iş koşullarınız nasıl?

– Kiramızı ödeyelim, bir parça ekmek yiyelim yeter bize. Allah kimseyi muhtaç etmesin. Kimseye elimizi açmayalım yeter. İşte çok uzun saatler çalışıyoruz. Ama bizim asıl problemimiz haftalıklarımızı alamamamız. Bize düşük maaş veriyorlar. Ben iki kızımı yanımdan ayırmıyorum. Onlarla birlikte çalışıyoruz. Haftalık 20 TL ödüyorlar, onu da hemen alamıyoruz. Son çalıştığımız yerde 1200 TL alacağımız var. İstemeye gidince hep "haftaya gel" diyorlar. Biliyorum paramızı vermeyecekler. Böyle müslümanlık olmaz. Günah değil mi kul hakkı yemek. Benim kızlarım üniversite okuyorlardı. Burada çalışmak zorunda kaldılar. İlk başlarda çalışmakta çok zorlandılar. Diğer yandan eve ekonomik destek verip dilenmedikleri için gururlandılar.

Gezmeye, sinemaya gidebiliyor musunuz?

– Suriye'de sinemaya gitmezdik. Ama çocuklarımız giderdi. Gezmeye giderdik. Biz de burada yabancıyız. Eliz işte, hem el de bize çok el. Pazar günleri parklara gidiyoruz. Çalışınca vakit olmuyor zaten.

İstanbul güzel mi beğendiniz mi?

– Evet ama hiçbir yer memleketi tutmaz. İstanbul çok kalabalık ve pahalı bir şehir.

Devlet size herhangi bir yardımda bulunuyor mu?

– Devlet ikamet almamızı istedi. Biz de kişi başı 200TL verip aldık.

Mohamed:

– Esenler'de ikamet edenlere devlet yardım ediyormuş. Ama bize hiç yardım etmedi. Belediyeye başvurduk, "çalışma izni alın" dediler. Devletten talebimiz çalışma izni, sağlık hakkı ve çalışıp alamadığımız paralarımızı almamızı sağlamaları.

En büyük hayaliniz nedir?

Kadriye:

– Savaş bitsin memleketimize geri dönelim. Ama en büyük hayalim oğluma kavuşmak. Bir oğlum Suriye'de esir kaldı. Üç yıldır Esat'ın zorunlu askeri. Biz buraya geldik. O orada kaldı. Savaş bitmeyene kadar bırakmayacaklar.

Burada size karşı bir ayrımcılık var mı?

Kadriye.

– İlk geldiğimizde pek yoktu. Ama şimdi biraz var. Daha düşük maaş alıyoruz. İşçiler ise kendi maaşlarının düşmesinden bizi sorumlu tutuyorlar. Onlar da haklı ama biz istemezdik böyle olmasını. Yarın burada da savaş çıkmayacağının ne garantisi var? Ancak savaş koşullarında bizi anlayabilirler.

Peki savaşın nedeni nedir sizce?

Kadriye:

– Mezhep çatışması diyorlar ama biz çok şaşırdık. Tam nedenini bilmiyoruz ama bence değil. Suriye'de Kürtler, Ermeniler, Türkler ve Araplar var. İç içe değil ama sanki iç içe aileler gibiydik. Ve yıllardır bu böyleydi. Siyasetten anlamam ama bence bu büyük devletlerin işi. Petrol için mi, rejim için mi yoksa İsrail için mi bilmiyorum.

IŞİD hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mohamed:

– Patronumuz bize televizyon verdi. Biz de Avrupa uydusu aldık. Suriye'de onları kendi kanallarımızdan takip ediyoruz. Biz şu an orada olsak kızlarımı çoktan kesmişlerdi. IŞİD genelde Arap bölgelere giriyor çünkü orada Araplar birlik değiller. IŞİD Rojava'ya giremiyor çünkü orada halkın birliği var. Şii bölgelerine de giremez onlarda da birlik var. Bir arada olmayan bölgelere giriyorlar.

Suriye'de 1 Mayıs kutlar mıydınız?

Mohamed:

– Hayır yasaktı zaten. Yalnızca bir kesim kutlayabiliyordu.

Emekli olduğunuzu söylediniz. Peki, maaşınızı alabiliyor musunuz?

Mohamed:

– Hayır maaşım oradaki bankada birikiyor. Bir gün savaş biterse paramı alabileceğim.



İstanbul - Bağcılar

MÜLTECİ NAKIŞÇILAR

Güzel bir Mayıs akşamıydı. Arkadaşlarımız Sema Barbaros ve Erdoğan Aydınlı, Suriyeli nakış işçileriyle görüşmeye gitti. Zira tam bir yıl önce, Güneşli-Bağcılar bölgesinde, binlerce nakış işçisi greve gitmiş ve bu mücadele sonucunda bazı taleplerini elde etmeyi başarmışlardı. Bir zaman sonra, Suriyeli işçilerin de orada çalışmaya başladıklarına dair haberler geldi. Merak yüklü soruları yanlarına alarak mülteci nakış işçileriyle tanışmanın zamanıydı artık. Habere dönüşen o görüşmedeki notlar, bakın Evrensel Gazetesi'nde nasıl yayınlandı…



‘Çok çalışıp az kazanıyor; hakarete uğruyoruz’

“Khaled”

Saat dokuzda buluşmak üzere anlaşmıştık. Ama onlar dokuz kırk beşte ancak geldiler. Suriyeli işçi bir saat daha fazla çalıştırılınca diğeri de beklemek zorunda kalmıştı. Bir yerde oturalım hem dinlensinler hem de bir an önce sohbetimize başlayalım diye düşünüyoruz. Ama etrafımızdaki kalabalıkla bu iş yapılacak gibi değil. Tercümanımız olacak olan işçi arkadaşımız rahatsız bu durumdan. Zor olacak işi, o nedenle daha sakin bir yere gitmeyi kendisi teklif ediyor. Biz de iki kez söyletmeden kabul ediyoruz. Suriyeli olan Khaled arkadaşımız durumu anlamadan kalkıp başka bir yere geçiyoruz. İşçi arkadaşlar yorgun. 12-13 saat çalışmışlar. Bizimle buluşacak olmasalar eve geçip uyumayı tercih edecekler, gözlerinden belli. Daha sessiz bir yerde oturuyoruz.

'Suriye'de Bir Kişi Çalışsın Yeter'

Khaled, Suriye Afrinli. Yaklaşık 30 yıl Halep merkezde yaşamış, 22 yıldır da nakış işçiliği yapıyor. İstanbul'a gelince nakış işçiliğine devam etmiş. Gerçi savaştan önce iki makine alıp kendi işini yapacakmış ama bombalar yağmaya başlayınca; makineleri geride bırakarak ailesiyle birlikte çıkıp gelmiş. Eşi ve iki çocuğu Urfa'da kalmış, kendisi de ustası olduğu nakış işini yapabilmek için İstanbul'un yolunu tutmuş. Suriye'de bir kişi çalışınca yetiyor '*ama burada mümkün değil*' diye anlatıyor Khaled. Eşinin de ara sıra Urfa'da kuaföre yardıma gittiğini ama yine yetiremediklerini söyleyen Khaled, iki kira ödemenin kolay olmadığını ifade ediyor. Kazandığı para 1200 lira, kiralar zaten 550 lira tutuyor, faturalar derken kendine kalan sadece 150 TL o da yetmiyor. Çok hesap yapıyor ama bir türlü tutmuyor. Çoğu zaman bir iki öğün eksik yediklerini anlatıyor. Hayatı boyunca ailesinden uzakta hiç tek başına kalmamış, şimdi bu durum çok zorluyor onu. '*Bu kadar uzak olmaya alışkın değiliz*' diyor. Khaled, on aydır İstanbul'da, bir defa bile gidememiş ailesini görmeye. *"Kafanızın üzerinde bombalar yağıyor, herkes bir tarafa koşuyor ya ilk aklınıza gelen çocuklar oluyor. Onun için çocukları ya bırakacaksınız ya da gideceksiniz. Kolay olmadı ama ben bunu denedim. Şimdi keşke savaş olmadan gezmeye gelseydik diye çok düşünüyorum. Ailemi çok özledim, yanıma da alamıyorum. Buranın koşulları çok zor. Benim ailem Afrin'de eşimin ailesi de Urfa'da. En azından eşimin ailesi var diye düşünüyorum*" sözleri ağzından dökülürken Khaled'in yüzüne hem öfke hem de hüzün egemen oluyor.

Halep'ten Sonra İstanbul'da İşçilik

Suriye'deki çalışma koşullarını ve nakış işini soruyoruz Khaled'e. Sekiz saat çalıştığını 3 vardiya yaptıklarını, kadınların gece vardiyasına kalmadığını ve tatil günlerinin Cuma günü olduğunu söylüyor. İstanbul'la Suriye arasındaki en önemli farkı şöyle anlatıyor Khaled; *"Burada ve Halep'te çok tekstil işi var. Zaten çok çeşitli insan olması çok işçinin olması birbirine çok benziyor. Ama burada çalışma çok hızlı hiç durmak yok. Aralar yok. Çok çocuk işçi var ve saatler çok uzun. Orada biz şikâyet ediyoruz,*

patronları gelip kontroller yapılıyor. Burada patronlar rahat. Bizleri genellikle gece çalıştırıyorlar. Çok görünmemizi istemiyorlar. Bana burası çok ağır geliyor. Patron maaş günü söylüyor ona göre plan yapıyorsun. Ama günü geliyor maaşı alamıyoruz. Benim en az on mesaim içeride. Başka yere de gidemiyorum, iş olup olmayacağından emin değilim."

Sonuçta Burada Yabancıyız

Suriyeli oldukları için önyargıyla karşılaştıklarını anlatan Khaled, *"hükümet bize kapıyı açtı ama gerisini getirmedi"* diyor. Hiçbir ülkenin, komşusu olan ülkeyi güçlü görmek istemeyeceğini düşünen Khaled *"Aslında bu kadar çabayı Türkiye uzlaşma için harcasa daha iyi olabilirdi. Bizim tek isteğimiz geri dönmek ve işimizi orada yapmak. Sonuçta bu ülkede çok yabancıyız. Dil, yol, iz bilmiyoruz. Suriyeli olduğumuz için ev vermiyorlar. İzbe evleri gösteriyorlar. Asıl zorumuza giden vermedikleri gibi hakaret ediyorlar"* diye anlatıyor yaşadıklarını.

Ağır İş Yapıp Daha Az Alıyorum

Suriye'den geldikleri için hırsız muamelesi gördüklerini belirten Khaled, *"Mesela geçenlerde pazardan domates alıyorum. Benden önce alan bir buçuk lira verdi bize üç lira dediler. Burada dil bilmiyoruz onun için de çok eziyorlar bizi. Kendi ülkemde bana hakaret etseler onlara cevabını veririm. Ama burada neyin ne olduğunu bilmiyorsunuz. Bu çok zoruma gidiyor. İşyerinde aynı işi yapıyoruz. Hatta benim makinem daha ağır (Diğer işçi kafasıyla onaylıyor) diğer arkadaşa daha fazla veriyorlar. Ki benim sigortam falan da yok"* diyerek yaşadığı katmerli sömürüyü anlatıyor. İşten atılma korkusu yaşadığı için fotoğrafını çekmediğimiz Khaled 'Kimliğin var mı?' sorumuza, *"Pasaport var"* cevabını veriyor. 'Sorun olmuyor mu?' diye sorunca Khaled noktayı koyuyor; *"Valla çalışıyorum daha bir şey olmadı"*



Adana

MÜLTECİ SAYACILAR ÇARŞISI

Büyüksaat'in hemen yanı başında bulunan tarihi Kazancılar Çarşısı, bir zamanlar bakır döven çekiç sesleriyle meşhurdu. Zaman içinde bakırcı dükkânlarının sayısı azaldı. Çekiç sesleri ise azalmak bir yana daha da arttı! Çünkü eski ve harabe atölyelerin çoğunda artık ayakkabı üretiliyor.

Ayakkabı üretiminde, "kesme" ve "kalıp"tan sonra geriye kalan işe "sayacılık" deniyor. Adana'daki ayakkabı firmaları, saya işini işte bu küçük atölyelere veriyorlar. Burada yani Büyüksaat'te, küçük atölye sahipleriyle işçiler birlikte çalışıyorlar. Dolayısıyla buradaki ekonominin temeli parça-başı üretime dayanıyor.

Seyhan ilçesine bağlı Büyüksaat çevresindeki saya atölyelerinde, 2012 yılında önemli bir işçi direnişi yaşandı. Çalışma koşullarına ve düşük ücrete isyan eden sayacılar topluca iş bıraktılar. Yaklaşık bin

kişi ücret artışı için fiilen greve çıktı. Bu eylem sonucunda bir ilk yaşandı ve sayacılar için yüzde 25'lik bir ücret artışı kabul edildi.

Aradan üç yıl geçti ve bu süre zarfında ücretler yeniden eridi. Saya işçileri içinde huzursuzluk yeniden artmaya başladı. Ne var ki Suriye'de yaşanan savaş, Adana'daki ayakkabı firmaları için adeta can simidi oldu. Zira ayakkabı firmalarının yanında; tekstil, mobilya, inşaat ve tarım sektöründeki patronlar da gözünü mülteci işçilere dikmişti.

Gelinen yerde bugün Adana saya işçilerinin yüzde 20'sini Suriyeli işçiler oluşturuyor. Canının derdine düşmüş mülteciler için ekmek parası, elbette Türkiyeli işçilere göre çok daha düşük. Suriyeli işçiler henüz saya işçilerinin yaptığı grevden haberdar değiller. Türkiyeli işçiler içinde ise, durumun kötüye gitmesini Suriyeli işçilere bağlayanlar oldukça fazla.

Arkadaşlarımız Bahriye Kelleci ve Volkan Pekal, Suriyeli saya işçileriyle konuştu. Bahriye, Antakya Nusayrilerinden ve röportajın çevirisi de ona ait.



‘Savaş Bitse Akşama Suriye’ye Dönerim’

“Büyük Mohamed”

İçerde ağır bali kokusu var duvarda ise Deniz Gezmişlerin resmi! Hem zaten Eski Adana’da, atölye duvarlarına Yılmaz Güney, Ahmet Kaya, Deniz Gezmiş resimleri asmak adettendir. Röportaj için biri çocuk diğeri yetişkin iki mülteciyle görüşelim istiyoruz. Tesadüf bu ya; ikisinin adı da “Mohamed” çıkıyor! Bizim memlekette iki ismin birden “Mehmet” çıkması gibi bir şey bu. Bu durumda birine “büyük”, diğerine de “küçük” Mohamed demekten başka bir çare kalmıyor.

Boğucu sıcağın ortasında, sırtını duvara dayamış Büyük Mohamed ustalık hünerlerini sergiliyor. Türkiye'ye gelmeden önce, Mohamed'in Suriyesi de bu kadar sıcaktı ve orada da sayacının imdadına vantilatörler yetişirdi. Vantilatörün savurduğu o boğucu, o uyuşturucu ortamda Büyük Mohamed'le röportajımız başlıyor:

Suriye'de de aynı işi mi yapıyordun? Çalışma koşullarını Türkiye ile kıyaslar mısın?

– Suriye'de sayacıydım, burada da sayacılık yapıyorum. Orada kendi iş yerim vardı. Orada işin patronu iken şimdi burada köle gibi çalışıyorum. Suriye'nin iş olanağı buraya göre hem daha iyi hem daha sağlıklıydı.

Türkiye'ye nasıl geldin?

– Halep'te yaşıyorduk. Şimdi bütün ailem, hepsi burada… Savaştan dolayı kaçıp geldik. Benim 5 tane çocuğum var. Çok zorluk çektik.

Başka bir dilin konuşulduğu, zorla göç edilen bir ülkede işçi olmak nasıl bir şey?

– Alın yazımız bu. Allah ne yazmışsa onu yaşıyoruz. Emir altında bunları yaşamak zorundayız. Türkçe bilmemek benim için büyük sorun. Kendimi ifade edene kadar başım ağrıyor çünkü derdimi anlatamıyorum. O yüzden sadece işimi yapıp eve gidiyorum. Sorunlarımı dillendiremiyorum.

En büyük hayalin neydi?

– Suriye'de kendi işim vardı. Saya işine tek makineyle başlayıp büyük bir atölye kurdum. Evim ve arabam vardı. Hayatım çok iyiydi. Hayalim işimi daha da büyütmekti. Ama şimdi Türkiye'de bu haldeyim.

Türkiyeli işçilerle aranız nasıl? Patronlar size nasıl davranıyor?

– Burada yaşadığım tek sorun para konusunda oldu. Bu işte usta olduğum halde ustam bana daha az para verdi, bu yüzden onunla tartıştım. Fakat şimdiki ustamdan memnunum. Burada bana "Suriye'deki savaşı neden bırakıp geldin?" diye tepki gösterenler oluyor. Buraya gelmemin tek sebebi çocuklarım. Yoksa kalırdım. Türkiyeli işçiler de bazen bize "İşimizi elimizden alıyorsunuz" diyorlar. Ama ben biliyorum ki onlar haftalık 500 lira alırken, ben 300 lira alıyorum!

Suriyeliler arasındaki gerginlik burada da devam ediyor mu yoksa daha mı kaynaştı insanlar?

– Suriye'de, savaştan önce kim Alevi, kim Sünni, kim Kürt bilmezdim. Savaştan sonra aramıza fitne girdi. Fakat burada aynısını yaşamıyoruz.

Geri dönecek misiniz?

– Savaş şimdi bitse akşama dönerim. İnşallah savaş biter. Biz orada mutluyduk, Beşar'dan memnunduk.

Sünni misin?

– Evet

Kimlik durumun nedir? Mülteci haklarını biliyor musunuz?

– Suriye kimliğim var ama pasaportum yok. Hastaneye gidiyoruz, orası da paralı. İkametgâh veriyorlar diye duyduk ama bize veren olmadı. Mülteci haklarını bilmiyorum, bu konuda hiçbir fikrim yok.

Suriyeli çocuklar ve kadınlar burada çalışıyor mu?

– Ne yazık ki çalışıyorlar. Bence çocuklar çalışmamalı, okula gitmeli. Burada benim 9 yaşındaki oğlumu okula almadılar. İşe getirdim ama çalışmaya dayanamadı. Ben eşimin çalışmasını da istemem çünkü ihtiyacımız yok.

1 Mayıs ve 8 Mart Suriye'de nasıldı?

– 1 Mayıs Suriye'de resmi tatildi. Ama biz özel sektörde çalışıyorduk ve bundan faydalanamıyorduk. 8 Mart'ı çalışan kadınlar kutluyordu. Kadınların tabii ki çalışması gerekiyor ama ben eşimin çalışmasını istemiyorum.

Senin çocukların eğitim ve sağlık durumu nedir?

– Çocuklar okula gitmiyor, sağlık da paralı.

Yetkililerden acil olarak ne istersin?

– Tek istediğim barınmak için bir ev ve çocuklar için okul.

Büyük Mohamed hem dert yanıyor hem şükrediyor, savaşın gölgesinde işte böyle bir yaman çelişki yaşıyor…



Yavru Turnanın Düşü

"Küçük Mohamed"

Ailesi, Suriye'nin küçük kunduracılık işletmelerinden birinin sahibiydi. Savaş çıktığında önce evleri gitti ellerinden, sonra arabaları. Küçük işletmeden de geriye bir şey kalmadı. Onlar da herkes gibi çaresiz göç yollarına karıştılar. Durakladıkları yer Çukurova'ydı… Ve orada konakladılar. Yarın nereye uçacaklarını, daha doğrusu uçup uçamayacaklarını bile bilmeden yaşama tutundular…

Büyüksaat'te, izbe bir atölyede; elinde deri parçalarıyla bir çocuk sorularımızı yanıtlıyor, adı Mohamed. Çocuk işçiliğin "yasak" olduğu bir ülkede, emeğini satarak yaşamak zorunda şimdi mülteci çocuk…

Kaç yaşındasın Mohamed?

– 12 yaşındayım.

Annen, baban nerede?

– Annem evde. Babam da işte, kunduracı…

Suriye'deyken ne yapıyordun?

– Sayacıydım.

Okula gitmiyor muydun?

– Okula gidiyordum. Babamın yanında da sayacılık yapıyordum.

Suriye mi daha iyi yoksa burası mı?

– Suriye daha iyiydi. Dönmek isterim. Orayı çok özledim.

Orada neyi özledin?

(Mohamed susup kalıyor. Cevap vermiyor, belki de veremiyor, öylece sessiz kalıyor. Anlamaya çalışıyor, anlayamıyoruz ve Küçük Mohamed'le birlikte biz de derin bir hüznün içine düşüyoruz)

Büyüyünce ne olmak istiyorsun?

– Sayacı

Başka bir hayalin yok mu? Pilot ya da polis…

– Hayır, sayacı olacağım. Babam da sayacı…

Sürgünde, bir çocuğun memleketini elinden almış olabilirler. Sürgünde bir çocuğun okulunu da elinden almış olabilirler… Memleketsiz ve mektepsiz kalmışsa bir çocuk, bilin ki düşleri de çalınmış demektir. Anlıyoruz ki Mohamed'in dünyasında düşlere yer yok; sadece acı ve çıplak gerçeklere yer var!

Kardeşlerin çalışıyor mu?

– Evet, onlar da kunduracılık yapıyor.

İş dışında ne yapıyorsun burada?

– Oyun oynuyorum.

Sayacı işçinin oyunu bir başka olur… Akşamın dokuzunda yani işten çıkınca ne oynayabilir ki işçi çocuklar? Mohammed de diğer işçi çocuklar gibi her akşam o oyunu oynuyor; saklambaç…

Türkiyeli arkadaşların nasıl davranıyor?

– Bir şey demiyorlar. Anlaşıyoruz. Biraz Türkçe öğrendim.

Ne öğrendin, konuşur musun biraz?

– "Nasılsın iyi misin?"

Suriye'ye tekrar dönmek istiyor musun?

– Evet

Neden?

– Suriye'yi seviyorum

Çalışmak mı istersin okula gitmek mi?

– Okula gitmek isterim ama okula almadılar.

Artık röportaja son verme vakti gelmişti. Çünkü Mohamed'in yetiştirmesi gereken işler vardı. Küçük Mohamed'i hafızamıza kazıyarak Büyüksaat'ten ayrılıyoruz.



Adana

SURİYE'DE ÇİFTÇİ ÇUKUROVA'DA IRGAT

Torosların dağ köyleri ya zorunlu iskânı kabul edecek ya da öleceklerdi. Zaten onlar için aşağıda, çukur bir ovada yaşamak ölümden beterdi. Dağ köylüleri ve göçerler her bir yanda zora karşı direndiler. Ve dağ başlarında köylüler bölük, bölük kırıldılar... Geride sağ kalanlar, süngü zoruyla ovaya indirildiler.

Kızgın güneşin altında, fersah fersah genişlikte uzanan ova bataklıklarla kaplıydı. Dağdaki kırımdan kurtulup çukur ovaya indirilenlerin çoğu sinek, sıtma, ishal ve nihayet ölümün kurbanı oldular. Fakat emir kesin, kırbaç keskindi; neye mal olursa olsun bataklık kurutulacak ve ovadan zenginlik fışkıracaktı! Bataklık bir ovadan bereketli topraklar işte böyle doğdu.

Uçsuz bucaksız tarlaların ırgat köleleri, bir dönem sonra, çoklukla Araplar olacaktı. Toprak o kadar bereketli ve insan gücü bu bereket karşısında o kadar yetersizdi ki, bu kez ırgat ihtiyacını karşılamak üzere Kürt illerine kadar gidildi. Önce işsizlik nedeniyle top-

raksız Kürt köylüleri, sonra savaş nedeniyle neredeyse tüm Kürtler Çukurova'ya gelmek zorunda kaldı.

2000'li yılların başıydı… O zamanlar Adana'da yaşıyorduk. Sıcak bir yaz gününde, bir grup arkadaşla beraber, Adana'nın Tuzla bölgesinde çalışan tarım işçilerini ziyaret etmeye karar verdik. Tuzla'daki tarlalara vardığımızda, içinde pislik akan küçük bir derenin kenarında durduk. Burada ailece kalan ırgatlar, dere kenarına sıralanmış sazlık ve naylon çadırlarda, sefalet içinde yaşıyordu. Akşam üzeri idi; erkek ve kadın işçiler henüz tarladan dönmemişti. Derede bazı kadınlar çamaşırları yıkarken bazıları da çocuklarını yıkıyordu. Irgat köyünde nöbetçi kalan kadınlar bizi görünce işlerine hemen ara verdiler.

Bozuk Türkçeyle gerçekleşen "hoş geldiniz" faslından sonra, tarım işçileri bize uzun bir sofra kurdular. Sofrayı baştanbaşa lokum tabaklarıyla donattılar. Lakin sofra tam bir sinek istilası altındaydı. Ömrümde bu kadar çok sineği bir arada hiç görmemiştim. Küçük siyah bulutlar sofranın üzerinde dans ediyordu. Sinek ısırıklarından fırsat bulup lokum yemek mümkün değildi. Fakat karşımızdaki insanlara saygısızlık etmek de olmazdı. Kendimizi zorlayarak birer lokum yedik. O sofra, adaletsiz dünyanın en çıplak resmi oldu bizim için.

Adana'da tarım işçilerinin örgütlenmesi, insana yakışmayan koşulların değişmesi için bir dizi çalışma yaptık. Tarım işçileri bu dönemde birkaç eylem, kampanya ve grev gerçekleştirdi. Üstü açık servislerin değişmesi başta olmak üzere; işçiler bazı kazanımlar da elde ettiler. Ama yıllar sonra, bugün, ne yazık ki genel tablo son derece ilkel koşullara işaret ediyor.

***

Son birkaç yıldır, Çukurova'daki tarım proleterlerinin arasına yeni bir nüfus dâhil oldu. Suriye'den kaçıp gelen mültecilerin sayısı her geçen gün artarken, artık tarlaların kenarına kurulu naylon çadırlara onlarınki de ekleniyor. Savaştan kaçan, evini-barkını sınırın ötesinde bırakan bu insanların çoğu çiftçilikten geliyor. Savaş onları mülksüzleştirdi. Bu nedenle; tarım işçiliği, onların yapabilecekleri tek iş haline geldi.

Arkadaşımız Volkan Pekal, yıllar öncesinde bıraktığımız Adana-Tuzla'nın yolunu bir kez daha tuttu. Suriyeli tarım işçileriyle konuşmak için kat edilen yolun sonunda ilginç röportajlar vardı…



‘Banyo, Tuvalet, Elektrik’

“Enat”

Suriye’de ne iş yapıyordunuz?

– Orada çiftçiydik. Buğday sebze ekip biçiyorduk. Savaştan dolayı artık ekinlerimiz yakıldı. İmkânlarımız yoktu.

Hangi imkânlar?

– Para yok. Tarlalarımızı ekemez olduk,

Tohum almaya paranız mı yoktu?

– Yok, mazot da yoktu.

Savaştan önce de mi böyleydi, yoksa savaştan sonra mı böyle oldu?

– Savaştan önce ekip biçiyorduk. Savaştan sonra ekemez olduk.

Neden Türkiye’ye gelmeye karar verdiniz, mesela Ürdün’e ya da Libya’ya gitmediniz?

– Köyümüz Türkiye’ye yakın olduğu için burayı tercih ettik. Can havliyle kaçtık savaştan. Çünkü orda artık elektrik, su yoktu; ekin ekemiyorduk, yapacak bir şeyimiz yoktu. Bir canımız kaldı, kaçtık!

Türkiye'ye gelirken burada daha iyi bir hayat olacağı düşüncesiyle mi geldiniz?

– *'Allah ne verdiyse çalışır çocuklarla yeriz' dedik.*

Tarlada ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz, istekleriniz neler?

– *Tek tuvaletimiz var. Tuvalet sırası gelene kadar yarım saat bekliyoruz. Banyo, tuvalet ve elektrik istiyoruz*

Neden elektrik istiyorsunuz?

– *Akşamları mum ışığında erken yatmak zorunda kalıyoruz. Ne televizyon, ne gazete var.* (Suriye'den) *hiçbir haber alamıyoruz*

Burada kalmaya devam edecek misiniz?

– *Olur mu hiç? Bu küçük çocuğun bile (çocuğu gösteriyor) bedeni burada ama aklı Suriye'de*

Oradakiler ne yapıyor peki?

– *Biz buradayız, oradakiler yeraltında evler yapmışlar.*

Sizi kim buraya sürdü, kim sebep oldu? Devlet mi muhalifler mi?

– *Hem asker hem muhalifler. Onlar birbirlerini vururken olan bizim çocuklara oluyor Daha önceki yaşamımız çok iyiydi ama şimdi yaşanacak gibi değil. Savaş kimin yararına; fakir daha mağdur oluyor. Örneğin orada para yok, ekecek tohum yok. Buğday ekiyoruz yakıyorlar.*



'Eşimi de Geçirin…'

"Muna"

Suriye'de çalışıyor muydun?

– Evet, terzilik ve makyaj yapıyorduk. Eve gidip gelin başı yapıyorduk. Çocuklara bakardım, yemek ev işleri de yapardım.

Kuaförlüğü, terziliği burada da sürdürmeyi düşünüyor musun?

– Yapamam; çocuklara bakıyorum burada, bir yere gidemem.

Suriye'de, gelin başına ne kadar alırdınız?

– Makyaj, saç yapımı ile beraber 3000-4000 Suriye dinarı eder. (250 TL)

Suriye'den buraya nasıl geldiniz?

– Orada ölümden kaçtık, gelip Türkiye'ye iltica ettik. Kaçak olarak geçtik, karanlıktı…

Çocuklar ağladı mı?

– Ağladı tabi…

Kaçak olarak geçerken askerler duymadı mı?

– Tabi duydular, bizi yakaladılar. Ağlamaya başladık, dedik ki; 'bizi ölüme göndereceksiniz'. Yalvardık 'Suriye'ye geri göndermeyin' diye.

Türkiye askeri miydi?

– Evet, Türkiye askeriydi. Çocuklar daha küçükler, Türk askerini canavar sanıyorlardı.

Akşam mı yakaladılar?

Evet,

Nasıl bıraktılar sizi?

– Arapça ve Türkçe bilen birisi geldi. Ben de "Çocuğum hasta, beni geçirir misiniz Türkiye'ye" diye sordum. "Yoksa Suriye'ye ölüme göndereceksiniz bizi" dedim. "Tamam, geçin" dedi.

Adana'ya nasıl geldiniz?

– Türkiye'ye geldik ama kimse bize sormadı "nasıl yaşayacaksınız?" diye. Sonra Adana'ya çalışmaya geldik, burada kaldık. Var olan paramızla çadırımızı aldık. Sonra da iş yapmaya başladık.

Daha önce paranız var mıydı?

– Evet, ama üç ay içinde tükendi,

Hangi köyden geldiniz?

– Hamad köyünden geldik.

Köyden çıkınca neler oldu?

– Hamad'dan sınıra geldik, çukur kazılmış. O çukurun içinde bekledik. Kaçak olarak genç erkekleri bırakmıyorlardı. Eşim ağladığımızı duyunca çukurdan çıktı. Ben de yalvardım "eşimi de geçirin" diye. Hududa 10 metre kala Türkiye askeri tarafından tutulduk.

Erkekleri de geçirdiler mi?

– Hayır, onlar hendekte saklanıyordu. Çocuklar ağlayınca eşim dayanamadı, geldi. Bütün emeğimizi, kıyafetlerimizi Suriye sınırında bırakıp geldik. Sadece canımızı kurtarabildik.



'İnşallah Savaş Biter, Giderim'

"İbrahim Hamud"

İşten mi geliyorsun?

– Evet işten…

Nerden?

– Sıvadan.

Ne kadar para alıyorsun?

– Günlük 15 lira.

Türklerle aynı parayı alıyorsun musun?

– Hayır, onlar bizden daha fazla alıyor, bunu bilerek gidiyoruz.

Suriye'deyken ne iş yapıyordun?

– Okula gidiyordum.

Hangi okula?

– Üniversite.

Üniversiteyi bitirince ne olacaktın?

– Öğretmen...

Suriye'ye tekrar geri dönmek ister misin?

– Evet.

Savaş bitince mi?

İnşallah savaş biter, giderim.



Hatay - Reyhanlı

AHIR EVLER ZAMANI

Hatay'ın Reyhanlı ilçesi, 2011 yılına kadar, Suriye ile Türkiye arasında gerçekleşen ticaretin önemli bir merkeziydi. İlçedeki ticaret hacminin özellikle 2011 yılının Mart ayında zirve yaptığı söyleniyor. Ticaretin aktığı kapı ise Cilvegözü sınır kapısıydı.

Cilvegözü sınır kapısından; Hatay'da yaşayan hemen herkes faydalanıyordu. Sınırdan geçerken bavullarına porselen takımı ya da ütüler koyan insanlar, çay ve şeker yüklü bavullarla geri dönmüş oluyorlardı. Bu değişimin karşılığı ise günlük 50-60 liralık bir kazanca denk geliyordu.

Savaş başlayınca Suriye kapısı kapandı. Hükümetin izlediği dış politika, Türkiye'ye gelen mülteciler kadar Reyhanlılar üzerinde de büyük bir bunalıma yol açtı. Sonuç olarak Reyhanlı'ya, en az ilçe nü-

fusu kadar bir mülteci nüfus aktı. Böylesi bir nüfus hareketini Reyhanlılar tarihlerinde daha önce hiç görmemişlerdi.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, 11 Mayıs 2013 günü, Reyhanlı bir büyük dehşet olayı yaşadı! O gün, Türkiye'de yaşanan en kanlı bombalı terör eylemiyle tarihe geçecekti. O kanlı günde, bomba yüklü araçlarla yapılan iki ayrı saldırıda 52 insan yaşamını yitirmiş 146 kişi de yaralanmıştı. Reyhanlı'nın bugün bu kadar çok tanınıyor olmasında, ne yazık ki o patlamanın etkisi var.

Böylesi kanlı bir eylem için şüphe yok ki Reyhanlı özel olarak seçilmişti. Çünkü son yıllarda Türkiye'nin Ortadoğu'ya ilişkin izlediği dış politika sarpa sarmaya başlamıştı. Türkiye ne kadar Ortadoğu'nun içine girmişse Ortadoğu da o oranda Türkiye'nin içine girmişti! Bu denge içinde iplerin en çok düğümlendiği yer ise Cilvegözü sınır kapısıyla bilinen Reyhanlı olmuştu.

Reyhanlı'ya doğru akın eden mülteci nüfus ile yerli halk arasındaki ilişkiler bugün artık bir yüksek gerilim hattını andırıyor. Reyhanlılar ilçeye gelen mültecileri ikiye ayırıyor; sırtında "Selefi militanı" yazacak kadar rahat dolaşan ve kara parayla beslenen tetikçiler, bir de açlıkla boğuşan sefil Suriyeliler! Birinci kesimin içinde Çeçen, Kosovalı ve çeşitli milliyetlerden toplama militanlar var ve bu tablo kente korku saçıyor. İkinci kesimdeki gariban Suriyeliler ise ahırdan bozma evlerde yaşıyor.

Silah ve mazot kaçakçılığında ilçe adeta bir panayır yerine dönmüş, savaş zenginleri kasalarını dolduruyor. Reyhanlı'daki nüfus değişiminden sonra ev kiraları da korkunç rakamlara ulaşmış. Akrabasına bile "evini boşalt" diyen insanlar evlerini Suriyelilere kiralıyor. Kiralık ev bulamayan mültecilere ise bu kez ahırdan bozma evler ve ambar yerleri pazarlanıyor.

Reyhan'lı Eğitim-Sen'den Yunus Dolgun yaşadığı bir olayı şöyle anlatıyor; "Beş ambarı ailelere kiraya verdiler ama o beş evin kullanabileceği sadece bir tuvalet vardı!"

Hatay genelinde olduğu kadar Reyhanlı'da da işsizlik her zaman en önemli sorunlardan biri oldu. Fakat şimdi durum daha beter hale

geldi. Zira günlük 40-50 liraya yapılan inşaat işçiliği artık 20 liraya kadar düştü; zira bu paraya çalışacak binlerce Suriyeli var. Reyhanlı'ya gelen mültecilerin çok önemli bir bölümü tarım işinde çalışıyor. Aldıkları para ise günlük sadece 23 lira, tabii alabilirlerse! Çünkü kendi ifadelerine göre paraları ya kesiliyor ya da aracılar tarafından gasp ediliyor.

Mısır'daki mezar evleri andıran ahır evlerin sayısı Reyhanlı'da sürekli çoğalıyor. Arkadaşımız Yunus Dolgun bu "ev"lerden birinde yaşayan Awad El Ubed ile görüştü…



"Yaşamak, Bütün İnsanlar Gibi Sıradan..."

"Awad El Ubed"

Awad 42 yaşında. Suriye'nin Hama şehrinin Şaharnes köyünden. Şimdi Reyhanlı'da bir değirmende hamal olarak çalışıyor. Awad bir yandan çalışırken bir yandan da Yunus Dolgun'un sorularını cevaplıyor:

Tam olarak ne iş yapıyorsun?

– Hamal olarak çalışıyorum; kaldırıp indiriyor araçlara yüklüyorum. Araçlardan arpa, buğday ve hayvan yemi indirip yüklüyorum. Değirmende yemleri öğütüyorum. İşim hem ağır hem de yorucu.

Suriye'de de aynı işi mi yapıyordun?

– Hayır, Suriye ve Lübnan'da betonda çalışıyordum yani inşaat işçisiydim. Lübnan'da bir inşaat ustasının yanında çalışıyordum. Suriye'de de kendi köyümde inşaat işinde çalışıyordum.

Buradaki işin ile savaş öncesi işini kıyaslar mısın? Hangisi daha yorucu, hangisi daha karlı?

– Suriye'de günlüğüm 250 ile 500 Suriye lirası civarındaydı. (Savaş öncesi 1 TL 36 Suriye Lirasıydı) Lübnan'daki işim çok iyiydi ve kârlıydı. Lübnan'daki günlüğüm 3500 ile 4000 Suriye Lirası arasında değişiyordu. Yaklaşık 70 Dolara denk geliyordu. Türkiye'de 450 TL alıyorum. Pazar günleri çalışmıyorum. Öğlen yemeğimi iş yeri sahibi karşılıyor. Günlüğüm yaklaşık olarak 18 TL' ye denk geliyor.

Türkiye'ye neden ve nasıl geldiğinizi anlatır mısın?

– Savaş başladığında köyümüzü uçaklarla vurmaya başladılar. Tarlamız, malımız olmadığından; yiyecek-içecek bir şey de kalmadı. Bizden önce Türkiye'ye gelen bir akrabamız vardı. Onun yanına gelmeye karar verdik. Türkiye sınırına araçlarla aynı gün geldik. Kaçak olarak sınırı geçmeye karar verdik. Ancak sınırda askerlerle karşılaştık ve bize izin vermediler. Daha sonra çocuklara acıdılar herhalde ve sınırdan geçmemize izin verdiler. Reyhanlı'nın Birniyes (Bükülmez) köyüne geldik. Bu köyün halkı da Arap ve bize çok yardımcı oldular.

Köyde nerede kaldınız?

– Önce bir süre, kapısı penceresi olmayan terk edilmiş bir inşaatta kaldık. Sonra bize tek odalı bir ahır verdiler. Ahırı temizledik ve orada yaklaşık bir yıl kaldık. Kaldığımız ahırın sahiplerinin akrabası da Suriye'den gelince bizi buradan çıkardılar. Daha sonra da komşularımız –sağ olsunlar– bize tek göz bir ahır verdiler. Temizleyip içine yerleştik, şimdi rahatız.

Kaç çocuğun var?

– İki oğlum, üç de kızım var. En büyüğü 10 yaşında. Tek göz odada beraberiz.

Türkiye'deki yaşantınız nasıl?

– İdare ediyoruz, geçiniyoruz çok şükür. Suriye'den gelenlerin bir kısmı buradan faydalandı. Kimi iş yeri açtı, bir kısmı iş buldu çalışıyor. Benim çocuklarım küçük olduğundan tek başıma çalışıyorum. Çocuklarımıza bakacak birileri olduğunda eşim tarlada çalışıyor. Sabah saat altıdan akşam beşe kadar 23 TL yevmiye alıyor.

Suriye'deki yaşantınla buradaki yaşantını kıyaslar mısın?

– Suriye'deki ortamımız çok güzeldi. Güven içindeydik. İnsan kendi vatanında daha rahat eder. Hiçbir sorun yoktu, huzur içindeydik. Suriye'den Lübnan'a gider gelirdik, kendi evimizde huzurluyduk. Bu olaylar olduktan sonra ortam çok karıştı. Daha çok bizim "Batı Dağı" dediğimiz taraf karıştı. Bizim bölgede mağaralarda yatıp kalkmaya başladık. Evimizi bırakıp akrabalarımızın evlerinde kalmaya başladık. Daha fazla dayanamayıp Türkiye'ye taşındık. Savaş başlayınca karım korkudan düşük yaptı. Daha sonra tekrar bir kızımız doğdu ama hasta doğdu. Onu Kufur-Safra kasabasında tedavi ettirdik. Bebek üç aylıkken yollara düştük.

Burada rahat dolaşabiliyor musunuz, size karşı yabancı düşmanlığı oluyor mu?

– Çok şükür Türkiye'de rahatız. Burada insanlar bize karşı iyiler.

Mülteci bir işçi olarak Türkiye'den veya Suriye'den ne diliyorsun?

– Suriye'de bir ev almayı diliyorum. Çocuklarıma biraz mal, kendime de iş… Herkesten iyi olmasını da dilemiyorum; bütün insanlar gibi, sıradan…

Peki, Suriye ve Lübnan'da çalışırken mezhepsel veya dini ayrım yaşadın mı? Ayrım yapılıyor muydu?

– Yok, kesinlikle ayrım yapılmıyordu. İşçi işçidir. Şiilerin yanında çalışırken hakkımız daha güvendeydi, Hıristiyanların yanında da aynı. Bu dediğim savaştan önceydi. Savaştan sonra bir Sünni bir Şii'nin yanında çalışamaz oldu. Fitne oldu, korku oldu.

Suriye'ye dönmeyi diliyor musun?

– Evet diliyorum; kendi vatanımıza huzur ve güven içinde dönmek istiyoruz.

Sana olanak sunulursa Türkiye'de kalmayı düşünür müsün?

– Yok, hayır; Suriye'ye dönmek isterim. Bana dünyaları verseler kalmam, dönerim. Vatan tatlıdır, vatan sevdadır.

Suriye'nin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

– Bu durumdan bir şey anlayamadık. Kim kiminle savaşıyor, anlayamadık. Her iki tarafta kazanamıyor, zafere ulaşamıyor. Durum gittikçe zorlaşıyor, çıkmaza giriyor.

Pasaportla mı geldiniz?

– Hayır, kaçak geldik.

Size kimlik veya pasaport verildi mi?

– Bize geçici kimlik verdiler. Bu kimlik hastanelerde ve resmi dairelerde işimize yarıyor.

Hastanelere giderken sorun yaşıyor musunuz?

– Hayır, sorun yaşamıyoruz. Hastane masrafı alınmıyor, sadece ilaç parası alınıyor.

Suriye'de çocuklar çalıştırılıyor muydu?

– Hayır, Suriye'de çocuklar çalıştırılmıyordu ama burada çalıştırıyorlar.

Kadınlar Suriye'de çalışıyor muydu?

– Çalışıyorlardı, genellikle de tarlada. Suriye'de kadın özgürdü.

Sizler çalışıyorsunuz ama bazı Suriyeliler sokaklarda dileniyor. Nasıl değerlendiriyorsun?

– Bunlar alışkanlık haline getirmişler. Burada kadınlarımız tarlanın her işinde çalışıyor. Pamuk çapası, patates, bezelye ve soğan işinde çalışıyorlar. Ama dilenmiyorlar.

Tarla işinde çalışanlar haklarını alabiliyorlar mı?

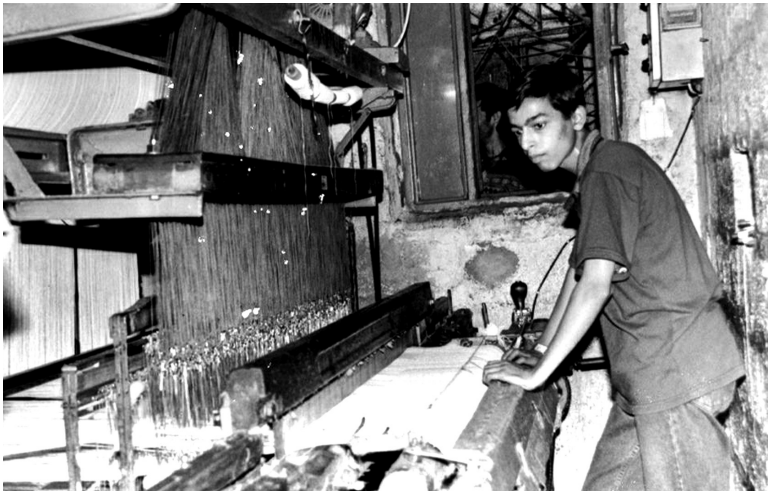
– Bir kısmı aldı, bir kısmı daha hâlâ alacak!

Çocukların eğitim ve sağlık sorunlarını nasıl çözüyorsunuz?

– Suriyelilerin açtığı okullar pek sağlıklı eğitim vermiyor. Sağlık sorunları şimdilik yok.

Türkiyeli yetkililerden ne bekliyorsunuz?

– Çocukların eğitimi için iyi bir ortam hazırlamalarını ve Suriyelilere önem vermelerini istiyorum. Ayrıca yardımlar geliyor ama hiç denetlenmiyor, dağıtımında çok ayrım yapılıyor. Adamı olanlara para da gıda da veriliyor. Ama olmayanlar faydalanamıyor. Yetkililerin adil olmasını bekliyoruz. Daha önce ekmek dağıtılıyordu, kestiler. Şimdi günde yaklaşık olarak 5 TL ekmek parası veriyoruz.



Gaziantep

ŞEHRİN YENİ KÖLELERİ

Fabrikalar, kerpiç yapılardan oluşan atölyeler önceleri kentin içindeydi. İzbe dokuma atölyelerde çalışan işçilerin sigortası bile yoktu. İlkel koşullarda vahşice sömürülen işçiler gün geldi, isyan ettiler. Yıl 1996'ydı ve görkemli direniş sadece Antep'te değil bütün ülkede ses getirdi. Önemli bir bölümü çocuklardan oluşan esmer tenli dokumacılar tarihe yeni bir sayfa eklemişlerdi. Bu destanın adı "Ünaldı Direnişi"ydi…

Yıllar içinde Gaziantep'in çehresi değişti. Kentin etrafına, peş peşe sıralanmış Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) inşa edildi. Kentin içindeki fabrikaların önemli bir bölümü OSB'lere taşındı. Şehrin yoksul mahalleleriyle iç içe girmiş atölyelerin çoğu kapandı, ayakta kalabilenler üretime OSB'lerde devam ettiler. Bugün –eskisi kadar olmasa da– yoksul mahallelerde kalan atölyeler, kentin ücretli yeni köleleri yani mültecilerin emeğiyle ayakta durmaya çalışıyor.

Gaziantep, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin –sınaî gelişmişlik bakımından– en büyük kenti olmayı sürdürüyor. Emek yutan fabrikalar büyüdükçe büyüyor; zengin sınıflarla yoksullar arasındaki uçurum da öyle…

Savaştan kaçıp gelen Suriyeliler, kentin yoksul mahallelerinin yeni yerleşimcileri oldular. OSB'lerin kapıları şimdilik onlara kapalı. Suriyeliler ancak sigortasız ve "üç kuruşa" işçi çalıştıran izbe atölyelerde iş bulabiliyorlar. Köhnemiş ve iş görmeyen dükkânlar, ev bulamayan Suriyeli mültecilere kiralanıyor. O mültecilerden biriyle, Nihat'la konuşuyoruz…



Bir Öğlen Paydosunda…

"Nihat"

Mayıs günlerinin kuru sıcağı Düztepe'nin kerpiç evlerini yakıyor… İşçiler öğle yemeği paydosundalar. O gün için, birçok mülteci işçi içinden sadece Afrin'li Nihat görüş vermeyi kabul ediyor.

'Bizi Göçe Zorladılar'

Nihat 32 yaşında ve üç yıldır Antep'te yaşıyor. Antep'e Halep'ten gelmiş ama aslen Afrinli. Suriye'de de tekstil işçiliği yapıyormuş. İşçiliğe 15 yaşında başladığını söylüyor. Şam'da çalışırken orada tek başına kalıyormuş. Nihat'ın işçilik yaşamının bir dönemi de Yunanistan'da geçmiş. Afrin'den Antep'e uzanan göç hikâyesini şöyle anlatıyor:

"*Biz Afrin'den buraya gelmeden önce çok sıkıntı çektik. Hem muhalifler hem de Beşar'a bağlı güçler, bizi o bölgeden uzaklaştırmak için göçe zorladırlar. Bundan dolayı gelmek zorunda kaldık. Mesela orda elektrik yoktu. Rejim güçleri de muhalifler de bizim için 'Bunlar kâfirdir, bunlara bir şey vermeyin' dediler. Temel gıda maddeleri olmadığı için yaşamak mümkün değildi.*

Eskiden insanlar sınırdan gelip Kilis'ten, İslâhiye'den alış veriş yapıyorlardı. Zaten İslâhiye çok yakındır Afrin'e. İslahiye'ye gelip gıda maddeleri, un falan alıp götürüyorduk. Bir gün sınıra kepçelerle büyük hendekler açıldı. Şu anda açılan hendeklerden dolayı ne karşıya geçebiliyoruz ne de bir şey yapabiliyoruz. Halep'e de gidemiyorduk çünkü orada savaş vardı. En sonunda Afrin'den buraya gelmek zorunda kaldık."

O zaman savaş olmasaydı orada kalmak, orada çalışmak isterdiniz değil mi? diye soruyoruz. "Tabii ki" diyen kararlı bir cevap veriyor.

'Burada Hayat Pahalı'

Nihat bir tekstil işçisi, konfeksiyon işinde düz makine kullanıyor. Nihat'tan Suriye'deki –elbette savaştan önceki– çalışma koşullarıyla Türkiye'deki çalışma koşullarını karşılaştırmasını istiyoruz. Nihat soruyu yanıtlarken işin içine Yunanistan da giriyor. Böylece üçlü bir karşılaştırma şansı yakalıyoruz:

"*Ben Yunanistan'a, olaylar olmadan yani savaş başlamadan önce gitmiştim. Tahminen yedi sene önce gitmiştim. Yunanistan'da üç sene kaldım. Orada ayda 1200 Euro alıyordum. Kaçak değildim, çalışma kartım vardı. Orada 1200 Euro alırken burada yani Türkiye'de sadece 1200 TL alıyorum. Bu durumda en iyi para Yunanistan'da veriliyordu diyebilirim. Ama orada yaşamak da çok pahalıydı! Yunanistan'da, yalnız çalışıp Suriye'ye para gönderdiğinizde kârlı oluyordunuz.*

Suriye'de çalışırken haftalık 200 lira (TL'ye göre) alıyordum. Burada Antep'te haftalık 300 TL alıyorum. Fakat Suriye'nin koşulları buradan farklıydı. Mesela elektrik ayda 5 TL geliyordu, su da 5 TL civarındaydı. Haftada 5 TL'ye rahat ekmek ihtiyacını karşılayabiliyorduk. Burada belki daha fazla alıyoruz ama hayat koşulları oraya göre çok daha zor."

'Sürekli Aşağılanıyoruz'

İstanbul'da karşılaştığımız Suriyeli işçilerden farklı olarak, Antep'teki birçok Suriyelinin ikametgâh belgesinin olduğunu öğreniyoruz. Nihat'ın da ikametgâhı var ve ayrıca sağlık hizmetleri için geçici bir kart çıkardığını söylüyor.

Suriye'de iç savaş devam ettiği için Nihat ailesini bir an önce Türkiye'ye getirmek istiyor. Ne var ki kazandıkları para henüz onlara yetmiyor, o yüzden de ailesini getiremiyor. Anlatılanlara göre buraya yani Düztepe'ye gelmeden önce, ev kirası en fazla 300 TL imiş. Fakat sonraları durum epey değişmiş. Nihat buraya geldikten sonra, birkaç Suriyeli arkadaşıyla ortak ev tutmuş. *"Şimdi ev kirası oldu 500, 600 lira!"* diye sitem ediyor. Mülk sahipleri Suriyeli ailelere dükkânları "kiralık ev" diye veriyorlarmış. Durum öyle bir hal almış ki, araba konan derme çatma barakalar bile kiraya verilmeye başlanmış.

Nihat mültecilerin en önemli sorunlarını şöyle sıralıyor; *"Başta ev sorunu. Onun dışında sigortamız yapılamadığı için Suriyeli işçileri büyük fabrikalar çalıştırmıyor."* Nihat söylemese de biz biliyoruz; ikametgâhı olmayan mültecileri ne patronlar sigortalı yapmak istiyor ne de buna yasalar izin veriyor. Nihat devam ediyor; *"Kimlik yok, pasaport yok, birçok arkadaşın çalışma izni yok. Arap, Suriyeli ya da Kürt olduğumuz için sürekli aşağılanıyoruz."*

'Suriye'de Barış Olmazsa…"

Suriye'de birbirine kurşun sıkan insanlar, göç ettikleri Türkiye'de aynı işyerinde çalışmak zorunda kalabiliyorlar. Peki, savaşla birlikte Türkiye'ye göçen Suriyeli Kürtlerin, Alevi ve Sünni Arapların ya da Türkmenlerin ilişkileri acaba burada nasıl? Aralarındaki sorunlar burada da devam ediyor mu? Soruyoruz ve Nihat diplomatik cevaplara hiç başvurmadan kafasındakileri dobra, dobra söyleyiveriyor:

"Savaştan önce bizim aramızda herhangi bir sorun yoktu, kardeş gibiydik. Fakat Kürtler muhaliflere destek vermediği için, şu anda Arap bölgesinde, en büyük hain ilan edildiler. Bu suçlama bize daha çok muhalif Araplardan geliyor. Suriye'deki Kürtler barış istiyor, yaşam

ve özgürlük istiyor. Kardeş gibi paylaşmayı ve yaşamayı istiyor. Kürtler daha önceki gibi Suriye'de ortak yaşam istiyor. Bundan dolayı bize 'hain, dinsiz' diyorlar. Şimdi burada, Türkiye'de de çalıştığımız yerlerde eğer muhalifler varsa onlarla aramız iyi değil. Ama diğerleriyle aramız gayet iyidir, birlikte çalışıyoruz. Orada Arap muhalifler nasılsa, bize nasıl davranıyorlarsa burada da aynı şey devam ediyor. Suriye'de barış süreci yapılmadığı sürece burada durum değişmez."

Tam da yeri gelmişken Rojava'yı soruyoruz. Geleceğe dönük hayalleriyle birlikte yanıtlıyor Nihat: *"Herkes ister vatanında mutlu ve özgür olmayı. Rojava'da da bunun olması hepimizi mutlu eder. Ben, içinde sınırların olmadığı bir Suriye'yi hayal ediyorum. Herkes; Aleviler, Sünniler, Kürtler özgürce birlikte yaşasınlar. Böyle olursa bir sorun olmaz."*



Kayseri

BOZKIRIN FABRİKALARINDA MÜLTECİ TERİ

İç Anadolu'nun en önemli sanayi şehirlerinden biri haline gelen Kayseri'de mülteci sayısı her geçen gün artıyor. Şehirde İran, Irak ve Afganistan'dan gelen 3 bini kayıtlı, 6 bin civarında mülteci yaşıyor. Kayıt dışı olanların kaç kişi olduğu ise tam olarak bilinmiyor. Suriyeliler, son zamanlarda Kayseri'deki mülteciler arasında sayısı rakamlarla ölçülemeyen bir nüfus oluşturmaya başladı. Çünkü onlar hem kayıt dışı yaşıyor hem de kayıt dışı çalıştırılıyorlar.

Şehrin en etkin ve gelen mülteciler arasında en yerleşik olanları hâlâ İranlılar. Gelenlerin çoğu; siyasi görüşleri ya da inanç-mezhep sorunlarından dolayı Türkiye'ye sığınmışlar. Komünist, solcu ya da İran'daki rejime muhalif insanlar hemen her yerde göze çarpıyor; Bahai inancına mensuplar da öyle.

Kayseri için; sosyal-kültürel imkanları ve yaşamı alanı dar bir şehir deniyor. Bahailerin ise Kayserililere göre daha sosyal oldukları

söyleniyor. Örneğin Bahai inancına mensup kadınlar şehirde bisikletlerle geziyor.

Şehirde mülteciler için ne yazık ki en çok şu iki söz ifade ediyor; "Ucuz çalışıyorlar, piyasayı düşürüyorlar" ve "İranlılar kirli, insanları pis kokuyor"(!)

Mülteciler Kayseri'de birbirleriyle buluşabiliyor ve dönem dönem talepleri doğrultusunda eylemler yapabiliyorlar. Kendi kültür ve inançlarına dair takvimsel etkinlikler ise oldukça kalabalık geçiyor. Kendi aralarında güçlü bir dayanışmanın varlığından söz etmek mümkün.

Arkadaşımız Ümit Kartal, bu çalışmaya katkı sunmak için; yakından tanıdığı İranlı genç işçi Azad ile oldukça ilginç bir röportaj yaptı. İran, Suriye, Türkiye üçgeninde neler yaşanıyor, Azad acaba bu gelişmeler için neler düşünüyor? Ümit mikrofonu, işte bu sorulara yanıt almak için uzattı...



Mülteci, Bulaşıkçı, Komünist

"Azad"

Kayseri'de bir ciğerci lokantasında bulaşıkçı olarak çalışıyor o. İranlı genç mülteci Azad henüz 23 yaşında. Ne İran'da ne de Türkiye'ye geldikten sonra, yani bu ciğerci lokantasında çalışana dek hiç bulaşıkçılık yapmamış. Daha önce Tebriz Üniversitesi'nde öğrenci olduğunu söyleyen Azad İran'dan kaçış öyküsünü şöyle anlatıyor;

"Tebriz'de yatılı okuyordum. Ailem Merivan'da kalıyor. Ben üniversitede Marksist, Leninist aktivitelere katıldım. İllegal gazete dağıttım. Sonra benim bu faaliyetlerim belli oldu. Üniversitede boykota katıldım. Bir arkadaşımız üniversitedeki baskılardan ötürü intihar etmişti. Üniversitede özgürlük istediğimiz için boykota katıldım. Sonra benim ko-

münist olduğum ortaya çıktı ve kaçmak zorunda kaldım. Hakkâri üzerinden Türkiye'ye kaçtım. Kaçmam için bana yardımcı olanlara para verdim. Annem, babam ve iki kardeşim İran'da kaldı."

'Hayatımız Kaçak'

Azad, İran'da üniversiteyi yatılı okuyormuş ve eğitim orada ücretsizmiş. Babası işçi olduğu için çalışmak zorundaymış; İran'da bir süre televizyon ve gazeteler için çeviriler yapmış. *"Burada günlük 20 lira kazanıyorum. İran için 20 lira büyük para ama burada yeterli değil"* diyor Azad ve iki ülke arasındaki çalışma koşullarını şu sözlerle kıyaslıyor; *"Türkiye'de işçilerin çalışma koşulları da maaşları daha iyi. Ama İran'da çalışma süreleri daha az. Evden çıkıp eve geri dönmek bile 7 saati ancak buluyor. Yine de ücretler konusunda Türkiye daha iyi. Diğer mültecilerin Avrupa'da akrabaları var ve para gönderiyorlar. Benim ise kimsem yok, ben hep çalışıyorum. Ayda 200 lira kira ödüyorum, 100 lira da sigaraya harcıyorum ('Kaçak sigara içiyorsun anlaşılan?' diye sorunca "Hayatımız kaçak" diye gülerek cevap veriyor) Geri kalanıyla da geçinmeye çalışıyorum."*

Pasaportu yok Azad'ın, mültecilere has beyaz bir kimliği varmış, herhangi bir sağlık güvencesinin olmadığını söylüyor. Bir evde iki kişi, kirada kalıyorlarmış. Mülteci haklarına dair hiçbir bilgilerinin olmadığını dile getiriyor. *"BM'de bazı haklarımız geçiyor ama Türkiye devleti birçok hakkımızı tanımıyor, ben de o yüzden artık BM'yi takip etmiyorum"* diyor.

Azad, 1 Mayıs, 8 Mart gibi günler için şunları söylüyor; *"Hepsini biliyorum. İran'da yasak bu kutlamalar ama yasadışı kutlamalar yapıyoruz. Polis gelip müdahale ediyor. Her yıl 2-3 kişi bu kutlamalarda hapishanelere gönderiliyor."*

'Azad Gel, Azad Getir...'

Azad'ın anadili Soranice-Kürtçe. Onun burada Türkçeyi öğrenmesi pek de zor olmamış. Çünkü o Kırmançiyi de biliyor. Azad Türkçeyle Kırmançinin aynı alfabeyi kullanmasının kendisi için bir kolaylık olduğunu söylüyor. Ama yine de Türkçeyi az konuşabildiği için,

iş bulması ve çalışması kolay olmamış. Çalıştığı yerlerde, ustasının talimatlarını anlaması bile ilk başlarda ona çok zor geliyormuş; "Azad gel, Azad getir…" diyerek o zor günleri anlatıyor.

Azad hâlâ Türkçeyi öğrenmeye çalışıyor. Çalışmaktan arta kalan zamanlarında kitap okuyup, film izliyor. İnterneti kullandığını ama TV izlemediğini ifade ediyor. Dışarıda gezmeyi ise pek sevmiyor. Burada yani Kayseri'de İranlı başka arkadaşlar da edinmiş. Kimi zaman onlarla vakit geçirdiğini belirtiyor.

Ona Türkiyeli işçilerle aralarının nasıl olduğunu soruyoruz. İşyerlerinde, mahallede insanların mültecilere nasıl davrandıklarını öğrenmek istiyoruz. Sorularımızı şöyle yanıtlıyor;

"Çalıştığım işlerde fark vardı. Organize Sanayi'de mobilya ve soba fabrikalarında çalıştım. Orada işler, koşullar çok ağırdı. İranlı olduğum için tüm işleri bana yaptırmaya çalışıyorlardı. Fabrikada patronlar çok kötü. Mesela, soba fabrikasında 50 liram kaldı; 'vermem' dediler. Türkçem azdı, ne dediklerini anlamıyordum ve bana çok sert yaklaşıyorlardı. Şimdi lokantada çalışıyorum, burada işçiler daha iyi ama patron kötü! Maaşımızı kısmak için her şeyi deniyor. (Azad'ın elinde yaralar var) *Bulaşık için eldiven istiyoruz, vermiyor. Lokantada Türk işçiler günlük 60-70 lira alıyor. Türk çocuk işçiler 30 lira alıyor. Ama ben sadece 20 lira alıyorum. Mahallede kimseyle diyalog kurmuyorum, kimseye bulaşmıyorum. Böyle bir şeyle* (sataşma, ayrımcılık vs) *bu yüzden karşılaşmadım."*

'Dönmek Mümkün Değil'

Politik durum değişmediği sürece Azad'ın İran'a dönmesi pek mümkün görünmüyor. Geleceğe dair ise şunları dile getiriyor; *"Ben İran'a geri dönmek istiyorum ama bu mümkün değil. Güvenliğim yok. İran bu şekilde devam edemez çünkü halk bu rejimi istemiyor. Orada her gün grev ve boykotlar var, gizli gizli mücadeleler var. Halk bu rejimi istemiyor. İleride bu rejim değişecektir. Ancak bu koşullarda geri dönmem mümkün değil. Bu durumda Türkiye'de kalmak istemem. Ama Türkçem gelişirse, iyi koşullarda işler bulursam burada kalabilirim. Sonuçta benim ülkem yok; neden burası olmasın? Ama bu koşullarda burada yaşamaya devam etmek istemiyorum. Avrupa'da daha iyi koşullar olacaktır*

diye umuyorum. Avrupa'da politik mücadele var. Orada, yasalarla haklarını garantiye almış işçiler, bu yüzden oradan daha umutluyum."

'İyi ve Güzel Bir Ortadoğu Mümkün'

Arap ayaklanmaları, Ortadoğu, Suriye, Irak, İran, IŞİD vb gelişmeler hakkında onun yorumlarını merak ediyoruz. Ne de olsa kendisini komünist olarak tanımlayan bir mülteci var karşımızda. Ve Azad'ın yanıtları peş peşe dizilmeye başlıyor;

"Zaten her memlekette diktatör var. Buna da halkların itirazı var. Ama emperyalist devletlerin de bir haritası var. Büyük Ortadoğu Projesi yüzünden onların da amaçları var. Emperyalistler Ortadoğu'yu karıştırıyor. Halklar da bir şey istiyor, emperyalistler de bir şeyler istiyor. Halklar 'ekmek ve özgürlük' istiyor. Mezhep konuları bahane; emperyalist devletler mezhep ve milliyet bahanelerini kullanıyor. IŞİD de bence bir Amerikan projesi. Irak'ta üç parça oluşuyor: Kürtler, Sünniler ve Şialar. Bu nahiyede yeni bir İsrail oluşturulmaya çalışılıyor. Tek amaç var o da petrol!

İnsanlar sürekli öldürülüyor, çocuklar hep savaş içinde; bu yüzden çok üzgünüm. Güzel ve iyi bir Ortadoğu mümkün ama bunu isteyen yapılarda bile biraz milliyetçilik var. Bu umudumun zayıflamasına sebep oluyor. Irak ve Suriye'de devrimci bir parti örgütlenmesinin olmaması bende karamsarlığa sebep oluyor. Devrimci partiler olmadığı için inanç partileri özgürlükleri savunuyor gibi görünüyor, bu da beni kaygılandırıyor.

Ailem hâlâ Ortadoğu'da, onlar benim bir parçam. Onlar için de kaygılanıyorum. Kadınlar ve çocuklar sürekli tehdit ve tehlike altında. İran da, kendisine kardeş bir rejim olarak Irak'ta Maliki hakimiyetinde bir Irak isterdi. Bölgede şimdi Sünni bir güç olarak IŞİD hakim olmaya çalışıyor. IŞİD İranı da tehdit ediyor, bu çok mümkün görünmese de kaygılanmama sebep oluyor. İran halkları, şimdiki rejimi istemiyor ama IŞİD'i hiç istemeyecektir."



İzmir

"KALE SURLARININ DİBİNDE YEŞEREN UMUTLAR"

İzmir'de Alsancak'tan Konak'a kordon boyunda yürürken tam karşıda, Kadife Dağı'nın tepesinde görkemli bir kale durur, eteklerine kurulan semte de ismini vermiş olan Kadifekale. Tarihe göre Smyrna'dan sonra kent, Pagos'ta yani Kadife Dağı'nın eteklerinden Basmane'ye doğru yeniden kuruluyor. MÖ. 4. yüzyıldan bu yana Helen, Roma, Bizans ve Osmanlı'ya ev sahipliği yapan bu semt, 1950'li yıllardan sonra "iş buluruz" derdiyle köylerinden kalkıp İzmir'e gelen göçmenlerin ilk uğradıkları yer haline gelmiş. 90'lı yıllardaki göçlerde ise geçim derdi yerini "mecburiyete" bırakmış. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden köy boşaltmalar sonucunda İzmir'e göçmek zorunda kalan Kürt yoksullarının yerleştiği bu semt, son 3 yıldır ise savaş nedeniyle zorunlu olarak ülkelerini bırakıp gelen Suriyelilerin yaşamlarını devam ettirmeye çalıştıkları yer oldu.



Kobanê İzmir'in neresine düşer?

"Cuma ailesi" "Dünya anne"

İzmir'deki Suriyeliler Derneği'nin verilerine göre, İzmir'de (kayıt dışı olanlarla birlikte) 100 binin üzerinde Suriyeli mülteci yaşıyor. Bu sayının büyük bir bölümü ise Agora çevresinde yaşıyor. Haliyle Agora'daki birçok dükkan tabelalarını Arapçaya çevirmiş durumda. "*Evet bu güzel bir uygulama*" diye düşünebilirsiniz ilk okuduğunuzda, ama bu ve benzeri uygulamalar ne yazık ki Suriyeli mültecilerin yaşamlarını kolaylaştırmak için yapılmıyor. Çünkü, Suriyeli mültecilere hiçbir sosyal yaşam alanı tanımayan, onları çok düşük ücretlerle kayıt dışı çalıştıran, mevzu onların barınma ihtiyacına geldiğinde kendini geri çeken, "bunlar da geldiler" deyip burun büken ve bütün bunlar yetmiyormuş gibi "burayı Suriye yaptılar" diye kızanların sayısı arttıkça kentin sosyal dokusu da değişmeye başladı.

Kente gelen Suriyeliler, gün geçtikçe hem müşteri hem de ucuz işgücü olarak görülmeye başlandı. Ayakkabıcılar Sitesi'nde, inşaatlar-

da, tekstil atölyelerinde, Suriyeli işçiler 17 saate varan çalışma koşullarına mecbur bırakıldılar. Bunun karşılığında üç kuruşa razı gelmek zorunda olmaları ise bu kez yerli işçilerin tepkisine neden oldu. Öyle ki sorunu dile getirmek, işverenleri ve hükümeti uyarmak için yol kesen, yürüyüş yapan işçilerin arasından "Suriyeli işçileri istemiyoruz" sloganları yükselmeye başladı.

Hem yerleşim alanlarında hem de işyerlerinde Suriyeli mültecilerle yerli halk arasında küçümsenmeyecek gerilimler var. Fakat durum böyle olduğu halde, ne mültecilerin yaşam koşullarını iyileştirebilecek devletin somut bir planı var, ne de yerel yönetimlerce gündeme gelmiş somut bir çözüm!

"Ax Kobane..."

İşte bizim, Kobane'den İzmir'e gelen Cuma ailesiyle tanışmamıza da bu gerçeklik vesile oldu. Tepecik semtinde yıkık dökük bir harabeye battaniyenin gerili olduğunu gören gazeteci arkadaşım Metehan Ud o harabede yaşayanların Suriyeli mülteciler olduğunu düşünmüştü. Ama oraya gittiğimizde başka bir hikâye ortaya çıktı; iki yetişkin çocuklarını IŞİD'le savaşta kaybetmiş, geriye kalan 6 çocuklarıyla önce Siverek'e, oradan da İzmir'e uzanan Kobanê'li bir ailenin hikayesi.

Normalde "üzerimize yıkılır" korkusuyla yanından bile geçerken tedirgin olduğunuz eski bir ev görünüz mü hiç? Her tarafı yıkık dökük bir bina, dışarıdan bakınca harabeyi andıran bir yapı. Hatta yola bakan tarafında duvar dahi yok. Oranın da eski bir dolapla kapatılmaya çalışıldığını düşünün. İçerideki yıkıklığı kapatmak, ev görüntüsü vermek için dört tarafa da battaniye gerilmiş. Hayal edebiliyor musunuz öyle bir harabede 6'sı çocuk 13 kişinin kalabildiğini? Onlarla ilk karşılaşmamız bizim için oldukça sarsıcı olmuştu. Çünkü, mutfak bir yana dursun; tuvaletin ve banyonun dahi olmadığı bu harabede, çevreden gelen yardımlarla bir haftayı geçirmişti Cuma ailesi.

"Böyle bir şey nasıl olur" diye düşünürken, evin içinde Dünya annenin gülen yüzü karşıladı bizi. Sohbet etmeye başladığımızda "nasıl bu kadar dirayetli olabiliyor" deyip durmamızın da sebebi buydu aslında. Yüzündeki o gülümseme hiç bitmiyordu. Sanki topraklarından

edilmemişcesine, sanki bir sarayda yaşıyormuşcasına karşıladı bizi Dünya anne ve diğer aile üyeleri. Çaylar koyuldu…

Kobanê'deyken; savaşın ve direnişin o en şiddetli yeri var ya orasındayken işte, bütün zulmü görmüş Dünya anne. IŞİD üyelerinin kadınlara nasıl tecavüz ettiğini, onları nasıl sattığını, kadınları nasıl kara çarşafa koymak istediklerini, 13 yaşından büyük tüm kızların nasıl evlendirilmek zorunda bırakıldığını bir bir anlattı. Gözlerinin içine saklanan korkuyu dirençli yüzüyle gizlemeye çalışır gibiydi. Sohbetin ilerleyen bölümünde, 15 yaşındaki kızını, küçük olmasına rağmen IŞİD üyelerinden çekindiği için nasıl evlendirmek zorunda kaldığını anlattı. Zulümleri sadece kadınlara da değilmiş elbette. Sigara içen erkeklerin parmaklarını kesiyorlarmış, hatta beş çocuğu olan birinin sadece sigara içtiği gerekçesiyle kafasını kesmişler.

Kobanê'deki gençlerin bu zulme direndiklerini sıkça söyledi Dünya anne. Onun da biri 20 ötekisi 17 yaşında iki çocuğu şehit düşmüş bu savaşta. Hiç yetişkin çocuğu yok, sadece onun da değil, herkesin yetişkin çocuğunun Kobanê direnişinde olduğunu söylüyor. İki çocuğu ölüp üstüne de onları memlekete bağlayan evleri, arabaları, bahçeleri yakılıp, yıkılınca göç yolları görünmüş. Önce Kobanê merkeze gelmişler ama IŞİD yaklaşınca Siverek'e geçmişler. Siverek'te Araplar tepki göstermiş Cuma ailesine. Oradaki Kürtler aileye "İzmir'e gidin, orada iş de bulabirsiniz" deyince de yolları bu harabeye kadar gelmiş.

Dünya annenin kocası normalde inşaat işçisiymiş ama psikolojisi bozulduğu için çalışamaz hale gelmiş. Bu durumu gururuna yediremediği için herkese midesinden hasta olduğunu söylüyormuş. Cuma ailesinden bir tek 14 yaşındaki erkek çocukları dışarıda su satarak çalışıyor, yani başka bir deyişle aileye giren para akışı bu çocuğun çalıştığı kadar! Kobanê direnişi zafere ulaşırsa mutlaka geri döneceklerini söylüyor Dünya anne. Üstüne şu cümleyi ekliyor; "yardımlarla nereye kadar?"

"Ax Kobanê" şarkısı dilden dile dolaşmaya devam ediyor, hem şehri savunmak için kalıp savaşanların, hem de göçün savurduğu yaşlı ve çocukların dilinde...

Cuma ailesinin yaşadıkları; Suriye'deki savaştan kaçıp gelen 1.5 milyon mültecinin yaşam özeti gibi. Zira bu öykü barınma, sağlık ve beslenme hakkı kadar insanca yaşama hakkının da nasıl ayaklar altına alındığını gösteriyor. Mülteciler, hükümetin söylediği gibi bu topraklarda mutlu değil. Üstüne üstelik öyle dendiği gibi de çok iyi karşılanmadılar ve "Çağdaş İzmir"de hâlâ "öteki" konumundalar.

Bir dayanışma ama nasıl?

Kadifekale yıllarca her türlü derdi, tasayı, işsizliği, açlığı, evsizliği eteklerinde saklamış bir yer. Yıllarca o surların eteklerinde yeni yeni ağaçlar yeşermiş. Bir fidan da Kobanê'den göç edenler için dikildi. Surlar izin verir mi o ağacın büyümesine bilinmez ama İzmir'de o "surları" yıkmak için büyük bir dayanışmayı örgütlemeye çalışanlar da var. Kobane'den İzmir'e göç etmek zorunda kalmış yaklaşık 250 kişi için neler yapılabileceği tartışılıyor günlerdir. Belki de siz bu yazıyı okuduğunuzda İzmir'de mültecilerin yaşam koşullarının nasıl düzeltilebileceğine dair örnekler de çıkmış olur.



...HABERLER... HABERLER...
HABERLER... HABERLER...



İSTANBUL'DA SURİYELİ SIĞINMACILARA SALDIRI

Suriye'de devam eden savaştan kaçıp İstanbul'a gelen Suriyeli Alevi ailelere saldırı gerçekleştirildi. Şirinevler'de bulunun Yıldız Zöhre Camisi'nin önünde kurdukları çadırda kalan Suriyeli aileler, dün akşam bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıda Suriyeli bir kişinin aracı da yakıldı.

Saldırının, caminin çay bahçesinde oturan bir kişinin, mahalleli gençleri kışkırtmasının ardından gerçekleştiği belirtildi. Mahalleliler gençleri kışkırtan kişinin cami cemaatinden olmadığını söyledi. Saldırganların, Suriyeli bir kişinin aracını yaktığını, çadırları bıçakla yıktıklarını anlatan görgü tanıkları, saldırıda yaralanan olmadığını, asıl amacın Suriyelileri mahalleden uzaklaştırmak olduğunu anlattı.

Mahalleliler, bazı kişilerin gençleri, "Suriyeliler hırsızlık ve dolandırıcılık yapıyor" diye kışkırttığını da anlattı. Bu arada bu sabah Suriyelilere destek veren bir kadın da saldırıya uğradı. İsmini vermek istemeyen kadın dün takip edildiğini, bu sabah da saldırıya uğradığını söyledi. Bu kişinin kolundan tutup kendisini savurduğunu anlatan kadın, "Senin evini biliyoruz, işini biliyoruz, Suriyelilere yardım etmeye devam edersen seni burada barındırmayız" diye tehdit edildiğini anlattı.

Günlük Evrensel
24-10-2013

SURİYELİ MÜLTECİLER PATRONLARIN İŞTAHINI KABARTIYOR

Ülkelerinde yaşadıkları savaştan kaçarak Türkiye'de yaşama tutunmaya çalışan Suriyeli mülteciler çaresizlik sebebiyle kölece koşullarda çalıştırılabiliyor olmaları nedeniyle patronların iştahını kabartıyor. Suriyeli mültecileri çalıştırarak maliyetleri düşürmeyi hesaplayan patronlar hükümetten Suriyeli işçileri çalıştırma izni istiyor.

Çalışma koşullarının ağır olması nedeniyle, ocaklarda çalıştıracak Türkiyeli işçi bulunamadığını iddia eden mermerciler, Suriyeli işçilerle çalışmak için izin istiyor. Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Arslan Erdinç, "Hükümetimiz izin verirse, ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelileri, işçi sorunu yaşayan mermer ocaklarında istihdam edebiliriz. Böylece sektörü kurtarırız ve onlara da iş imkanı sağlarız" dedi.

Türkiyeli İşçiler Rahat İş Tercih Ediyormuş

Türkiyeli işçilerin daha çok masa başı ve rahat iş kollarını tercih etmesi nedeniyle işçi bulamadığı iddiasındaki Erdinç şunları söyledi; "Sektör olarak son 3 yıldır işçi sıkıntısı çekiyoruz. Mermer ocaklarının çalışma şartları zor olabilir ancak eskiye oranla daha çok makine kullanıldığı için bu düzen değişti. İş gücünde ciddi bir açıkla karşı karşıyayız. Bu yüzden üretim kapasitemizi yüzde 50 düşürdük. Durum böyle olunca, yurt dışından gelen siparişleri de geri çevirmek zorunda kalıyoruz. Kayıtlı işçi çalıştırıyoruz ve yüksek bir katma değer sağlıyoruz. Sıkıntıyı giderebilmek için yaptığımız girişimler de sonuçsuz kaldı. Eğer hükümetimiz izin verirse, Suriye'deki iç savaştan kaçarak ülkemize sığınan mültecileri, işçi sorunu yaşayan mermer ocaklarında istihdam edebiliriz. Böylece sektörü kurtarırız ve mültecilere iş imkanı sağlarız. Sığınmacı Suriyeliler, devletin yaptığı yardımlarla ayakta duruyorlar. Çalışma izni verilirse, daha insanca yaşama koşullarını da yaratmış oluruz. Bir taşla iki kuş vurabiliriz. Bu talebimizi gerekli yerlere ileteceğiz."

Günlük Evrensel
14-11-2013



POLİS SALDIRGANLARI SADECE SEYRETTİ

İstanbul Küçükçekmece'de sığınmacılara yönelik gerçekleşen saldırı sonrasında Suriyelilerin yaşadığı tedirginlik bir kat daha arttı. Bir "laf atma" iddiasının ardından gerçekleşen ırkçı saldırıyı; Suriyeliler ve bazı yurttaşlar kışkırtma olarak değerlendirdi. Polisin de saldırganlar karşısında "hiçbir şey yapmadığı" ifade edildi.

Küçükçekmece Atatürk Mahallesi ve Mehmet Akif Mahallelerinin olduğu bölgede yaratılan provokasyon sonucunda önceki gün akşam saatlerinde Suriyeli mültecilere yönelik linç girişimleri yaşandı. Saldırılar sonucunda yaralanan 4 Suriyeli hastaneye kaldırıldı. Mahalleli ve dükkanları saldırıya uğrayan Suriyeliler ise tedirgin. Mahallede bulunan Arapça yazılı dükkanlara saldıran, Suriye plakalı araçları ters çevirip hasar veren, mahalledeki Suriyeli vatandaşları sokak sokak arayan grup tahrip ettiği dükkanların içine de girdi.

'Hiçbir Sorunumuz Yoktu'

Abdullah ve Mohamed Hamit kardeşler dükkanı talan edilen Suriyelilerden. Saldırı anını anlatan Abdullah Hamit; "Hiçbir şeyden

haberimiz yoktu. Mahallenin aşağısından Suriyelilerin dükkanlarına saldırıldığı bilgisi geldi ve bizim de dükkanımızı kapatmamızı söylediler. Bizde dükkanı kapattık. Kısa süre sonra önlerindeki Suriyelileri kovalayan kalabalık bir grup bizim dükkanın önüne geldiğinde 'Burda da Suriyeliler var' diyerek dükkana saldırdılar." dedi. Borç içinde açtıkları dükkanın arka bölümünde kalan kardeşler, yaşanan saldırılar sonucu yine Suriye'den kaçan ve bir başka ilçede yaşayan akrabalarının yanına gideceklerini söylüyor.

'Suriyeli Kız Bul'

Mohamed Hamit hiçbir Suriyelinin Türkiye'de kalmak istemediğini, ama pasaportları olmadığı için yurt dışına gidemediklerini belirtiyor. Devletten hiçbir yardım görmediklerini aktaran Hamit, kendilerine çok kez gelip 'Bize evlenmek için Suriyeli kız bul' dendiğini ileri sürüyor. Polisin de olaylarda hiçbir şey yapmadığını, kamera görüntülerine rağmen kimse hakkında işlem yapılmadığını dile getiriyor. Abi Abdullah Hamit ise polislerin gelip dükkana bile bakmadığını sadece kendisini arabanın içinden çıkmadan karakola çağırdıklarını aktardı.

Yaşananlara şahit olan mahalleliler ise saldırının organize olduğunu söylüyor. Yaklaşık 30 yıldır mahallede yaşayan Menderes Sezer Suriyelilere saldıran grubun hepsinin gençlerden oluştuğunu aktarıyor. "Kendimi bildim bileli bu mahalledeyim. Geçen akşam yaşanan saldırılarda daha yüzünü bir kere görmediğim kişiler vardı. Kimisi elinde silah taşıyordu, kimisi elinde sopa taşıyordu. Suriyeli ailelere saldırmaya da çalıştılar. Fakat biz engelleyince bu sefer dükkanlara yöneldiler" diyen Sezer, saldırganların camlarını kırdıkları dükkanların içine girerek malları da talan ettiğini belirtiyor. 15 yıldır mahallede oturan bir diğer mahalleli Savaş Ergün de saldıran gruplarda dışardan gelenlerin de olduğunu, 'Suriyelileri mahalleden kovacağız' diye sloganlar atıldığını söyledi.

Sevmiyorlar Ama İki Katı Kira İstiyorlar

Atatürk Mahallesi Muhtarı Şenol Belgün uzun süredir alt gelirli Suriyelilerin mahallelerinde olduğunu dile getiriyor. Suriyelilerin

kendilerine maddi yardım için başvurduklarını da aktaran Belgün, birçoğunun kimliğinin bile olmadığını söylüyor. Burdaki vatandaşların da Suriyeli vatandaşlardan şikayetçi olduğunu ama 400 liralık evleri de 800 liraya kiraya verdiğini aktarıyor. Suriyelilerin durumlarının iyi olmadığını söyleyen Belgün, küçük yaştaki Suriyelilerin dilendiğini de sözlerine ekliyor.

'Biz Kardeşiz'

Suriye'den 2 yıl önce gelen Nidal Moustafa da dükkanı saldırıya uğrayan Suriyelilerden. Dükkanında yine savaştan kaçan Suriyelilerle birlikte çalışan Moustafa, kendilerine haber geldikten sonra korktuklarını ve dükkanı kapatarak kaçtıklarını aktarıyor. Hiç kimse ile bir sorunları olmadığını ve kimseden bir şikayet almadıklarını kaydeden Moustafa, son bir aydır ülkede artan linç girişimleri nedeniyle daha tedirgin olduklarını söylüyor. Moustafa yaşadığı onca şeye rağmen hâlâ 'Biz kardeşiz' diyor ve kimseyle bir sorunu olmadığını belirtiyor.

Irkçı Yorumlar Yapılıyor

Mahallede Suriyelilerin huzursuzluğu arttırdığını düşünenler de var. Bazı vatandaşlar bütün suçun Suriyelilerde olduğunu iddia ediyor. Anlattıklarına göre saldırının içinde olmasalar da çok yakınında olduğu anlaşılan kişiler Suriyelilerin vatandaşları rahatsız ettiğini, uyuşturucu sattığını, kadınlara laf attığını ileri sürüyor. Konuştuklarımızından birisi "Eskiden parkta Suriyelilerden oturamazdık, şimdi bomboş, mis gibi' derken bir diğer kişi ise Suriyelilerin tecavüz, adam kaçırma gibi olaylara karıştığını iddia ederek, "Gitsinler Suriye'de savaşsınlar" diyor. Suriyelileri mahallede istemeyenlerin ortaya attığı "Kızlara tecavüz ediyorlar" iddiası olayların yaşandığı Atatürk Mahallesi dışına bile yayılmış durumda.

Günlük Evrensel

26-08-2014



İŞÇİLER, SURİYELİLERE YÖNELİK SALDIRILARA KARŞI YÜRÜDÜ

Esenyurt-Beylikdüzü-Avcılar havzasında çalışan işçiler, Türkiye'nin birçok ilinde Suriyelilere yönelik gerçekleşen saldırıları protesto etmek için Avcılar Marmara Caddesi'nde bir yürüyüş gerçekleştirdi. Cadde girişinde bir araya gelen işçiler "Yaşasın işçilerin birliği halkların kardeşliği", "Suriyeli kardeşler yalnız değildir" sloganları attı. İşçiler caddede bulunan vatandaşlara da seslenerek saldırılara karşı tutum alma çağrısı yaptı.

Yürüyüşte iş güvenliği önlemlerinin alınmasını istedikleri için işten atılan Enerji-Sen üyesi BEDAŞ işçileri ve sendikal hakları için direnişlerini sürdüren Liman-İş üyesi Kumport Liman işçileri de yer aldı. Basın açıklamasından önce BEDAŞ işçileri adına konuşan Bayram Alanbay, 'iş güvenliği istiyoruz, ölmek istemiyoruz' dedik, patron 'ölmek istemiyorsanız çalışmayın' diyerek 26 işçiyi kapının önüne koydu" dedi.

'Suriyelilere Değil Patronlara Tepki Göstermeliyiz'

Daha sonra DİSK Gıda-İş Esenyurt Bölge Temsilcisi İbrahim Kızılyer basın açıklamasını okudu.

Açıklamadan satır başları şöyle:

"Suriyelilere öfke duyuyoruz ucuza çalıştıkları için, ücretleri düşürdükleri için, düzenimizin onlar tarafından bozulduğunu düşünüyor ve onlara nefretle bakıyoruz. Her fırsatta dışlıyor ve linç etmeye kalkıyoruz. Zulümden kaçıp ülkemize sığınanlara biz saldırıyoruz. Yoksulun yoksulla, işçinin işçi ile derdi yoktur. Dili, dini, ırkı ne olursa olsun biz işçiler ve yoksul emekçiler birbirimize göbekten bağlıyız. Bu nedenle birbirimize değil asıl düşmanımız patronların sistemi ile mücadele etmeliyiz. Suriyelilere değil, onları gerekçe gösterip ücretleri düşüren patronlara ve iktidarına tepki göstermeliyiz. Biz Avcılar, Beylikdüzü, Esenyurt işçileri olarak buradan Antep'e, Mersin'e, Bursa'ya, İkitelli'ye sesleniyoruz, gelin kardeşlerimize saldırmak yerine bizi savaşa ve açlığa sürükleyen bu köhnemiş düzene tepki gösterelim."

Günlük Evrensel
26-08-2014



SURİYELİ İŞÇİLER YOL KAPATTIRDI

İzmir'de, sayısı artan Suriyeli işçilerin ucuz iş gücü oluşturması, fason ayakkabı işçilerini sokağa döktü. Bornova Işıkkent Ayakkabıcılar Sitesi oda binasına yürüyen işçiler yetkililerle görüşmek istedi. Daha sonra yürüyüşe geçen işçiler, merkez çarşı mevkisi ve site giriş yolunu trafiğe kapattı.

Kendilerini dükkanlardan izleyen işçileri de eyleme davet eden grup, slogan atarak site içerisinde yürüyüşe devam etti. Eylemci işçilerle polis konuştu ve eylem olaysız sona erdi.

Sigortasız ve sağlıksız koşullarda çalıştıklarını iddia eden işçiler, "yerli işçiden çok yabancı işçiye önem veriliyor. Yabancı işçiyi burada istemiyoruz. Yabancı işçilerin buradan gitmesini, bize sigorta yapılmasını istiyoruz" dedi.

Haber Egeli
21 Mayıs 2013

AYAKKABICILAR SİTESİ DİKEN ÜSTÜNDE

İzmir'de işçiler, ayakkabıcılar sitesinde, devletin en yakın zamanda gerekli önlemleri almaması durumunda, Gaziantep ve İskenderun'daki gibi olayların patlak vereceği noktasında uyardı. İşçilerle görüşen Valilik ise çözümü site içerisine çevik kuvvet yerleştirmekte buldu.

Işıkkent Ayakkabıcılar Sitesi'nde Deri, Kundura ve Tekstil İşçileri Derneği'nin sitede yapmak istediği güvencesiz çalışmanın ve ucuz iş gücünün son bulması talepli eylemi bir anda Suriyeli karşıtı bir eyleme dönüşmüş ve eyleme katılan işçilerden bazıları "Suriyeli işçi istemiyoruz" sloganları atmaya başlamıştı. Gerginliğin büyümesi zorlukla engellenmişti.

Geçtiğimiz günlerde de sitede İzmir Valiliği'nden gelen heyetle toplantı yapan işçilerin sorunlarının çözüleceğine dair umudu iyice tükenmiş oldu. Ayakkabıcılar Odası'nın toplantı salonunda yapılan toplantıya işçi temsilcilerinin dışında İzmir Vali Yardımcısı Mustafa Harputlu ve beraberindeki emniyet amirleri ile İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Zekeriya Mutlu ve İzmir Ayakkabı İmalatçıları Satıcıları ve Tamirciler Odası Başkanı Yalçın Ata katıldı.

'Linç Kültürü Başlıyor'

Toplantıya basın mensupları alınmazken, katılan 15 civarındaki işçi söz alarak sorunlarını dile getirdi. İşçilerin taleplerinin başında sitenin kayıt dışılık açısından denetlenmesi olmasına rağmen, Valilik heyetinde Sosyal Güvenlik Kurumu ve maliyeden yetkililerin yerine emniyet güçlerinin olması da dikkat çekti. Toplantı sonrası görüştüğümüz işçiler heyetin, sorunlarına dair bir bilgisi olmadığını belirterek, Suriyeli işçiler konusunda uyarıda bulunulduğunu aktardılar.

Site içerisinde linç olaylarının başladığına dikkat çeken Saya Ustası Sait Dinç, "İnsanlar kendi sorunlarını çözemediği için bütün sorumluluğun Suriyelerde olduğunu düşünüyor ve Suriyeliler üzerinden hareket edilmesi gerektiğine inanıyor. Sitede bir an önce yerli-Suriyeli ayrımı yapmadan kayıt dışılığın önüne geçilmeli ve denetimlere baş-

lanmalıdır. Bizim de vatandaşlığımız kimliğin üzerindeki numaradan ibaret. Bizim bu ülkeye ait hiç aidiyetimiz kalmadı, Suriyelilerden çok farklı değiliz. Biz de bir mülteci gibi yaşıyoruz. Sosyal güvencemiz yok, kayıt dışı çalışıyoruz. İşçilerin dayanma gücü kalmadı" dedi.

'Sitede Öfke Büyüyor'

Deri, Kundura ve Tekstil İşçileri Derneği'nin Başkanı Yalçın Yanık ise işçilerin Suriyelilerin gitmesi durumunda işlerini geri kazanacaklarını düşündükleri için tepkilerinin Suriyeli işçilere yönelik olduğunu ifade etti. Yanık, "Eylemlerden dolayı işverenlerin çok sayıda işçiyi atması veya iş vermemesi işçilerin öfkesini daha büyüttü. Bir taraftan Antep'te ve diğer illerde yaşanan olayları işçiler medyadan izliyor. Önlem alınmazsa işçilerin bir kısmının kaba güç uygulayacaklarını söylüyorlar. Devlet ise taşın altına elini sokmak istemiyor. Sitede gece yatan Suriyeli işçiler var. Gece yaşanacak olayların önü alınamaz. Olayların sorumluluğu işveren ve devlet yetkililerindedir. Ortak bir genelgeyle kayıt dışılığın önüne geçilmesi gerekiyor".

'Suriyelilerin Statüsü Belirlenmeli'

Mültecilerle Dayanışma Derneği Başkanı Av. Eda Bekçi Suriyelilerin artmasıyla birlikte işverenlerin istismarının daha da arttığını belirterek "Ayakkabı işçileri bundan rahatsız. Sitede de olayların patlak vermesi durumunda sorumlusu ne ayakkabı işçileri ne de Suriyeli mülteciler olur. Buradaki çatışma ortamını yaratan, buradaki koşulların oluşmasına müsaade eden devlet yetkilileridir. Burada bir emek sömürüsü var bunun sorumlusu da devlet. Madem bu insanları ülkeye kabul ettik, insan gibi yaşama ve çalışma hakkının verilmesi gerekir. Suriyeli mülteciler çalışmak için göç etmediler Türkiye'ye, savaştan kaçtılar ama burada yaşamaları için çalışmaları gerek. Bunun anlatılması gerek. Suriyeli mültecilerin statüsü ile haklarını belirleyecek mevzuat bir an evvel çıkarılmalıdır" dedi.

Günlük Evrensel
24-08-2014



ANKARA'DA SURİYELİLERİN EVİ ATEŞE VERİLDİ

AKP'nin Suriye'yi Türkiye'nin iç meselesi haline getiren tutumu her gün yeni bir trajediye neden oluyor. Ankara'nın Altındağ ilçesinde Suriyeliler linç edilmek istendi. Kaldıkları bina ateşe verilen Suriyeliler, polis tarafından güçlükle mahalleden çıkarıldı. Olayın Suriyelilerin bir kişiyi darp ettiği söylentisi üzerine başladığı iddia edildi. Ancak olayı kışkırttığı belirtilen kişilerin "Buraya gelip dükkan açıyorlar, işe giriyorlar, bizi ekmeğimizden ediyorlar" diye mahalleliyi galeyana getirmesi dikkat çekiyor.

Gerginlik Gündüz Başladı

Altındağ'ın Hacılar Mahallesi'nde dün gece Suriyeli ailelere dönük linç girişimi yaşandı. İddiaya göre, dün gündüz saatlerinden Suriyeliler kendilerine laf atan bir çocuğu darp etti. Bunun üzerine çocuğun ailesi Suriyelilerin olduğu eve saldırdı. Bu sırada tartışma büyüdü. Bir süre sonra mahallede toplanan bir grup, "Ne mutlu Türk'üm diyene", "Burası Altındağ, buradan çıkış yok" sloganları atarak Suriyelilerin kaldığı bir binayı taşlamaya başladı.

Polisten Sağduyu(!) Anonsu

Olaylar geceye sarkarken, ellerinde satır ve palalar olan bir grubun mahallede "Bunları buradan temizlemek için fırsat. Gidelim bulunduğu evleri yakalım" diyerek çığırtkanlık yaptıkları iddia edildi. Olay yerine gelen polis ise saldırganları olay yerinden uzaklaştırmak yerine anonslarla "ikna etmeye" çalıştı. Polis, "Sizlerin güvenliği ve huzuru için buradayız. Yaptığınız hareketler çok yanlış. Tüm mahalleyi sakin olmaya davet ediyoruz. Sizlere müdahale etmeyi istemiyoruz. Bireysel saldırılardan vazgeçin. Canınızı tehlike atmayın. Biz sizin için buradayız. Huzurunuzu ve güvenliğiniz için. Sevgili Hacılar Mahallesi sakinleri lütfen sağduyulu ve sükunet çerçevesinde bekleyişinizi sürdürün" anonsu yaptı.

Yaralananlar Oldu

Polisin anonsları devam ederken, Suriyelileri hedef alan kalabalık giderek arttı. Suriyeliler polis araçlarına bindirilerek binadan uzaklaştırılmak istendi. Ancak bu sırada polis barikatını aşan bir grup saldırgan, Suriyelileri linç etmeye çalıştı. Çok sayıda Suriyeli yaralandı. Çıkan arbedede polisler de yaralandı. Polis tazyikli su ve biber gazıyla kalabalığı dağıtmaya çalıştı. Bu esnada Suriyeliler polis araçlarıyla Altındağ Emniyeti'ne götürüldü. Ancak mahalleden çıkan polis otobüsleri de taşlandı.

Ev Ateşe Verildi

Suriyelilerin bölgeden uzaklaştırılmasına rağmen gerilim sürdü. Bir grup, Suriyelilerin kaldığı binayı ateşe verdi. Yakılan evi söndürmek için olay yerine gelen itfaiye uzun süre eve yaklaştırılmadı. Bu esnada polis ile saldırganlar arasında ilginç diyaloglar yaşandı. "Burayı boşaltın" uyarısı yapan polise "Gitmiyoruz" diye yanıt veren saldırganlara, aynı polisin "Yahu kardeşim, gitmeyin zaten. Gidiyormuş gibi yapın. Şimdilik şu alanı açalım sadece" şeklinde yanıt vermesi dikkat çekti.

Suriye Sorunu Artık İç Mesele

AKP'nin Suriye hükümetine karşı iç savaşı destekleyen politikası sonrası, yüz binlerce Suriyeli Türkiye'ye sığınmıştı. Ankara'ya gelen

Suriyeliler de geldikleri sınıflar, etnik köken ve inançlara göre farklı bölgelere yerleşiyorlar. Özellikle yoksul Suriyeliler, yine Ankara'nın yoksul mahallelerine yerleşebiliyor. Altındağ Hacılar Mahallesi de bunlardan biri. Bölgede yaklaşık 1500 Suriyelinin yaşadığı tahmin ediliyor. Mahallenin tercih edilmesinin bir başka sebebi de, hemen yakındaki Mobilyacılar Sitesinde (Siteler) kaçak çalışma imkanı bulmaları; bu nedenle Bölge daha önce Somalililerin de tercihi olmuştu.

İşsizlik ve yoksulluğun yaygın olduğu bölgede, Suriyeliler kimi çevreler tarafından adeta "her kötülüğün kaynağı" olarak gösteriliyor. Mahallede oturanların kimisi "Suriyeliler dükkan açtı, benim dükkanım kapandı", "Sitelerde ucuza çalışıyorlar, biz işsiz kaldık" diyerek, yaşadıkları ekonomik sorunların kaynadığı Suriyeliler olarak gördüklerini dile getiriyorlar. Altındağ Belediyesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından Suriyelilere yapılan yardımlar da bu nedenle mahallenin tepkisini çekiyor. Bu huzursuzluğu fırsat bilen ırkçı çevreler Suriyelileri hedef alıyor.

Günlük Evrensel
08-05-2014



ANTEP'TE SURİYELİLER LİNÇ EDİLMEK İSTENDİ

Gaziantep'te şehir merkezinde iki Suriyelinin kavgasına müdahale eden Antepli bir kişinin yaralanması sonucu Suriyeliler linç edilmek istendi.

Alınan bilgiye göre Atatürk Bulvarı üzerinde Kırkayak Parkı'na yakın bir dükkanda iki Suriyeli bilinmeyen bir sebepten kavga etti. Bunun üzerine olaya müdahale eden bir Anteplinin kafasına Suriyelinin kürekle vurduğu öğrenildi.

Yaşanan olay üzerine ortalık karışırken, olay yerine gelen polis ekipleri çevrede güvenlik tedbiri aldı. Polislerin olaya karışan Suriyeliyi polis otosuna bindirip, götürmek istediği sırada çevrede toplanan kalabalık şahsı linç etmek istedi. Kalabalığı dağıtan polisler, olaya karışan Suriyeliyi ve görgü tanıklarını emniyete götürdü.

Günlük Evrensel
19-04-2014

GAZİANTEP'TE ÇIKAN OLAYLAR NEDENİYLE POLİS SURİYELİLERİ BÖLGEDEN TAHLİYE ETTİ

Gaziantep'te, olay çıkardığı ileri sürülen ve linç edilmek istenen 25 Suriyeli, polisin yoğun güvenlik önlemleri altında mahalleden tahliye edildi.

Edinilen bilgiye göre, Karayılan Mahallesi Zeynel Abidin Caddesi üzerindeki bazı ev ve iş yerlerinde ikamet eden Suriyeliler akşam saatlerinde mahalleli gençlerle tartıştı. Tartışmanın büyümesi üzerine toplanan mahalleli Suriyelileri linç etmek istedi. Bunun üzerine olay yerine gelen polisler takviye ekip istedi. Polis, öfkeli kalabalığı bölgeden uzaklaştırmaya çalıştı. Olayların büyümesi üzerine bölgeye çevik kuvvet ekipleri sevk edilirken, mahalleyi ablukaya alan polis, Suriyelilerin kaldığı ev ve iş yerlerine kimseyi yaklaştırmadı. Öfkeli kalabalık Suriyelilerin mahalleden çıkarılmasını isteyerek dağılmadı. Çevik kuvvet ekiplerinin de gelmesiyle güvenlik önlemlerini artıran polis, Suriyelileri tahliye etmek için operasyon başlattı. Suriyelileri kaldıkları ev ve iş yerlerinden yoğun güvenlik önlemleri altında çıkarmaya çalıştı. Eşyalarıyla birlikte çıkan 25 Suriyeli mahalleden ekip otolarıyla tek tek çıkarıldı.

Karayılan Mahalle Muhtarı Mehmet Kılınç ve mahalle sakinleri Suriyelilerin gençlerle sürekli kavga ettiğini ileri sürerek, "Buradaki Suriyeliler savaştan kaçarak, ülkelerini terk edip buraya sığındılar ama burada bizim huzurumuzu kaçırıyorlar. Yetkililerin bu sorunumuza bir an önce çözüm bulmasını istiyoruz. Kadınlarımız, gençlerimiz artık sokağa çıkamaz oldu. Biz onlara yardımcı olmak isterken onlar mahallenin huzurunu kaçırıyor. Devletimiz güçlü ve buradaki Suriyelileri de diğerleri gibi kamplara götürsünler ve orada barındırsınlar. Bunları burada istemiyoruz" dedi.

Suriyelilerin mahalleden tahliye edilmesi üzerine öfkeli kalabalık sessizce dağıldı.

Milliyet
02-07-2014



SURİYELİ MÜLTECİYE DÜŞEN; SEFALET VE LİNÇ

Antep'te son günlerde "Suriyeli karşıtlığı"na dönüşen, zaman zaman Suriyelilerin yaşadığı yerlere saldırıya kadar varan gerginlikler sürüyor. Son olarak Pazar günü internetten işçilere Demokrasi Meydanı'nda buluşmak üzere yapılan çağrıyla toplanan elli kişilik bir grubun, Büyükşehir Belediyesi önüne kadar yaptığı yürüyüş ve attıkları sloganlar, Antep'te öfkenin tehlikeli bir noktaya ilerlediğini gösterdi. Her ne kadar tek tek görüşüldüğünde asıl sorumlunun "Hükümetin Suriye politikası ve şu ana kadar yaşanan sorunlara duyarsız kalan yetkililer olduğu" dile getirilse de kalabalığın, atılan kışkırtıcı sloganlardan etkilendiği ve öfkelerini Suriyelilere yönelttiği görüldü. Taciz ve tecavüz gibi iddiaların da sıklıkla dile geldiği eylemde bazı eylemcilerin "Gitmezlerse kısa süre içinde daha büyük olaylar yaşanacak, ne dükkân bırakırız ne de ev" diyerek tehditler savurmaları dikkat çekti.

Akp'li Şahin'e Tepki

Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in istifaya çağrıldığı eylemde, sloganların hedefinde de en çok o vardı. Demokrasi

Meydanı'ndan belediye binasına yürüyen eylemciler, burada Fatma Şahin'in bir açıklama yapmasını beklediklerini söylediler. "Oy verdik ona, nerede verdiği sözler", "Fatma Şahin söz vermişti, bu sorunu çözecekti" gibi ifadeler kullanan eylemciler, emniyet müdür yardımcılarının araya girmesi ve Şahin ile kendilerini görüştürebileceklerini söylemesi üzerine dağıldılar.

Bu Noktaya Nasıl Gelindi?

Suriye'de yaşanan savaşla birlikte Antep'e gelen Suriyelilerin sayısının 400 bine ulaştığı belirtiliyor. Hükümetin hiçbir önlem almaması, gelen mültecilere sağlıklı barınma koşulları yaratmamasının ardından ortaya çıkan durum, Antep'teki yaşamın her alanında hissedilen bir Suriyeliler gerçeğini ortaya çıkardı. Mülteci akınını fırsat bilen ev sahiplerinin, kiraları arttırmasıyla ortaya çıkan barınma sorunu, patronların ucuz iş gücü olmalarını fırsat bilerek Anteplilerin karşısına "Suriyeli işsizler" kozuyla çıkmasına kadar her süreçte hayatlarına yeni sorunlar eklenen Anteplilerin öfkesi, Suriyeli mültecilere yöneldi ve bu zaman zaman patladı.

Önce münferit sayılabilecek birkaç olayın, halk arasında çeşitli söylentiler de –tecavüz ve taciz gibi– eklenerek yayılması, ardından da mültecilerin daha yoğun kaldığı mahallelerde çıkan kavgalar, polisin müdahalesiyle durdurulan linç girişimlerine kadar vardı. Oysa eylemcilere, konuşması esnasında emniyet müdür yardımcısının da ağzından teyit edilen bilgiye göre, "Suriyelilerin karıştığı hiçbir tecavüz olayı" söz konusu değildi.

Kışkırtıcı Çağrılar

İnternet üzerinden yapılan çağrıların kışkırtıcı dili ve hızla yayılan 'Suriyeliler gönderilecek' söylentileri, özellikle emekçi semtlerin birinci gündemi haline geldi. "Ev bulamaz olduk, kiralarımız arttı", "İşimizi kaybediyoruz", "O kadar ucuza çalışıyorlar ki patronlar bizi çıkarıp onları almakla tehdit ediyor" gibi söylemler, işçiler arasında en çok dile gelen şikâyetler. İşçi ve emekçilerin bu şikâyetleri, üç yıldır Antep'te en görünür sorunlar haline geldi. Fakat şu ana kadar

AKP Hükümeti ve aynı partinin belediye başkanları tarafından "Anteplinin misafirperverliğinden" öte bir açıklama yapılmadığı gibi, barınma sorununa ve mültecilerin çalışma koşullarına dair de herhangi bir çözüm bulunmadı.

Suriyeliler İnsanlık Dışı Koşullarda Yaşıyor

Yüz binlerce Suriyelinin bir kısmı kayıt dışı ve ucuz iş gücü olarak hayatlarını sürdürürken, bir kısmı da halen sokaklarda yatıp kalkarak yaşamaya çalışıyor. Zaten ev bulabilenler de dükkândan ya da kömürlükten bozma odalarda birkaç aile kalmak zorunda. Hiç kimse bu insanlık dışı koşulların nereye kadar süreceğini bilmiyor.

Bir yandan emek sürecine ucuz iş gücü olarak dahil olan, bir yandan da en az patronlar kadar ev sahiplerinin de fırsatçılığıyla 200 liralık evlerde 400-500 liraya kalmak zorunda kalan Suriyeliler, şimdi de bulundukları her yerde linç tehlikesiyle karşı karşıyalar.

Günlük Evrensel
08-07-2014

SURİYELİ DE İSKENDERUNLU DA KAYGILI

İskenderun'da geçtiğimiz günlerde Suriyelilere yönelik ırkçı linç girişimine dönüşen saldırının etkileri sürüyor.

Savaştan kaçıp Türkiye'ye sığınan Suriyeli sığınmacılara yaklaşım bölgede giderek olumsuz hale geliyor. Sosyal medya ve diğer iletişim araçları üzerinden de Suriyelilere dönük nefret söylemleri yaygınlaşıyor.

Suriyeli bir gencin, İskenderunlu bir gence tacizde bulunduğu söylemi üzerine yaşanan olaylar duruldu. Suriyeliler, tedirgin, kaygılı ve korku içinde yaşamını sürdürüyor. Barbaros Mahallesi'nde polisin yoğunlaşan varlığı, olayın devam ettirilmesi olarak yorumlanıyor.

Halk arasında söylentiler ve bilgi kirliliği had safhada. "Şurada Suriyeli öldürmüşler", "AVM önünde Suriyeliler birisini öldürmüş", "Suriyeliler koca koca marketler açmış" biçimindeki söylentilerin haddi hesabı yok.

Suriyelilere dönük saldırının yaşandığı geceden sonra; Suriyeli esnaf ilk gün dükkanlarını açmadı. Kaygı ve korku içinde olan Suriyeliler dışarı çıkmadı. Özellikle kadınlar ve çocuklar büyük bir korku içinde.

Esentepe, Gültepe, Yıldırımtepe gibi İskenderun'un varoşlarını yoksul Suriyeliler mesken tutmuş durumda. Esentepe mahallesinde boya işi yapan Ayhan Kılıç'ın evine misafir oluyoruz. Kılıç, ailesi ile birlikte Suriyelilere kol kanat geriyor. Suriyeliler kendisine komşu olmuş, gelip gidiyorlar. Suriyeli bir aile arabasını Ayhan Kılıç'ın evinin önüne park etmiş. Saldırılar başladığında aracı zarar görmesin diye Suriye plakasını sökmüş.

Üzerine çadır çekmiş. Ayhan Kılıç bize aracı gösteriyor. Yan komşu yaşlı bir teyze, "Kırsınlar arabayı, göndersinler Suriyelileri" diyor. Kılıç, onunla tartışıyor. Aynı yerde oturan komşular ama karşıt duygu ve düşünceler iç içe. Bir tarafta Suriyelilere kardeşlik elini uzatan, onları bağrına basan diğer taraftan yoksulluğunun sebebi olarak Suriyelileri görüp onlara düşmanlık besleyenler.

Savaşın Yarattığı Yoksulluktan Kaçtık

Kılıç, Suriyeli bir aileyi görüşmemiz için çağırıyor. Rami ve Ferdya geliyor. Rami 27 yaşında inşaatlarda çalışıyor, eşi Ferdya'nın kucağında bir yaşını yeni geçmiş Mahmut bebek var. Suriye dönük saldırıları soruyoruz. Kaygılılar, Ferdya çok korktuğunu söylüyor. Olaylar çıkınca kendilerini gönderirler kaygısı taşımış. Birinin yaptığı bir yanlış varsa onu bütün halka mal etmemek gerektiğini söylüyorlar.

Üç çocukları ve Rami'nin annesi var; 6 kişi kalıyorlar. Zemin katta 150 TL kira ödüyorlar. Kiraları düşük. Normalde 2+1 evin kirası bu yoksul mahallelerde 250 liradan 400 liraya kadar çıkıyor. Ama ev sahipleri uygun vermiş. Rami, evin kırık dökük yanlarını da onarıyor. Ev sahibi Elif teyze kendilerini seviyormuş. Ferdya'ya kızım diyormuş. Rami İdlip'te de inşaat işi yapıyordu. Savaştan dolayı geçim zorlaşmış. Çalıştığı inşaatta düşmüş hastaneye kaldırmışlar, hastane masraflarını ödeyecek parası yokmuş, hastaneden kaçıp ailesi ile Türkiye'ye gelmiş.

Rami, Suriye'de savaş çıkınca borçlarını ödeyemeyen, kredi çektiği için zor durumda kalanların kaçtığını söylüyor. Suriye için "Savaştan önce cennetti" diyor, savaş biterse Suriye'ye dönmek istiyor. Rami'lerin oturduğu evin ikinci katında başka bir Suriyeli aile oturuyor. Onların nüfusu ise 15. Ev sahipleri Elif teyze eskiden Türkiyeli kiracılarının olduğunu düzenli para vermediklerini ama Suriyelilerde böyle sorun yaşamadığını söylüyor. Rami, düşük ücretle çalışmak istemediklerini ama verileni kabul etmeye mecbur olduklarını söylüyor. Bir inşaat işi almış, ev sahibi 600 TL vereceğini söylemiş, işi yapmış ama sonrasında ev sahibi işi beğenmediğini, işin iyi olmadığını söyleyerek 300 TL vermiş. Yevmiye olarak 40-50 TL alan Rami, iş buldukça inşaatlarda çalışıyor, evini geçindirmeye çalışıyor.

'Tek İstediğimiz Bize Karışmasınlar'

Suriyeli Abdo 60 yaşında, küçük bir bakkal dükkanı açmış. Ancak İskenderunlu esnaflar onun kocaman bir market açtığını anlatıyor. Açtığı yeri abartarak anlattıklarından gittiğimizde şaşırıyoruz. 1-2 metre kadar eni olan 4-5 metre uzunluğu olan ince uzun bir dükkan. Dükkandaki raflara biraz eşya dizmiş. İsmini verme konusunda kay-

gılı sonra bize Abdo diye bir isim söylüyor. Abdo öğretmenmiş, 22 yıl Suudi Arabistan'da öğretmenlik yapmış. Hiçbir sorun yaşamamış, birikim yapmış ve Suriye'ye memleketine dönmüş. Ancak Suriye'de iç savaş başladığında bütün kazancını tüketmiş, sonra da Türkiye'ye gelmiş. 10 çocuğu var. Bir kızı evli, diğerleri yanında. Küçük bakkaldan kazandıkları ile geçinmeye çalışıyor. Kendisiyle tercüman aracılığı ile konuşuyoruz. Haber yapacağımızı söylüyoruz. Önce İskenderun'da yaşanan olayı soruyoruz. Birinin yaptığı bir yanlış, ferdi, şahsi bir olay ama bunu bütün Suriyelilere mal edilmesini anlayamıyor. Türkiyelilerin kendileri ile ilgili yalan haberler yaydığını söylüyor. Kendilerine öcü gibi bakılmasından, sorun olarak görülmelerinden rahatsız. Bazen hakarete uğradıklarını belirtiyor. "Sadece bize karışmasınlar, bizi rahatsız etmesinler, yeter" diyor.

Üç Kategorik Tepki

İskenderun'da Suriyelilere dönük tepkileri üç kategoride değerlendirmek mümkün.

Birinci grup, AKP'nin Suriyelileri bilerek getirdiğini düşünüp Esad rejimini devirmeyi amaçladığı için tepki gösterenler. Bu kesim Suriyelilere kamplarda eğitimler yaptırıldığını, IŞİD ile ilişkileri olduğunu ve Suriye'ye dönük saldırılar gerçekleştirdiklerini düşünüyor. "Ve savaştan kaçan, mağdur yoksul Suriyeli ile IŞİD militanı olan Suriyeliyi biz nasıl ayırt edeceğiz. Onun için karşıyız" diyorlar.

İkinci kesim ise Suriye'den gelenlerin yaşam tarzının, onların inanç ve kültürlerinin kendilerine dayatılacağı endişesini taşıyor. Daha çok modern yaşamdan yana olan seküler kesim (önemli bir kısmı Arap Alevisi), kapalı olan Suriyeli kadınlar ve öne çıkan dini inançlarının yarın kendilerine de dayatılacağı veya Türkiye'nin gidişatının bu yöne kayacağından kaygılı.

Üçüncü grubun tepkisi ise tamamen ekonomik politikalarda gizli. Suriyelilere ağırlıklı tepki ekonomik nedenlerle gelişiyor. İşçiler, Suriyelilerin düşük ücretle çalışmasına, işsizliğin artıyor olmasına, yevmiyelerin düşmesine tepki gösteriyor.

Bu grup içinde bulunan İskenderunlu esnaf, Suriyelilerin, bakkal, manav, fırın gibi dükkanlar açmasına tepkili. Zira linç girişiminin olduğu Barbaros Mahallesi Suriyelilerin dükkanlarının bulunduğu ve esnafın rahatsızlığının olduğu bir mahalle.

İskenderunlu esnaf, Suriyelilerin hiçbir belge ve prosedür yerine getirmeden istedikleri gibi bakkal açtığını söylüyor.

Suriyelilerin açtığı yerlerde kaçak çay, kaçak sigara, kaçak rakı, gibi çeşitli kaçak eşya sattıklarını ama kendilerinin vergi ödediğini, ruhsat parası verdiklerini öne sürüyor. Kendilerinin kaçak sigara satamadığını, satanın yüklü para cezaları yediğini ama Suriyelilere karışanın olmadığını ve çifte standart olduğundan şikayetçi. Rekabet edemedikleri, ekmekleri küçüldüğü için tepki gösterdiklerini belirtiyor.

'Haksız Kazanç ve Haksız Rekabet Var'

Pınarbaşı Mahallesi'nde esnaflık yapan Kerim Ertaş ile görüşüyoruz. Yanında bir Suriyeli küçük bir yer açmış. Saldırının olduğu akşam dükkanı kapatıp gitmiş. Bir gün sonra yine açmamış. Gittiğimiz gün açıktı ama küçük oğlu kalıyordu, kendisi yoktu. Kerim Ertaş, tekel bayii işletiyor. Kendisine Suriyelilere saldırıyı soruyoruz. Saldırıları tasvip etmiyor. Tepkilerin nedeninin ekonomik olduğunu söylüyor.

Bir de Suriyelilerin yaşam tarzını bilmeyen, görmeyenlerin kaygı taşıdığına dikkat çekiyor. "Acaba Türkiye'de bu hale mi gelecek. IŞİD Irak'ın bir bölümünde şeriat getirdi. Acaba Türkiye'de böyle mi olacak, Suriyeli kapalı, yüzü görünmüyor. Acaba kim bunlar, IŞİD mi, ajan mı? İnsanlar bu endişeleri taşıyor. İşin asıl yanı da geçim derdi. Bir işyeri açmak için bir sürü belge hazırlıyoruz, vergi ödüyorum, ruhsat alıyorum. Belediye ölçer biçer, çeşit çeşit paralar öderiz. Tekel ruhsatı almadan sigara satamıyorsun, içki ruhsatı almadan alkol satamıyorsun. Aynı işi yapan Suriyeliyi görmüyorlar. Onlar muaf. Devlet mi görmüyor, yoksa memur mu görmüyor" diyor.

Günlük Evrensel
25-08-2014



KAHRAMANMARAŞ'TA TEHLİKELİ GERGİNLİK!

Suriyeliler'in gitmesini isteyen ve polislerin uyarılarıyla ara sokaklara dağılan kalabalık, önlerine çıkan ve içerisinde Suriyeliler'in bulunduğu bir otomobile saldırdı. Suriyeli aileyi linç etmek isteyen grubu, polisler cop kullanarak dağıttı. Kalabalık daha sonra Azerbaycan Bulvarı'ndaki Büyükşehir Belediyesi'ne doğru yürümeye başladı.

Uyarılara rağmen dağılmayan gruba belediye kavşağında polis zırhlı araçlardan basınçlı suyla müdahale etti. Dağılan gruptakiler ise müdahaleye karşılık TOMA'lara taş attı. Polisin yetersiz kalması üzerine olay yerine jandarmalar geldi. Grup 'En büyük asker bizim asker' sloganıyla karşıladığı jandarmaların önüne geçerek polisleri yuhâlâdı. İl Jandarma Komutanı Albay Coşkun Doğan ve Emniyet Müdürü Ümit Yaşar Adalar'ın ikna etmeye çalıştığı grup, kavşakta oturarak Büyükşehir Belediye Başkanı Fatih Mehmet Erkoç'u istifaya çağırdı.

Tabelalar Söküldü, Esnaf Kepenk Kapattı

Öğleden sonra başlayan olaylarda bazı gruplar, üzerinde Arapça yazıların bulunduğu işyerlerinde asılı tabelaları yerinden söktü.

Bunun üzerine çoğu esnaf işyerlerini kapatarak evlerine döndü. İşyerlerine kilit vuran esnafın dükkanlarını kapatmasıyla gerginliğin sürdüğü kentte bazı ana yollar da trafiğe kapatıldı.

Suriyeli Ailenin Bulunduğu Otomobil Linç Edilmek İstendi

Gruptakiler, Kıbrıs Meydanı'nda pak halindeki Suriye plakalı bir otomobilin camlarını kırarak zarar verdi. Başka bir grup ise Kent Parkı'nda önlerine çıkan ve içerisinde Suriye ailenin bulunduğu başka bir otomobile de saldırdı. Otomobilin camlarını kırarak, Suriyeli aileye saldıran kalabalık, polisin havaya ateş açmasıyla bölgeden uzaklaştı. Suriyeli aile ise kırık camlı ve hasar gören otomobille yoluna devam etti.

Çıkan arbede ve olaylarda polis 2 kişiyi gözaltına aldı. Kentte olaylar gece geç saatlere kadar devam etti. Polisin yoğun güvenlik önlemleri sürüyor.

Milliyet

13-07-2014



KAYSERİ'DE DE MÜLTECİ GERGİNLİĞİ

Danişmengazi Mahallesi sakinleri, sayıları giderek artan ve rahatsızlık yaşattıklarını öne sürdükleri Suriyeli sığınmacılara tepki amacıyla toplandı. Bazı kişilerin ellerine sopa aldıkları görülürken, kalabalık sokak sokak dolaşarak, Suriyeli sığınmacıları istemediklerini söyledi. Öfkeli kalabalığı polis biber gazı kullanarak dağıtırken, bir Suriyeli'nin otomobili sopalarla tahrip edildi.

Merkez Melikgazi İlçesi Danışmentgazi Mahallesi'nde oturanlar, Suriye'de devam eden iç savaştan kaçıp Türkiye'ye sığındıktan sonra mahallelerine yerleşen Suriyelilere tepki gösterdi. Suriyeliler'in kendilerini rahatsız ettiğini savunan mahalle sakinleri, son olarak bir Suriyeli'nin çocukları dövdüğünü öne sürerek biraraya geldi. Kalabalıktaki bazı kişilerin ellerinde sopa olduğu görüldü. Melikgazi Belediyesi Sosyal Tesisleri önünde toplanan yaklaşık 150 kişiye, kısa sürede gelen polisler dağılmaları uyarısında bulundu. Sayıları 300'e ulaşan ve çoğunlugunu gençlerin oluşturduğu grup, 'Burada Suriyeli istemiyoruz' sloganı attı.

Bir mahalle esnafı da mahallelerinde yaşayan bazı Suriyeliler'in çocuklarını ve eşlerini taciz ettiğini öne sürdü. Gösterici grup, sokak sokak dolaşarak, Suriyeli sığınmacıları istemediklerini söyledi. Bu sırada Suriyeli bir sığınmacıya ait otomobil sopalarla tahrip edildi. Polis biber gazı kullanarak kalabalığı buradan uzaklaştırdı.

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Tuncay Yalçınkaya, öfkeli kalabalığa yönelik megafonla yaptığı anonsta, "Biz Türk polisiyiz. Bize güvenmelisiniz. Bu iş kan akıtmakla çözülmez. Sesinizi, yüksek makamlara duyurdunuz. Gereken yapılacak" diye seslendi.

Polisin, grubu ikna etmesinin ardından kalabalık kontrollü olarak dağıldı. Polis, Danişmentgazi Mahallesi'ndeki önlemlerini sürdürüyor.

Radikal

30-07-2014

VALİ MUTLU'DAN SURİYELİ DİLENCİ AÇIKLAMASI

İl Koordinasyon Kurulu 2014 Yılı 2'nci Dönem Toplantısı, İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu'nun başkanlığında yapıldı. İstanbul Valiliği'nin Vatan Caddesi'nde bulunan Ek Hizmet Binası'nda gerçekleştirilen toplantıya, İstanbul'daki bazı ilçelerin kaymakamları, kamu kurum ve kuruluşlarının birinci derecedeki yetkilileri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sanayi ve ticaret odaları, ilgili derneklerin temsilcileri katıldı.

...

İstanbul'da 2014 yılında yapımı devam etmekte olan yatırımların görüşüldüğü toplantıda, ilgili kamu kurum ve kuruluşların yetkilileri çalışmalar hakkında bilgiler verdi.

Suriyeli Sığınmacılar

Vali Hüseyin Avni Mutlu, toplantının sonunda sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine söz vererek, sorularını yanıtladı. Tüketiciler Derneği Genel Başkanı Levent Küçük, İstanbul'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların sorunlarına dikkat çekerek, Vali Mutlu'ya, "İstanbul'da her geçen gün artan bir Suriyeli sığınmacı sorunu var. Çeşitli şehirlerde bir takım olumsuzluklar yaşanıyor. Dilencilik yapan, viyadük altlarında yaşayan Suriyeli sığınmacıların barınmaları için tedbir almak adına toplama kampları düşünülüyor mu?" şeklinde bir soru yöneltti.

"İstanbul'da 67 Bin Suriyeli Misafirimiz Var"

Vali Mutlu, şu yanıtı verdi:

"Bugün ülkemizde statüleri itibariyle sığınmacı, geçici sığınmacı gibi sıfatları kullanmadığımız ve oldukça kalabalık bir Suriyeli misafirimiz var. Biz, bunların İstanbul'da nerede oturduklarını, nasıl geçindiklerini, eğitim durumlarını, bunun gibi pek çok farklı bilgiyi elimizdeki envanterlerimizde kayıt altına aldık. Şu anda İstanbul'da

67 bin Suriyeli misafirimiz var. Bu rakamın üzerine çıkma ihtimali yok. Son üç ay içerisinde adeta bu rakama sabitlendi."

İstanbul'da özellikle mali durumu daha iyi, mesleği olan ve kendi ayakları üzerinde durabilen Suriyelilerin daha fazla olduğunu söyleyen Mutlu, şöyle devam etti:

"İstanbul'da orta halli, eğitim seviyesi biraz daha yüksek bir kesim var. Ancak tamamı böyle değil. Özellikle hepimizi üzen ve meşgul eden ve sokakta dilenmek suretiyle geçimini temin etmeye çalışan, şehrin meydanlarında, yollarında, çok farklı mekanlarda karşımıza çıkan tablolar var. Dilencilik ile ilgili mevzuatımızda, zabıta ekipleri dilencilikle mücadele eder ve buna müsaade etmez. Fakat öyle bir tablo var ki, hem Sultanahmet'te olsun hem Taksim Meydanı'nda olsun bir takım uygulamalar var. Buna rağmen bunun çok da fazla önüne geçilemediğini hep birlikte görüyoruz. Biz sokakta kalanlar için geçtiğimiz kış itibariyle biri Tuzla, diğeri Pendik olmak üzere iki tane misafirhane oluşturduk. 700 civarında misafiri 5-6 ay kadar orada muhafaza ettik. Bunlardan 500'den fazlasını geçtiğimiz ay itibariyle kendi rızalarıyla Şanlıurfa'ya gönderdik. Geri kalanları da İstanbul'da ev tutmak itibariyle kaldı. 'Kendi rızası olmayanların kamplara gönderilmesi' konusunda bir mevzuat düzenlemesi üzerinde çalışılıyor. Önümüzdeki günlerde bu konuda çok daha iyi neticeler alabileceğimiz bir çalışmayı başlatmış olacağız."

İstanbul'daki Suriyeli vatandaşların sorunları için kendileriyle çalışan Suriyeli temsilcilerin de bu durumdan rahatsızlık duyduklarını dile getirdiklerini aktaran Mutlu, "Bu durumdan sadece İstanbullular değil, İstanbul'da kalan Suriyeliler de rahatsız oluyor. Suriyeli temsilciler bizlere gelerek, 'Bunlar bizim buradaki Suriyeli misafir olma imajımızı zedeliyorlar. Bu imaj bütün Suriyelileri olumsuz etkiliyor' diyorlar. Dolayısıyla bu konu ile ilgili değerlendirmeler yapılıyor. Çok kısa sürede ciddi ve yeni bir uygulama başlatacağız" diye konuştu.

Radikal
15-07-2014

'BİRLİKTE YAŞAMAK ARTIK KAÇINILMAZ'(!)

Suriyeli sığınmacıların karıştığı olayların önlenmesi ve sorunların çözümü amacıyla düzenlenen toplantıda, "kamu güvenliğini bozan Suriyelilerin sınırdışı edilmesi" kararı alındı. Ayrıca, Suriyeli dilencilerin kaldırılması amacıyla yerel yönetimlerin devreye girmesi ve gelişigüzel yerlerde kalan Suriyelilerin kamplara yerleştirilmesine karar verildi. Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay'ın başkanlığında Ankara'da yapılan toplantıda yeni bir eylem planının uygulanması kararlaştırıldı. İlgili bakanlıkların yanı sıra Suriyelilerin yoğun yaşadığı kentlerin valileri ile belediye başkanlarının da katıldığı toplantıda bazı acil düzenlemelerin yapılması benimsendi. Bu çerçevede, şimdiye kadar katılımları sağlanamayan yerel yönetimlerin Suriyelilerin yaşam olanaklarının sağlanması konusunda devlet kurumlarına yardımcı olması kararı alındı.

Suriyeli mültecilerin, yerel halk üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin düzeltilmesi amacıyla uygulanması öngörülen acil eylem planına göre, öncelikle tepki çeken Suriyeli dilencilerin kaldırılması kararı alındı. Belediyeler, dilencilerin gözönünden kaldırılması sırasında kolluk kuvvetlerine yardımcı olacak. Geliri düşük olduğu için ev kiralayamayan Suriyelerin durumunun da ele alındığı toplantıda, özellikle Gaziantep çevresindeki kentlerde dükkan ve işyerlerini kiralayarak ikâmet eden Suriyeli mültecilerin peyderpey kamplara alınması kararlaştırıldı. Bu amaçla, Gaziantep'in İslahiye ilçesinde oluşturulan yaklaşık 20 bin kişi kapasiteli kampın kullanılacağı öğrenildi. Bu kampa zor yaşam şartlarında olduğu belirlenen Suriyeliler taşınacak.

Düzeni bozan sınır dışı

Toplantıda, karıştıkları olaylar nedeniyle kamu düzeninin bozulmasına neden olan Suriyeli mültecilerin durumu da değerlendirildi. Bu kapsamda, kamu düzenini bozacak Suriyelilerin sınırdışı edilmesi gündeme gelecek. Valilikler, bu konuda karar alabilecek. Suriyelilerin olumsuzluklara neden olduğu yönünde kamuoyunda yaratılan algının değiştirilmesi amacıyla ilgili devlet kurumları da harekete geçi-

rildi. Savaşın sürmesi nedeniyle Türkiye'ye gelen Suriyelilerle bundan böyle birlikte yaşamanın kaçınılmaz olduğu yönünde kamuoyu bilgilendirilmesi yapılacak.

Yerel yönetimlerin kontrolüne verilen bir başka uygulama ise, Suriyeli mültecilere yönelik uygulamaların yerel halkla eşit tutulması oldu. Buna göre, belediyeler, özellikle işyeri açma ve çalışma izni alma gibi konularda yerel halkla Suriyeli mültecilere eşit uygulama yapacak.

Bu düzenlemelerin yanı sıra özellikle Suriye'deki rejim ve El Muhaberat ile Türkiye'deki bazı odakların tahrik ettiği belirlenen münferit suçlardan kaynaklanan olayların önüne geçilmesi hedeflendi. Suriyelilerin karıştığı münferit suçlardan yola çıkarak, "genelleme" yapılmasının önlenmesi benimsendi. Fuhuş olaylarının önüne geçilmesi için ailenin korunması uygulaması kullanılmasına karar verildi.

Suça karışma düşük

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'ndan dün yapılan açıklamada ise, toplantıda yapılan tespitler özetle şöyle sıralandı:

Bugün itibarıyla, geçici barınma merkezlerindeki 218.121 Suriyeli'nin yanı sıra çeşitli illerde 1.127.970 Suriyeli bulunmaktadır.

Geçici koruma altındaki Suriyeli misafirlerimiz, Türk halkına olan şükran ve minnetlerlerini her fırsatta dile getirmekte; topluma uyum sağlamak ve rahatsızlık vermemek adına azami dikkati göstermektedir.

Yabancı düşmanlığı ve ayrımcılıkla mücadele konusunda devlet kurumları ve sivil toplum işbirliğiyle mevcut çalışmalar güçlendirilecektir.

Suriyeliler arasında, düşünülenin aksine, adli olaylara karışma ve suç oranı oldukça düşüktür. Ancak yaşanan herhangi bir olay, ayrımcı bakış açısının etkisiyle kamuoyunda geniş şekilde yankı bulmaktadır.

Tedbirler alındı

Suriyelilerin kayıt altına alınması hususunda önemli ilerleme kaydedilmiş, 740 bin Suriyeli'nin biyometrik kaydı tamamlanmıştır. Kalanların kaydının ise birkaç ay içinde tamamlanacağı öngörülmektedir.

Dilencilik, fuhuş ya da ikinci evlilikler gibi toplumsal dokuya zarar veren olaylara karşı gerekli tüm tedbirler alınmaya devam edecektir.

Ülkemizde Suriyeli nüfusun artışı ile birlikte iş ve çalışma hayatında karşılaşılan olumsuzlukların giderilmesine yönelik çalışmalar güçlendirilecektir. Haksız rekabete sebep olan her türlü ekonomik faaliyet ve kayıt dışı çalışmaya karşı gerekli önlemler alınacaktır.

Suriyeli çocukların okullaştırılması için yapılan çalışmalar genişletilecek; toplumsal sorunları en aza indirebilmek amacıyla Türkçe öğrenme imkanları artırılarak teşvik edilecektir.

Sokakta yaşayan Suriyeliler tespit edilerek mülki idare ve yerel yönetimlerce geçici barınma merkezlerine yönlendirilmektedir.

Suriyelilere acil ve temel sağlık hizmeti verilmeye devam edilecektir.

Milliyet
24-08-2014



MÜLTECİLER STATÜ İSTİYOR

Hükümetlerinin baskı ve sömürü politikaları, iktidar çatışmaları, ve savaşlardan kaçarak Türkiye'de yeniden bir hayat kurmak için uğraşan Afganistanlı, İranlı,Iraklı ve Suriyeli mülteciler statülerinin belli olmaması ve dolayısıyla çalışma izinlerinin olmaması nedeniyle bir çok sıkıntı yaşıyor. Dosya inceleme süreleri belirli bir süre uzatılması ya da askıya alınmasından şikayet eden Afgan sığınmacılar kalıcı bir statüye ya da vatandaşlığa geçmek istiyor. Çalışma izni olmayan sığınmacılar günlük ve sigortasız işlerde çalışıyorlar, ekonomik sorunlardan kaynaklı yüksek öğrenimden mahrum kalıyorlar.

'Uyan Birleşmiş Milletler'

"Adalet İstiyoruz" ve "Uyan UNCHR" (Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği) diyerek BM'nin ve AKP Hükümeti tarafından mültecilere karşı insan olmaktan kaynaklı haklarının ihlal edildiğini söyleyen Adana'daki mülteciler, çektikleri sıkıntılara dikkat çekmek için İnsan Hakları Derneği Adana Sığınmacılar Komisyonu ile birlikte bir basın açıklaması yaptı. Açıklamayı okuyan Zahra Khavari, 5-6 yıldır

Adana'da yaşadıklarını belirterek yaşadıkları insanlık dışı uygulamaların son bulmasını istediklerini dile getirdi. Kalıcı bir statü istediklerini söyleyen Khavari, Afganlı sığınmacılar olarak tüm sığınmacılar adına içinde bulundukları ekonomik koşullar başta, sağlık ve eğitim olmak üzere birçok ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandıklarını ifade etti.

Ucuz İş Gücü Oluyorlar

İzinsiz olmasına rağmen buldukları gündelik işlerde çok düşük ücretlerle çalıştırıldıklarını buna itiraz ettiklerinde ise patron tarafından "zaten kaçaksınız" diyerek işten atılmakla tehdit edildiğini dile getirdi. İHD Şube Başkanı Şahin Kılıç, İHD Sığınmacılar Komisyonu olarak sığınmacıların taleplerinin karşılanana kadar konunun takipçisi olacaklarını söyledi.

Günlük Evrensel
12-06-2013

TÜRK-İŞ BAŞKANI'NDAN İŞSİZLİK ÇIKIŞI

Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay, Suriyeliler'in çalışma hayatına katılmasına karşı olduklarını açıklayarak, "Türkiye'de yeteri kadar işsiz var. İşsizlere bir çare bulalım sonra Suriyeliler'e bakalım. Biz önce evimizin içini halledelim. Dışındakileri daha sonra halledelim" dedi.

Türk-İş Başkanlar Kurulu Toplantısı, Bolu Abant Tabiat Parkı'nda bulunan Abant Palace Otel'de yapıldı. Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinin katıldığı toplantı basına kapalı şekilde yapıldı. Sivil cemiyet kuruluşlarının Başbakan Ahmet Davutoğlu başkanlığında yaptığı istişare toplantısına katıldıktan sonra Abant'a gelen Ergün Atalay, toplantı öncesi gazetecilerin sorularını yanıtladı. (...)

Hiç Kimse Bizi Kabul Etmez

(...) Başbakan Davutoğlu'nun katıldığı toplantıda Atalay şöyle konuştu: "Bizim ülkemizin dışında bulunan vakalarda bizim memleketimiz karıştırılıyor. Amerika, 'Ben bir askerimi dahi yollamam' diyor. Biz de Türk-İş şekilde oraya bir askerimizin gitmesini kabul etmiyoruz. Türkiye o alana 4 milyar dolar yani 9 katrilyona yakın nakit harcadı. Bu milletimizin parası. Her problem olduğunda herkes bu ülkeye geliyor. Yarın bu ülkede bir problem olduğunda bizim gidecek hiç bir yerimiz yok. Biz hiç bir yere gidemeyiz. Hiçkimse de bizi kabul etmez" dedi.

Önce Kendi Evimizin İçini Halledelim

Suriyeli mültecilerin iş hayatına katılacak olmalarına reaksiyon işaret eden Atalay, şöyle konuştu: "Türkiye'de yeteri kadar işsiz var. Bugün konuşacağımız konulardan birisi de bu. İşsizlere bir deva bulalım sonra Suriyeliler'e bakalım. Biz evvela Türkiye'de kendi evimizin içini halledelim. Evin dışındakileri daha sonra halledelim. Biz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na yurdumuzda yeteri kadar işsiz olduğunu anlattık ve bu işsizlere bir çözüm bulunmadan bunları düşünmemek lazım. evvel yurdumuzdaki işsizlere bir çözüm bulmak."

DHA
13-10-2014



BANGLADEŞLİLER TÜRKİYE'YE GELİYOR

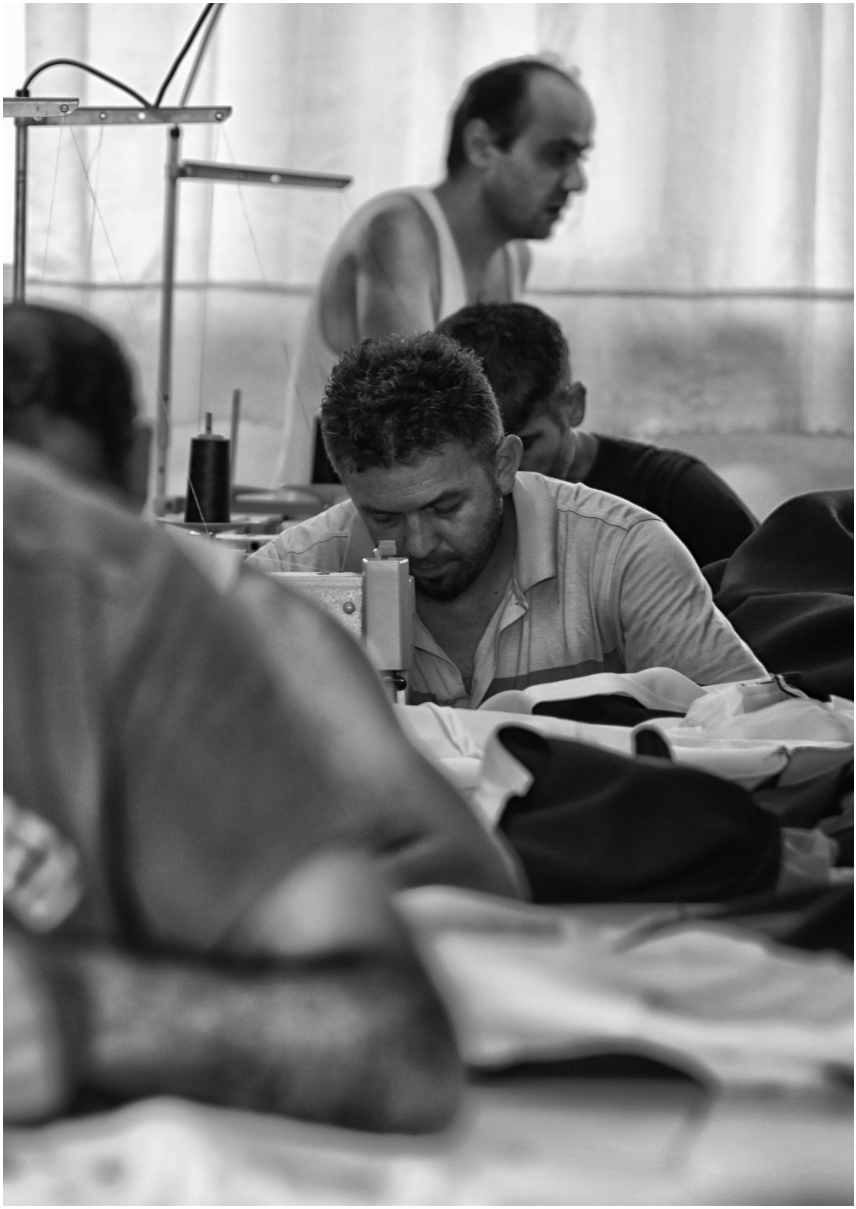
İşsizlik oranı çift haneye dayanırken, hazırgiyim Batı'da Suriyelilere yöneldi. İHKİB Başkanı Tanrıverdi, "Düz işçiye maliyet nedeniyle asgari ücretin üstünde maaş veremiyoruz. Daha önce Bangladeşli getirme planı vardı. Suriyelilerden sonra onlara da sıra gelecek" dedi.

Habertürk'ten Seçkin Ürey'in haberine göre Türkiye'de 3 milyona dayanan işsiz sayısında ve eylül ayı bütçesinde kendini gösteren Suriyeli göçmenler, tekstil ve hazırgiyim sektöründe 'ucuz işgücü' nedeniyle tercih nedeni oldu. Üstelik bu durum Suriyeliler ile de sınırlı kalacak gibi görünmüyor. Bangladeş'ten de ucuz işçi getirilmesi gündemde. Türkiye'deki işsizlik problemi ve Suriyeli göçmenlerle ilgili konuştuğumuz İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet Tanrıverdi, "Suriyeli göçmenlerin Doğu'da istihdam bakımından sorun yarattığını kabul ediyorum. Ancak Marmara Bölgesi'nde bizim sektör bakımından önemli bir kaynak oluşturuyorlar, bölgeyi onlar kurtarıyor" diyerek sektördeki Suriyelilerin yoğunluğunu doğruladı.

Mevcut koşullarda Suriyeli işçilerin sektörün Batı'da yaşadığı istihdam ve maliyet darboğazını aşmayı sağladığını öne süren Tanrıverdi, "Göç dalgası başlamadan önce sektörde düz işçi bulunamadığı için Bangladeş'ten çalışan getirmek için planlama yapanlar vardı. Suriyeliler belli bir dönem sorunun aşılmasını sağlayacak. Sonrasında ise sıra er geç Bangladeşlilere gelecek" dedi. İşsizlikteki rekor yükselişe rağmen kendi sektörünün düz işçi bulmakta büyük sıkıntılar çektiğini söyleyen Tanrıverdi, "Biz de hizmet sektörü de düz işçiye asgari ücret veriyoruz. Bu yüzden fabrikada çalışmak yerine hizmet sektöründe çalışmayı tercih ediyorlar. Fabrikada üstlerinin başlarının kirlenmesi ve makine başında durmak yerine hizmet sektöründe üniformalarıyla rahat koşulları tercih ediyorlar" diye konuştu.

Hürriyet
17-10-2014





SONSÖZ YERİNE

Haberler...

Linç haberleri...

Ev yakma, dükkân basma haberleri...

Haberler...

Suriyelileri kent merkezinden sürüp atma haberleri...

Haberler...

Haberler ne yazık ki son zamanlarda dehşet verici!

Ankara'daki linç ve ev yakma haberi örneğin; belleklerimizde uyuyan "Solingen katliamı"nı yeniden uyandırmadı mı?

Peki, mültecilerin evleri yakılırken atılan "*Ne mutlu Türküm diyene!*" sloganlarına ne demeli? Almanya'da Türk işçilerin evleri yakılırken atılan "Türken Raus! (Türkler Dışarı)"sloganına ne kadar da benziyor, değil mi?

Ege Sanayi Odası Başkanı, kaçak mülteci işçiler için hükümete yasal kılıf uydurma çağrıları yapıyor. Çalışma Bakanlığından gelen açıklamalar, mültecilerle birlikte bütün bir işçi sınıfı için sömürüyü daha da katmerleştirecek düzenlemelere işaret ediyor. Hitlerin ipini elinde tutan Thyssen-Krupp tekelleri sanki tarih sayfalarından bize göz kırpıyor…

İstanbul'dan Antep'e kadar yaşanan tüm kışkırtmalarda asılsız dedikodular ne kadar da birbirlerine benziyor! Yönetici kurumlar ise her defasında önlem alır gibi yapıp sadece yangının daha da büyümesine neden oluyor. İş bununla kalsa iyi; çünkü şu ana kadar yaşanan olaylar sadece çok daha büyük olayların habercisi!

Devletin mülki amirleri mülteci nüfusa atıfta bulunup "sosyal patlamaya" dikkat çekiyor. Bu açıklamalar bir doğruyu ifade ediyor fakat her defasında dört yanlış yine o doğruyu götürmeye devam ediyor;

1- Sanki linç edilenler suçluymuş gibi; linç edenlerin sırtı sıvazlanarak sağduyusu çağrısı yapılıyor,

2- Linç edilmek istenen mültecileri yerinden sürerek tansiyon düşürülmeye çalışılıyor,

3- Olayların 'yatışması' uğruna her türlü milliyetçi motif kullanılıyor,

4- Olayın içindeki insanlar, "bizimkiler" ve "yabancılar" diye iki farklı kategoriye ayrılarak ırkçı bir terazide tartılmaya çalışılıyor.

Hal böyle olunca da; (büyük bir yangının üzerine küçük kovalarla su dökülmesi örneğindeki gibi) yangın söndürülmek bir yana daha da harlanmış oluyor.

Bu sakat yaklaşım yüzünden Suriyeli mültecilere yönelik linç olayları adeta dizginlerinden boşanarak memleket çapında yayılmaya başladı. Kitabın "Haberler" bölümünde örneğini verdiğimiz dönemin Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay başkanlığında yapılan toplantı da aslında bu yaklaşımı en özlü haliyle ifade ediyor. Yani mültecilerle ilgili bütün mesele "güvenlik tedbirleri" kapsamına sıkıştırılarak ele alınıyor. Güvenliği tehdit eden mültecilerin payına ise ne yazık ki nereye sürülecekleri düşüyor!

Antep, Maraş, İskenderun, Adana, Ankara, İzmir ve İstanbul'da "Suriyelileri istemiyoruz!" sloganıyla patlak veren olaylar zinciri, başlarda, devlet yöneticileri tarafından pek de ciddiye alınmıyordu. Fakat linç olaylarındaki rakamlar tavan yapınca, devlet, zirvesini toplamak zorunda kaldı. Bir önceki kabinede Başbakan Yardımcısı olan Beşir Atalay başkanlığında toplanan bu zirve, "B tipi" zirve olarak yorumlanacaktı. Eğer Suriyeli mülteciler ve yaşanan olaylarla ilgili "A tipi" bir zirve toplanmış olsaydı; bu toplantıya Cumhurbaşkanı ve Başbakan da katılmış olacaktı! Yani milli güvenliği tehdit bakımından A tipi olmasa da B tipi bir tehlikenin var olduğu bizzat bu zirve tarafından tescillenmiş oldu.

Sözü edilen bu zirveye Genelkurmay, kuvvet komutanları, MİT ve ilgili şehirlerin valileri ile belediye başkanları katıldılar. Verilen mesajlar daha çok tansiyonu düşürmeye dönüktü ve fakat sorunun özüne bir türlü gelinmiyordu. Beşir Atalay, mültecilere hizmet veren kamplarda dört yıldır en üst seviyede olanakların sunulduğunu ifade ediyordu. Lakin Suriyeli nüfusun büyük çoğunluğu bu kamplarda kalmak istemiyordu! Çünkü burada koşullar son derece kötüydü ve mezhep çatışmaları, kadınların ve çocukların maruz kaldığı insanlık dışı olaylar kampları yaşanılır olmaktan çoktan çıkarmıştı.

Zirveden çıkan bir başka değerlendirme de Antep'ten İstanbul'a kadar yaşanan olayların münferit ya da "mevzi" olaylar olduğu şeklindeydi! Oysaki tüyleri diken eden ırkçı saldırılar henüz buzdağının sadece görünen yüzüydü; olsa olsa daha büyük ve korkunç olayların habercisiydi.

Çok da sorun yokmuş gibi bir tablo sunmaya çalışan zirve toplantısı, ironik bir biçimde bir takım önlem kararları alarak son buldu! Buna göre şehir merkezlerinde Suriyelilerin yarattığı görüntü kirliliği temizlenecek, hali vakti yerinde olmayan mülteciler şehir dışına ya da kamplara yeniden gönderilecekti. Mülteciler için toplama kamplarının oluşturulması da konuşulan seçenekler arasındaydı.

Zirve toplantısının ardından Antep Büyükşehir Belediyesine bağlı zabıtalar şehirde Arapça yazılmış tabelaları sökmeye başladılar. Devlet, hükümet ve AKP'li belediyeler, kendilerine yönelen toplumsal tepkiyi Suriyeli mülteciler üzerine odaklayarak işin içinden sıyrılmaya çalışıyordu. Mültecilere dönük ırkçı ve milliyetçi saldırıların içinde olanların sırt sıvanarak yumuşatılmaya çalışılması da bundan olsa gerekti.

Sözü edilen toplantıda Beşir Atalay, Suriyeli mültecilere ilişkin en çok "misafir" kelimesini kullandı! Devlet erkânı bu tanımlamayı gerçekten misafirperverliğinden yapsa buna kimsenin bir itirazı olmazdı elbette. Fakat sorunun özü tam da bu kelimenin arkasına saklandığı için perdeyi biraz aralamak gerekiyor. Çünkü uluslararası hukukta, savaştan kaçarak başka ülkelere sığınmış insanlar için "misafir" diye bir tanımlama bulunmuyor. Tanımın kendisi oldukça önemli, zira hukuksal haklar tam da bu tanıma göre kendisine bir karşılık buluyor

ya da bulamıyor. Yani başka bir ifadeyle devlet "*siz misafirimizsiniz*" dedikçe Suriyeliler mültecilikten doğan haklarından o oranda mahrum kalmış oluyor.

***

Dönemin İstanbul Valisi Mutlu'nun yaptığı "*İstanbul'da sadece 67 bin Suriyeli mülteci yaşıyor*" açıklaması pek de ikna edici olmamıştı. Zira kayıt dışı ve sürekli yer değiştiren on binlerce Suriyeli, parklarda ve harabe yıkıntılar arasında, devletin ilgisinden uzak yaşam savaşı veriyordu.

Hemen hemen bütün büyük kentlerde mülteci sayısı azalmak bir yana hızla artış gösteriyor. Her türlü güvenceden yoksun, kayıt dışı ve kimliksiz yaşayan bu insanlar, BM ve devlet tarafından sahiplenmek yerine açlık ve yokluğa terk ediliyor. Bu durum mültecileri her gün suç işlemeye biraz daha zorluyor. Çeşitli çıkar ve suç şebekeleri de mülteci toplulukların etrafında cirit atıyor.

Devlet yetkilileri ve ilgili şehirlerin valileri sorunu bu eksende ele alıp değerlendirmek yerine, zengin ve orta sınıflardan gelen şikâyetlere kulak vermeyi tercih ediyorlar;

"*Mülteciler şehirde görüntü kirliliği yaratıyorlar*"

"Yoksul ve dilenci mülteciler orta halli Suriyelileri rahatsız ediyor"

"Bunlar için toplama kamplarına benzer yapılar üzerinde çalışılıyor" vs.

Bu beyanat sahipleri, kayıt dışı çalıştırılan on binlerce mülteci işçinin varlığını ağızlarına bile almıyorlar. Sokakları, kent merkezlerini mültecilerden "temizlemeyi" ve hatta onlar için toplama kampları kurmayı çekinmeden telaffuz eden yetkililer, işyerleri ve patronların denetlenmesine ilişkin ise tek cümle laf sarf etmiyorlar. Dolayısıyla sorun, yoksul işçi, emekçi sınıfların çıkarlarını esas almak bir kenarda dursun; hep zengin ve orta sınıfların menfaatlerini temel alan bir yerden ele alınıp değerlendiriliyor.

***

Türkiye'de mülteciler sorununun bu düzeye gelmesi, elbette AKP hükümetinin izlediği dış politikadan ayrı ele alınamaz. Sosyal boyutları giderek ağırlaşan bu sorun, ekonomik-sosyal karakteri olan bir sorun olduğu gibi doğrudan doğruya siyasi bir sorundur da.

Suriye'de, pragmatik bir anlayışla rejimin altını boşaltmak isteyen AKP hükümeti, mültecilere 'kucak açma' politikasını, aynı zamanda bir nüfus kaydırma politikası olarak ele aldı. Bu politika, dışarıdaki gerilimi arttırırken Türkiye'deki iç gerilimi de tırmandıran bir sonuç doğurdu/doğuruyor.

Suriye'den Türkiye'ye akan büyük göç kervanına kısa bir zaman içinde Şengal Ezidileri ve Kobanê Kürtleri de dahil oldular, Fakat ne Şengal Dağında ölüm yolculuğundan kurtulanlar ne de Kobanê'de olası IŞİD barbarlığından kaçanlar için Türkiye hükümeti söylendiği gibi kucak açıcı oldu! Onların Türkiye'de maruz kaldıkları muameleler bir yana, hükümetin izlediği dış politika neredeyse tüm bölge haklarının düşmanlığını kazandı,

Bu politikaya karşı çıkmadan; ne mültecilerin ne mülteci işçilerin, ne de buradan kaynaklanan sosyal problemlerin önünü almak mümkün görünmüyor.

* * *

Kitapta örneklerine yer verdiğimiz haberler, küçümsenmemesi gereken bir gerçeğe daha dikkat çekiyor; sınıf bilincinden yoksun, örgütsüz ve çoğunluğu genç yoksul kitleler, kolaylıkla provokasyonların aracı haline getirilebiliyorlar.

Antep'te sosyal medya üzerinden örgütlenen gruplar, "Suriyelileri istemiyoruz" sloganlarıyla yürüyor. Antep, İskenderun, Ankara, İzmir, İstanbul ve diğer kentlerde örneklerine yer verdiğimiz bu ve buna benzer eylemler gerçekten ne kadar masum ve gerçekten ne kadar kendiliğinden ortaya çıkıyor, emin değiliz!

Fakat bildiğimiz bir şey var; ekmeğinin küçülmesinden Suriyelileri sorumlu tutan masum işçiler, bu yürüyüşlere dâhil olduklarında, işçilikten çıkıp korkunç yaratıklara dönüşüyorlar.

Senaryo hep aynı; önce toplanma sonra Suriyelilerin mahallesine doğru yürüyüşler! Hedef de hep aynı; mahalleye korku saçarak Suriyelileri oradan çıkarmak ya da süpürüp atmak!

O mahallenin bir an için Afrin'li Nihat'ın mahallesi olduğunu varsayalım. Zira okur Nihat'ı tanıyor artık. Hani şu mülteci kartı olduğu halde aşağılanmaktan kurtulamadığını söyleyen Suriyeli Nihat…

Adana'da, Antep'te, İstanbul'da, Ankara ya da diğer illerde; mültecilere yönelik en sık söylenen kışkırtmalardan biri de şu; *"Mahallenin kızlarına laf attılar!"* Bu kışkırtmadan sonra, o mahalleden gerçekte hangi mültecinin laf atıp atmadığının ise hiçbir önemi kalmıyor. Ne hikmetse; tansiyon ancak Suriyeli gençler o mahalleden polis nezaretinde çıkarıldığında yatışıyor!

O mahallelerin birinde Suriyeli Ali'nin olduğunu varsayalım. Hani şu sevgilisi savaşın ortasında kalan Suriyeli Ali. "*Artık beni bekleme*" diyerek sözü attığında bir büyük aşka imza atan Ali…

Ya da isterseniz Hassan'ı o mahallelerden birinde olduğunu düşünelim. Hani şu Suriye'de, savaş baltaları çıkarılırken aşkını toprağa gömen Hassan; geride kalan ailesine ekmek yetiştirmek için âşık olmayı, bir sevgili bulmayı barış günlerine erteleyen Hassan…

Memleketimde eli sopalı, yüzü maskeli gruplar mültecilerin dükkânlarını basıyor. Camlar çerçeveler indirilirken taşlar, sopalar havada uçuşuyor. Elinde kalaslarla mülteci avına çıkanlar nihayet Kayseri'de ortaya çıkıyor! Bulaşıkçı Azad'ın o mültecilerden biri olduğunu varsayalım! Zira Azad onlardan biri artık. Hani şu Birleşmiş Milletlerden umudunu kesmiş, ekmeğini ve geleceğini bu topraklarda aramaya karar vermiş İranlı Azad…

Suriyelilerin mahallesine doğru yürüyen öfkeli kalabalıktan biri bağırıyor: *"Çocuklarımızın rızkını çaldılar, burada Suriyeli istemiyoruz!"*

O mahalleyi bir an için Suriyeli Cuma'nın yaşadığı mahalle varsayalım. Hani şu küçük kızı ekmek kuyruğunda aşağılanan işçi Cuma...

Yapabilirseniz eğer dişinizi biraz daha sıkın ve o mahallenin, küçük Mohamed'in mahallesi olduğunu varsayın. Hani şu okulu, memleketi ve nihayet düşleri elinden alınmış küçük Mohamed; hani şu minik yaşta rızk peşinde koşan, pilotluğu da polisliği de elinin tersiyle itip ille de "*ben sayacı olacağım*" diyen, büyümüş de küçülmüş Mohamed…

Tinerci saldırısında elinden yaralanan küçük Afgan işçi de yaşayabilirdi o mahallede. Onun yanına isterseniz Ali Ahmad ve Ahzan'ı da alabilirsiniz. Hani şu en çok sömürülen mülteci çocuk işçilerden Ali Ahmad ve Ahzan…

Evet, onları tanıyoruz artık;

Onları tanıyor çünkü anlıyoruz artık!

Cuma, Ali, Hassan, Azad, küçük Mohamed, Ali Ahmad, Ahzani ve diğerleri…

Elindeki işini kaybetmemek için eline kalas alması söylenen bütün işçiler bilmelidir ki; üzerine yürüdükleri mülteciler, gerçekte kendi sınıf kardeşleridir. İşçinin kulağına "*mülteci işçilere saldırın*" diye fısıldayanlar ise, onu da mülteciyi de sömürüp soğana çeviren gerçek sınıf düşmanlarıdır.

***

Suriye savaşından kaçan mültecilerin önemli bir bölümü proleterleşti. Evini barkını, atölyesini tarlasını sınırın ötesinde bırakan insanların önünde iki seçenek vardı: dilenerek-yardıma muhtaç yaşamak ya da kölelik koşullarında da olsa çalışarak hayata tutunmak. Mülteci proleterler, ikinci seçeneği tercih edenlerdi. Suriye'deyken de işçi olanlar hayata tutunmak konusunda diğerlerine göre biraz daha avantajlıydılar.

Kendi vatanlarında; farklı inanca, mezhebe, ulusa ya da siyasi görüşe sahip oldukları için birbiriyle savaşmış bu insanlar Türkiye'de

aynı tezgâhta-aynı sömürü çarkının dişlileri arasında ezilmekten doğan bir kader birliği yaptılar, daha doğrusu bunu yapmak zorunda kaldılar. İçlerinde Esad karşıtları olduğu gibi Esad yanlıları da vardı. Her iki gruptan olmayan tarafsız ve savaştan mağdur olmuş insanlar ise çoğunluktaydı.

Suriye'de 1 Mayıs denince sadece devlet memurlarına tanınan tatil gününü hatırlayan mülteci işçiler, Anadolu topraklarında 1 Mayıs'ın ne olduğunu öğreneceklerdi. Onlar, 1 Mayıs kadar işçilerin örgütlenmesi ve hak arama mücadelesine dair de oldukça önemli deneyimler elde edeceklerdi. Çağlayan İşçi Derneği'nde biraraya gelen mülteci işçilerin 1 Mayıs'a kendi hazırladıkları Arapça dövizlerle katılmaları bu nedenle sembolik bir eylem olmanın çok ötesindedir. İşçi Omar'ın iki çocuğunu iki eline alarak hayatında ilk defa 1 Mayıs'a katılması, sınıf bilincindeki dönüşümün önemli bir kanıtıdır. Mültecilere hitaben gündeme gelen şerefsiz tartışmasına Suriyeli Ali'nin verdiği yanıt ise, uyanış halindeki mülteci proleterlerin o sihirli anahtarı keşfetmeye başladığını göstermektedir; "*Kimdir Şerefsiz; asıl şerefsiz emeğini çalan senin patronundur*"

Sabah erken saatte, iki çocuğunu yanına alarak atölyenin yolunu tutan mülteci Kadriye kadar Çukurova'nın teni kavuran sıcağında ırgatlık yapan Suriyeli Muna da proleterleşmiştir artık. Kadınlar ve çocuklar, göçün en hızlı proleterleştirdiği kesimler arasında yerlerni almaya başlamıştır.

Belki bir gün Suriye'deki savaş bitecek… Savaş bittiğinde dönmeye karar veren mülteci işçiler farklı bir karakter kazanmış olacaklar; orası kesin! Onlar, Ortadoğu'nun en modern proletaryasının yaşadığı bu ülkeden yani Türkiye'den, yeni deneyimler edinmiş olarak ülkelerine dönecekler… Kalmaya karar verenler ya da kalmak zorunda olanlar ise Türkiye işçi sınıfının kopmaz bir parçası olacaklar… Uluslar arası emperyalist-kapitalist gericilik, kendi eliyle yaptığı büyük insanlık kıyımının yanında, geride, belki de böylesi 'muazzam bir hediye' bırakmış olacak!

***

Büyük vaatlerle Türkiye'ye getirilen mültecilerin çoğunluğu, kendilerine verilen sözlerin tutulmadığını söylüyor. Aynı şekilde, özellikle Antep örneğinde görüldüğü üzere; artan mülteci nüfusa dikkat çeken Antepli emekçiler de, sorunun çözümüne dair hükümetin kendilerine verdiği sözü yerine getirmediğini dile getiriyor. Bu çelişkinin kazananı ise; kaçak işçi çalıştıran ve işçi ücretlerini düşüren Antepli iş adamları ile sanayiciler ve fahiş paralara evleri kiraya veren emlakçılar oluyor.

Son yıllarda sürekli nüfus artışının önemine vurgu yapan ve her aileye "en az üç çocuk yapın" çağrısı yapan hükümet sözcüleri, Türkiye'yi Avrupa'nın Çini ya da Bangladeş'i yapmak için büyük bir azimle çalışıyorlar. İşte Türkiye'ye giriş yapan bir buçuk milyon yeni mülteci, bir bakıma hükümet ve sermaye çevrelerinin istediği bu nüfus artışını sağlamış görünüyor. Böylece bir taşla iki kuş vurulmuş oluyor. Yani hem mülteci işçiler kölelik koşullarında, ucuza ve kayıt dışı çalıştırılmış oluyor hem de Türkiyeli işçilere yeni gelen modern köleler gösterilerek; "işine gelirse çalış gelmezse kapı orda" baskısı uygulanıyor.

İşsizlik rakamları hızla yukarı çıkarken tektsil patronlarının Bangladeşli işçileri telafuz etmesi boşa olmasa gerek! Suriyeli mültecilere bakıp cebini ovuşturan tekstil patronlarının Bangladeş formülünü geçici olarak durdurmaları, ileride devreye sokmayacakları anlamına gelmiyor; tersine bu niyet her fırsaatta dile getiriliyor,

Osmanlı ve Cumhuriyet tarihi boyunca, nüfus değişim stratejilerine başvurarak kendi baskı ve sömürü rejimlerini sürdürmeye mahir yönetici sınıflar bu kez de başarılı olabilecekler mi? Bu sorunun cevabını görmek için beklemeyi seçmek; herhalde en çok ezilen işçi ve emekçi sınıflardan insanların zararına olsa gerektir! Peki, Türkiye'de işçi sınıfı ve emekçiler, mülteci işçiler sorununa nasıl yaklaşmalı, ortaya çıkan bu durum karşısında ne yapmalı?

Mülteci proleterler, Türkiye işçi sınıfının bir parçası olma yolunda hızla ilerliyorlar. Suriye'deki savaş bir biçimde sona erse bile, mülteci işçilerin çok önemli bir bölümü memleketlerine dönmeyecek. Çünkü kendi ifadeleriyle; "savaş bitse bile Suriye'nin kendine gelmesi en az 20-30 yılı bulacak!" Dolayısıyla Türkiyeli işçi ve emekçilerin mülteci

işçilere 'geçici misafirler' gözüyle bakması doğru olmaz. Bu durumda; "eşit vatandaşlık hakkı"nı herkesten çok Türkiyeli işçilerin talep etmesi ve bu talebi olabildiğince yükseltmesi gerekiyor. Elbette Ortadoğu barışı ve bölge halklarına kendi kaderini tayin hakkının tanınması mücadelesi de Türkiye işçi sınıfının en önemli görevlerinden biri haline geliyor.

Kendi topraklarında ter döken mülteci işçileri yani kendi "sınıf kardeşlerini" örgütlemek ve onlarla en güçlü dayanışmayı sağlamak... Evet, Türkiyeli işçiler için bundan başka çıkış kapısı görünmüyor.

Türk-İş Genel Başkanı'nın ibretlik açıklamalarını da burada atlamamak gerekiyor. Zira mülteci ya da yabancı işçilere dönük düşmanlık içeren milliyetçi söylemler, patronların birliği karşısında, işçileri birbirine kırdıracak bir kapı aralıyor.

İşçi sınıfının ve her milliyetten Türkiye halklarının çeşitli dönemlerde devreye sokulan ırkçılığa, provokasyon ve kışkırtmalara dair evvel zahir göstermiş olduğu olgun tutum ise elbette geleceğe dair umut veriyor.

İstanbul'da Çağlayan İşçi Derneği'nin yürüttüğü çalışmalar, yine İstanbul'da mültecilerle dayanışma amacıyla yapılan kampanyalar, Avcılar-Beylikdüzü-Esenyurt bölgesinde sendikaların ırkçılığa karşı yaptığı ortak yürüyüş, benzer biçimde Antep'te Emek Partisi'nin Türkçe ve Arapça iki dilde bildiri dağıtması, emek ve demokrasi güçlerinin birlikte eylemler yapması... Bütün bu girişimler ne oranda çoğalıp gelişirse; ırkçı kışkırtma ve saldırılar da o derecede zemin kaybetmiş olacaktır.

Mültecilere ve göçmen işçilere dönük saldırılar sadece bizim ülkemizde yaşanmıyor; Avrupa ve dünyanın birçok ülkesinde benzer saldırılar sıklıkla gündeme geliyor. Milliyetçilik sosuyla tatlandırılarak servis edilen bu saldırılar işsizliğin ve düşük ücretle çalıştırmanın baş müsebbibi olan sermaye sahiplerine de rahat bir nefes alma olanağı sağlıyor.

BM mi dediniz?

Uluslararası savaş örgütü NATO'nun ve savaş kararlarını onaylamak ve perdelemek dışında bir işlevi kalmayan BM'nin yerkürenin en önemli meselelerinden biri olan mülteci sorununa bakışı vicdanları yaralıyor. Bunun için sadece Akdeniz'in sularına gömülen mülteci sayısına bakmak kanımca yeterli olacaktır. BM'nin 'gözetiminde' o sahilden bu sahile kovulan, teknelerinden mazot çekilerek denizin ortasında bırakılan mültecilerin durumu bize şunu söyletiyor: "*BM için en iyi mülteci ölü mültecidir*!"

O nedenle aynı zamanda büyük bir insanlık sorunu olan mülteci sorununun çözümünü tamamiyle işçi sınıfının ve halkların mücadelesinde aramak gerekiyor, başka yerde değil...

* * *

İnsanın ne değeri olabilir,
evsiz barksız,
yersiz yurtsuz,
bayraksız,
ne değeri?
diye sormuştu şiirinde Mahmut Derviş.

Türk, Arap, Kürt ya da Sünni-Şii fark etmez, bütün işçilere ve emekçilere şimdi o gerek; bayrağının üzerinde "uluslararası işçi birliği ve kardeşliği" yazan enternasyonalizm!

Şimdi hep birlikte o büyülü çağrının etrafında kenetlenmek gerek;

"Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!"

Ev-bark, yer-yurt ve insan yerine konmak için…

Ercüment Akdeniz 1972 yılında doğdu. İnşaat işçisi babasının çizdiği göç yolunda; Muş-Varto, Malatya ve İskenderun'da yaşadı. İlk ve ortaokulun ardından İskenderun Cumhuriyet Lisesi'nden mezun oldu. Üniversite okumak üzere İstanbul'a gitti. Tekstil, matbaa ve inşaat işçiliğinin yanı sıra desinatörlük ve grafikerlik işlerinde çalıştı. Marmara Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Bölümü'ne 1991 yılında kayıt yaptırdı. Politik nedenlerle üniversiteyi bırakmak zorunda kaldı. Uzun yıllar gençlik hareketi ve sınıf mücadelesinin içinde yer aldı. Evli ve iki çocuk babası olan Akdeniz, Günlük Evrensel gazetesi ve Hayat Televizyonu'nda gazeteci olarak çalışmaktadır. Daha önce yayınevimizce basılan "Gençliğin Mücadelesi ve Örgütlenmesi Üzerine" ile "Sıcak Haziran" kitaplarına yazı ve çalışmalarıyla katkıda bulunan Akdeniz'in "1864 Değişen Dünyada Çerkesler" isimli bir de belgesel film çalışması bulunuyor.

Suriyeli mültecileri hedef alan linç olayları, memleketi sosyal depremlerle sarsan kırılmış bir fay hattına işaret ediyor. Mültecilerin evleri yakılırken atılan "Ne mutlu Türküm diyene" sloganı örneğin; Almanya'da Türkiyeli işçilerin evleri yakılırken atılan "Turken Raus (Türkler Dışarı)" sloganına ne kadar da benziyor...

Elinizdeki kitap, onların yani ırkçı saldırıların hedefindeki mültecilerin hayat hikâyelerini anlatıyor. Can pazarının yaşandığı sınır boylarından kendilerini Türkiye'ye zor bela atmış ve Türkiye hükümeti tarafından çeşitli sözler verilerek gelişleri teşvik edilmiş mültecilerin hayat hikâyelerini dinlemek pek de kolay olmadı doğrusu. Bu trajediyi ve Suriye'den Türkiye'ye kadar uzanan hayat hikâyeleri boyunca yaşanan çelişkileri en iyi ve en cesur anlatanlar yine mülteci proleterlerdi. Kitap, aynı zamanda, ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşı Türkiyeli işçi ve emekçilere; "sınıf kardeşliği"ni temel alan enternasyonalist bir mücadele perspektifi öneriyor.

Şimdi...

Uzak diyarlardan, bir kırım yangınından kaçıp sınırlar aşarak Türkiye'ye gelen Afgan çocuk işçilerini dinlemeye hazır mısınız?

Omar, Cuma, Awad, Hassan, Kadriye, Muna ve diğerleri... Suriye savaşının gölgesinde evsiz, ekmeksiz ve vatansız bırakılmış mülteci işçilerle tanışmaya var mısınız?

evrensel
kültür kitaplığı

ISBN-978-605-331-317-5
9 786053 313175